

31. OBČINSKI PRAZNIK

V počastitev letošnjega občinskega praznika so bile v lenarški občini že vse od 3. maja razne prireditve. Takoj po prvomajskih praznikih je bila na strelišču lovsko društvo Dobrava tekma za prehodni pokal lovsko-gojitvenega območja Lenart, popoldne pa zlet tabornikov odreda Zeleni griči, ki so razvili svoj prapor. V nedeljo je bila tudi mednarodna dirka v motokrosu s priklopcami sidcar. Minuli konec tedna so v osnovni šoli pri Lenartu odprli razstavo akademskega slikarja Bojana Goljice, v domu kulture pa je bila revija obrtniških pevskih zborov.

Najbolj slovesno je bilo v nedeljo, 11. maja, ko so se na dopoldanski seji zbrali zbori skupščine občine Lenart in predstavniki družbenopolitičnih organizacij in ko so podelili družbena priznanja. Prav tako v nedeljo pa so odprli obnovljeno osnovno šolo v Gradšču.

NASLOV

Ob 13. maju — dnevu varnosti

„Najvarnejša je tista država, ki jo varuje ljudstvo.“ je nekoč dejal Tito. V skladu s tem je nova Jugoslavija, še preden se je polegil vihar druge svetovne vojne, že začel ustanovljati lastne varnostne službe, katerih naloga je bila varovati pred okupatorjem in notranjim sovražnikom novonastalo, ljudsko državno tvorbo in ljudstvo, ki se je odločilo, da bo živelo v njej in z njo. Letos mineva tako že dvainštirideset let, odkar so v takrat še okupirani Jugoslaviji poenotili različne obveščevalno-varnostne organizacije z ustanovitvijo enotnega Oddelka za zaščito naroda, na kratko Ozna. V Sloveniji je Ozna od ustanovitve 13. maja 1944 pri svojem delu uporabljala že preskušene metode Varnostno-obveščevalne službe Osvobodilne fronte (VOS OF), ki je na Slovenskem delovala že od leta 1941. Letos tako delavci organov za notranje zadeve v Sloveniji proslavljamo dvojni jubilej: petinštirideset let je minilo od ustanovitve VOS, 13. maja, ki ga jugoslovanski organi za notranje zadeve proslavljamo kot svoj praznik, pa bo minilo dvainštirideset let od ustanovitve naše predhodnice — Ozne.

Od ustanovitve Ozne do danes se je pri nas marsikaj spremenilo. Še vedno je naša prva naloga varovanje temeljev socialistične samoupravne družbene ureditve, vendar so okoliščine, v katerih opravljamo to svojo nalogo, drugačne. Sovražnika, s katerim smo se varnostne službe osvobodilnega gibanja spopadale v letih narodnoosvobodilnega boja, ni več. V mirnem času, v katerem živimo in delujemo mi, se moramo spopadati z drugačnimi problemi. Ti v največjem času izhajajo iz zaostrjenih gospodarskih razmer, naraščajoče inflacije in zaostajanja življenjske ravni. Še vedno nam grozi teroristična dejavnost in naša politična emigracija, ki se v tujini še vedno ni sprizgajala z družbeno ureditvijo, za kakšno smo se odločili že med NOB.

Če pregledamo posamezne značilnosti, ki vplivajo na varnostne razmere, lahko ugotovimo, da se te v Pomurju ne razlikujejo od varnostnih razmer za vso republiko. Trdimo lahko, da so dobre in da se glede na preteklo obdobje niso bistveno spremenile. Res pa je tudi to, da se varnostne razmere v Pomurju v nekaterih posebnostih razlikujejo od drugih delov Slovenije.

Ena od posebnosti je kar 174 kilometrov državne meje z Avstrijo in Madžarsko, pet mednarodnih mejnih prehodov, sedem maloobsejnih prehodov in nenehno povečevanje števila potnikov v obsejnih prometih.

Že sama meja je zelo izpostavljena raznim, tudi negativnim pojavom, na katere moramo biti pozorni, naloga pa tudi to, da v svojih prizadevanjih tej meji namenimo posebno pozornost. Pri varovanju državne meje se tesno povezujemo z občani, krajevnimi skupnostmi, komiteji

za SLO in DS, delovnimi organizacijami, JLA in s carinsko službo. Zavedamo se, da sami ne bi bili kos nalogam, ki jih moramo opravljati pri varovanju meje, zato so naša prizadevanja usmerjena v to, da z različnimi oblikami izobraževanja in obveščanja čim bolj usposobimo občane, ki živijo ob tej meji.

Druga posebnost Pomurja je v tem, da smo izrazito kmetijsko območje in vsi problemi, ki nastajajo v kmetijsko-živilski dejavnosti v današnjem času, imajo pri nas večji odmev kot v drugih delih Slovenije. V tem primeru ne moremo govoriti o poslabšanju varnostnih razmer, vendar pa cenovna neskladja v kmetijstvu in težave s prodajo kmetijskih pridelkov vplivajo na razpoložljivost dela prebivalstva, ki se ukvarja s kmetijstvom, tega pa je pri nas še veliko.

V pomurskem gospodarstvu bi v tem trenutku kazalo opozoriti na težave, ki tarejo predvsem kovinsko-predelovalno industrijo. Zaradi subjektivnih in objektivnih težav v tem delu industrije zaznavamo tu večje probleme, kot so izšlijeni sestanki, prekinitve dela, druge oblike izražanja nezadovoljstva delavcev, majhni osebni dohodki pa so vzrok za vse pogostejše protipravno ravnanje z družbenim premoženjem. Tudi splošnega gospodarskega kriminala, ki je v organizacijah združenega dela, kjer so razmere neurejene več.

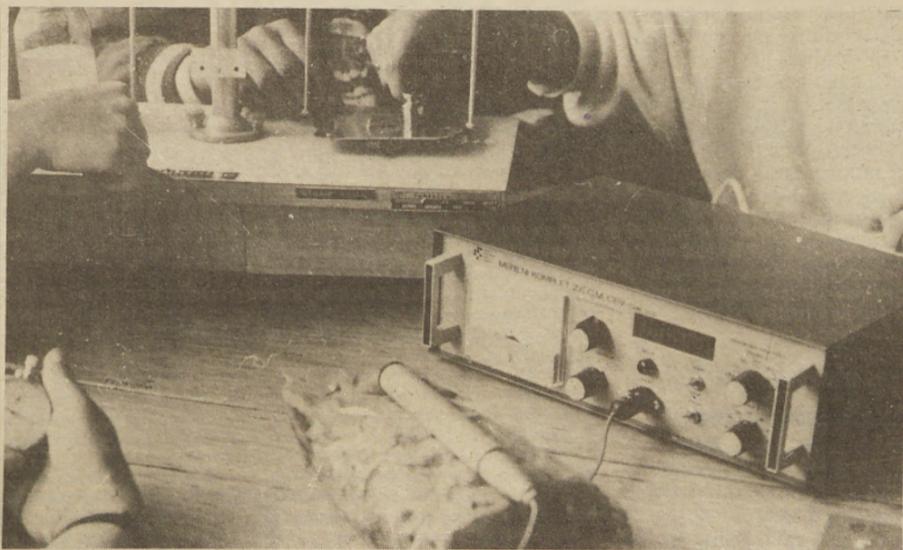
Opisane varnostne razmere, ki so v celoti še vedno dobre, nas ne smejo uspraviti. Zato moramo delavci organov za notranje zadeve s povečano budnostjo in strokovnim pristopom še bolj zasledovati pojave, ki bi lahko sedanje varnostne razmere v naši regiji poslabšale. Delo organov za notranje zadeve mora biti usmerjeno zlasti na naslednja področja: na varstvo ustavne ureditve, na intenzivnejše spremljanje stanja v gospodarstvu, zlasti v ozidih, kjer se pojavljajo težave; na zatiranje kriminalitete, posebno pa še na zatiranje težjih oblik gospodarske kriminalitete, na zagotavljanje varnosti v cestnem prometu; na varovanje državne meje, na zagotavljanje varnosti naših in tujih državljanov v turistični sezoni in na usposabljanje komitejev za SLO in DS ter intenzivno sodelovanje z njimi, da bi pospešili razvoj družbene samozasčite in da bi prispevali večji delež k dvigu varnostne kulture.

Seveda je osnovna naloga nas vseh, da prek vseh mogočih oblik in organov, predvsem preventivno delujemo, kajti to je edina možnost, da se izognemo hujšim posledicam.

Delavci organov za notranje zadeve na območju naše regije se zavedamo razmer, v katerih živimo, zavedamo se tudi svojih dolžnosti in lahko trdimo, da z usposobljenostjo in strokovnostjo, ki jo imamo, uspešno opravljamo nalogo, ki jih pred nas postavlja družba.

Jože Pojbič, načelnik UNZ

OBSEVAN DEVIZNI PRIHODEK

Odsvetuje se uživanje sveže zelenjave, krmiljenje živali s svežo krmo in paša se ne priporočata, ni dovoljena uporaba deževnice, nosenčnice in majhni otroci pa naj še čim manj gibljejo v naravi... Takšna lo podobna opozorila smo lahko vsak dan slišali in prebrali v sredstvih javnega obveščanja po jedrski nesreči, ki se je v soboto, 26. aprila, zgodila v jedrski elektrarni v Černobilu v Sovjetski zvezi. Radioaktivno sevanje, ki je zajelo tudi naše kraje, sicer neposredno ni bilo nevarno za zdravje ljudi, vendar so bili vsi preventivni ukrepi potrebni. Tudi v pomurskih občinah so aktivirali štabe civilne zaščite, ki so sproti spremljali onesnaženje okolja in sprejemali vse potrebne ukrepe.

O posledicah te nesreče je v tem trenutku še težko pisati, jasno pa je, da brez njih ne bomo ostali. Te bodo občutne predvsem v gospodarstvu, ki bo utrpelo precejšnjo materialno škodo. Ta bo največja predvsem v kmetijstvu, kjer bodo zaradi prepovedi izvoza mesa imeli precejšen izpad deviznega prihodka. V soboški Mesni industriji so nam povedali, da je od 5. maja ustavljen izvoz živega goveda in mesa v Italijo in Grčijo, kamor so tedensko izvozili 80 glav živega goveda, 200 pa so jih zaklali in izvozili meso. Ker prepoved izvoza velja najmanj do konca maja, na ta račun mesečno ostajajo brez 473 tisoč dolarjev deviznega prihodka. Izvoz v arabske države sicer poteka nemoteno, vendar ta izvoz znaša le 5 tisoč dolarjev tedensko ali 3 odstotke celotnega izvoza Mesne industrije. Nesreča pa nikoli ne pride sama, pravijo v Mesni industriji, in tako se je prepoved izvoza zaradi radioaktivnega sevanja pridružila še prepoved izvoza mesnih izdelkov v Združene države Amerike. Tu so namreč v izdelkih jugoslovanskih izvoznikov odkrili prisotnost sulfas methazina, ki ga kot dodatek dodajajo živalski krmili. Prisotnost tega dodatka so sicer odkrili le v izdelkih nekaterih izvoznikov, ker pa kljub trikratnemu opozorilu ustreznih jugoslovanskih organov niso ukrepali, so v Združenih državah Amerike ustavili celotni uvoz iz Ju-

goslavije. Ob tem je treba zapisati, da so v soboški Mesni industriji ukrepali že po prvem opozorilu iz ZDA ter skupaj z veterinarsko inšpekcijo opravili kontrolo v mešalnicah, tako da v njihovih izdelkih prisotnosti sulfas methazina niso odkrili. Ker pa prepoved izvoza velja za vse jugoslovanske izvoznike, ostaja soboška Mesna industrija, ki je na ameriško tržišče izvažala šunko in gnjat, mesečno brez 155 tisoč dolarjev deviznega prihodka. Po njihovi oceni bi ta prepoved veljala najmanj tri mesece, tako da izpada v izvozu tudi do konca leta ne bodo mogli nadomestiti.

Posledice vseh teh ukrepov se čutijo seveda že tudi v proizvodnem procesu. Obseg klanja mladega pitane goveda so znižali na polovico, pri prašičih pa za 35 odstotkov, prav tako pa bodo prepolovili tudi izdelavo poltrajnih konzerv, saj so polovico te proizvodnje izvažali. Temu bodo prilagodili tudi odkup živine, vendar zagotavljajo, da bo odkup od kmetov potekal le z manjšimi zastoji, z družbenimi farmami pa se dogovarjajo, da bo prišlo do zamikov pri odkupu. Čeprav so intenzivirali delo v predelavi, kamor so premeslili 40 delavcev, pa še vedno ostaja tedensko 40 delavcev brez dela in jih bodo poslali na dopuste.

Težave zaradi radioaktivnega sevanja pa čutijo tudi mlekarji. V Tovarni mlečnega prahu sicer pravijo, da so rejci dokaj dosledno upoštevali navodila, zato v njihovih vzorcih mleka tudi niso odkrili večje prisotnosti radioaktivnega joda. V prvih dneh po nesreči je bilo mleko iz Pomurja celo med najbolj neoporečnim v Sloveniji in so konzumno mleko v zameno pošiljali celo nekaterim drugim mlekarjam. Ker pa je nekaterim rejcem že začelo primanjkovati suhe krme in silaže, se je v zadnjem času prisotnost radioaktivnih elementov v mleku nekoliko povečala, vendar zagotavljajo, da je mleko še vedno neoporečno in zdravju neškodljivo.

L. Kovač
FOTO: A. A.

TEDEN RDEČEGA KRIŽA

Daruj kri — reši življenje

To je geslo letošnjega Teda Rdečega križa od 8. do 15. maja. V tem času je bilo v soboški občini več aktivnosti in prireditev, s katerimi so proslavili tudi štiridesetletnico Rdečega križa v Sloveniji in mednarodno leto miru. Vrsta aktivnosti je bila zlasti na šolah, kjer so pripravili predavanja in slavnostne sprejeme mladih v organizacijo Rdečega križa. Tako so v soboški občini upreli okrog 800 učencev prvih razredov med mlade člane Rdečega križa in okrog 760 učencev sedmih razredov v članstvo Rdečega križa. Sicer pa potekajo letos številne aktivnosti za varstvo človekovega okolja. Stanje na tem področju je kritično in zato se v akcijo zavzeto vključuje organizacija Rdečega križa, ki s svojo humano dejavnostjo stalno skrbi za zdravstveno vzgojo, osebno higieno in higieno okolja. V tem času so mladi člani Rdečega križa izvedli tudi več očistilnih akcij. Veliko je bilo odgovora o krvodajalskih akcijah, kjer so ugotovljali, da le-te potekajo v skladu z medicinskimi pravili in da ni bojazni, da bi lahko prišlo do okužb. Članstvo so seznanili tudi z novimi članarini, ki znašajo za mlade člane letno 20 dinarjev, za mladiče v srednjih letih 40 dinarjev in za odrasle 100 dinarjev letno. Organizacija Rdečega križa se uspešno vključuje tudi v tekmovanja mladine s področja splošne ljudske obrambe in družbene samozasčite. Tako tekmovanje za občino Murska Sobota bo v soboto, 17. maja, v Bogojini.

F. M.

Vprašanja vzgoje Romov stran 9

POZABILI NA TRANZITNI TURIZEM

V četrtek, 8. maja, so se v restavraciji Park v Lendavi zbrali vsi odgovorni za razvoj turizma v Lendavi, zato niti ni motilo, da po številu udeležencev — okrog 40 jih je bilo — to ni bila prava javna tribuna. Že pred razpravo so bile nakazane njene smeri z napisanimi tezami. Tako je na primer želja Naravnega zdravilišča Integral, da se popestri nepenzionska ponudba v Lendavi, predvsem pa v Lendavskih gorah, ki so naravni okras mesta, čeprav tega ne zna nihče izkoristiti. Tako se na primer prevečkrat dogaja, da gostje iz hotela Lipa ali od drugod ne morejo poskusiti pravega domačega vina — odvisni so od prijaznosti vinogradnikov. Prav tako ni mogoče kupiti pravega domačega spominkarja, značilnega za ta del pokrajine, zato turistični delavci

večkrat ponujajo kakšne druge spominkarje (na primer naročajo na Gorenjskem lesene kozolce in na njih napišejo Lendava). Največ lahko prispevajo k podobni turističnega kraja sami krajanje in krajevna skupnost predvsem s skrbjo za čim lepši videz okolice blokov in hiš, pri tem pa bi morali sodelovati z delovnimi organizacijami, kot so komunalna in cestna, ki naj bi skrbeli za odvoz smeti, kašipote, prometno signalizacijo. V Lendavi pa je največji problem ureditev primernih počivališč za tranzitne turiste. Kot obmejni kraj z mednarodnim mejnim prehodom bi lahko služili največ ravno s prehodnimi gosti — za kar pa je potrebno le malo: omogočiti gostom, da bomo imeli sploh kje porabiti denar. Tako pa se prevečkrat dogaja, da se krajanje jezijo zaradi čr-

nih počivališč, ki so zaradi neopremljenosti seveda podobna smetnjakom. Zavod za kulturo in Zveza kulturnih organizacij bi morala poskrbeti, da Lendava glede tega več ne bi bila mrtvo mesto. Vključevanje objektov naravne in kulturne dediščine v turistično ponudbo v okviru prireditev, srečanj, piknikov in izletov, priprava krajših izvirnih kulturnih programov, priprava kulturnih in etnografskih značilnosti tega kraja kot turistična ponudba, omenili smo že izvirne spominkarje — možnosti je veliko, odgovorni, ali bolje rečeno, »poklicani« za to pa bodo morali v prihodnje narediti več, kot pa kulturne proslave ali veselice.

Trgovina Mercator-Univerzal bo raje šla »s ponudbo na ulico«, kakor da bi imela odprte tr-

govine ves dan le za nekaj gostov — tudi to ni slabo, le ko bi bila njihova založenost takšna, kot se to za obmejni kraj spodobi.

Tudi zasebni sektor, tako gostinci kot vsi drugi (serviserji), ima velik pomen pri celoviti turistični ponudbi. Prav tako pa občinski upravni organi in družbenopolitične organizacije — da ne bi eni zagovarjali politiko stimuliranja, drugi pa politiko obdavčitve.

Na razvoj turizma v Lendavi bi morali vsi gledati bolj dolgoročno, najprej pa bi morali spremeniti mišljenje prav vsi: odgovorni, občani, šolarji...

Najbolj pa je pomembno, da bodo vsi tudi naprej sodelovali tako kot na četrtekovi javni tribuni ter da bodo številne konkretne predloge čim prej uresničili v praksi.

Bernarda Peček

Končno novi izvršni svet

S precejšnjo zamudo (v primerjavi z drugimi pomurskimi občinami) so v ponedeljek, 12. maja, delegati vseh treh zborov na ločenih tajnih glasovanjih končno izvolili novi izvršni svet. Na skupnem zasedanju so se delegati seznanili tudi s poročilom o izvajanju družbenega plana občine za obdobje 1981—1985 po zaključnem računu ter s poročilom o poslovanju radgonskega gospodarstva v prvih treh mesecih. Predvidevanja gospodarstvenikov zaradi vse slabših možnosti gospodarjenja v prejšnjih letih so se letos uresničila — le štiri delovne organizacije so bile po prvem trimesečju brez izgube. Vsi zgubarji bodo morali pripraviti predsanacijski program, izvršni svet pa je priporočal, da kljub izgubi v poslovanju v prvih treh mesecih poravnajo obveznosti iz dohodka ter do konca maja sprejmejo samoupravni sporazum o prispevnih stopnjah (družbene dejavnosti se namreč še vedno financirajo po časovnem finančnem načrtu). Dana Sukič, prejšnja predsednica izvršnega sveta, je zbrane delegate seznanila s poročilom časovnega kolektivnega poslovnega organa Line iz Apač o uresničevanju sanacijskega programa tozda Notranja oprema v drugi polovici leta 1985. V tem letu se Lina spet ubada z novimi težavami, vzrok pa je stara tehnološka oprema predvsem kotlovnice in sušilnice.

Čeprav se finančni rezultati v tej delovni organizaciji nekoliko izboljšujejo, pa še vedno ni zagotovljena delovna disciplina (po mnenju delegatov zbora združenega dela kolektivni poslovodni organ ni dovolj izkoristil vseh svojih pooblastil), zato je vprašanje, kako bo z Lino po ukinitvi ukrepa družbenega varstva ter ali bodo vodilni delavci po 30. juniju še ostali na svojih delovnih mestih ali pa jih bo pritegnil višji osebni dohodek v drugih delovnih organizacijah.

Zatem ko so delegati na skupnem zasedanju s tajnim glasovanjem izvolili novega predsednika izvršnega sveta Janka Slaviča (diplomiranega agronoma, direktorja Kmetijske zadruge Gornja Radgona), so volili še podpredsednika Jožeta Fariča (hkrati predsednika komiteja za družbeno planiranje in družbenoekonomski razvoj) ter druge člane. Sekretarka izvršnega sveta je Danica Dvanajščak, načelnik oddelka za urbanizem, gradbene in komunalne zadeve Ivo Vuk (s tem je prenehala njegova funkcija podpredsednika zbora krajevnih skupnosti, namesto njega bo to Rudi Ketiš), načelnik oddelka za ljudsko obrambo je Drago Kur, načelnik oddelka za notranje zadeve Janko Kralj, direktor uprave za družbene prihodke Milan Kurbus za kmetijstvo in krajevne skupnosti je odgovoren Franc Štrkl, za družbene in materialne dejavnosti pa je odgovoren Jože Kocuvan, ki je hkrati podpredsednik komiteja za družbeno planiranje in družbenoekonomski razvoj. Za turizem in gostinstvo bo odgovorna nepoklicna članica izvršnega sveta Jožica Kavčič. Z javnim glasovanjem so izvolili tudi funkcionarje občinskih upravnih organov.

Naslednja seja zborov skupščine občine Gornja Radgona bo v Črncih v Apaški dolini, kajti obravnavali bodo tudi življenje in delo v tamkajšnjem kmetijskem kombinatu.

Bernarda Peček

Černobilski reaktor po eksploziji — fotografija, ki je kot redko katera obkrožila svet.

Jubilej in protesti

Ljubljana je preteklo nedeljo slavila tridesetletnico pohoda Po poteh partizanske Ljubljane. Pohoda se je udeležilo okoli 100 tisoč Ljubljančanov in drugih. V govoru ob tej priložnosti je predsednik slovenske skupščine Miran Potrč med drugim dejal, da so socialistično samoupravljanje, delegatski odnosi in množična aktivnost naših družbenopolitičnih organizacij edina pot, ki lahko zagotovi, da se v uresničevanju naših ciljev, v lastnem in skupnem interesu, vključijo vsi delovni ljudje in občani.

Naša kritičnost do mnogih slabosti pri uresničevanju teh družbenih ciljev ne sme prestopiti v brezplodno kritiziranje.

Republiška in mestna konferenca ZSMS pa sta v nede-

ljo organizirali protestni shod po ljubljanskih ulicah v zvezi s černobilsko jedrsko nesrečo.

Sprejeli so posebno izjavo, ki so jo poslali slovenski, jugoslovanski in sovjetski vladi. Obsodili so ravnaje sovjetskih oblasti, ker so »zavestno in namerno zamolčale nesrečo in posredovale prve informacije svetu šele potem, ko so se sprožili alarmni sistemi v nekaterih drugih evropskih državah«.

Protestniki so v izjavi kritizirali tudi način, kako so v naši republiki pristojni organi informirali javnost o nesreči, kako neustrezno in tudi protislovno je bilo to obveščanje. OD SZDL so zahtevali, da naj ponovno prouči tisti del programa dolgoročne razvoja Jugoslavije, ki se nanaša na gradnjo štirih novih jedrskih elektrarn, v Sloveniji pa naj bi takoj razpisali referendum o gradnji jedrske elektrarne Prevlaka.

Prosti tek v Ženevi

Nov krog pogajanj o zmanjševanju jedrske oborožitve, ki so ga te dni začeli predstavniki ZSSR in ZDA, bo potekal pod vtisom nedavne nesreče v jedrski elektrarni v Ukrajini. To trdijo

predstavniki Reaganove administracije. V Washingtonu menijo, da bo ob obnovljenih pogajanjih mogoče doseči le dogovor o zmanjšanju števila raket srednjega dosega v Evropi.

Kuba ne bo plačevala

Kubanska vlada je svojim upnikom sporočila, da od maja do avgusta ne bo odplačevala svojih dolgov. V tem času mirovanja plačevanja naj bi našli ustrezen način kako dolgove reprogramirati. Kubanci bi hkrati radi tudi pol milijarde dolarjev posojila. Kot vzrok za odložitve plačila posojil navajajo zmanjšanje lastnih konvertibilnih deviznih dohodkov zaradi nenehnega zmanjševanja vrednosti dolarja in pocenitve nafte. Na svetovnem trgu se je močno pocenil tudi sladkor, ki spada med najpomembnejše kubanske izvozne artikle. Pred tem so podoben ukrep sprejeli tudi v Čilu.

VINČA 1958

Ob nesreči v ukrajinskem Černobilu se lahko spomnimo tudi nesreče, ki se je zgodila oktobra 1958 v zavodu Boris Kidrič v Vinči pri Beogradu. Šest jugoslovanskih raziskovalcev je bilo hudo poškodovanih od radioaktivnega sevanja iz premalo zavarovanega raziskovalnega reaktorja. Še danes se točno ne ve, kaj je bil vzrok nesreče. Takrat se je go-

vorilo o jugoslovanski atomski bombi, katere izdelavo naj bi zahteval Aleksander Ranković. Ponesrečenec so prepeljali v Pariz na inštitut Curie. Eden od znanstvenikov je umrl, ostale so rešili s presaditvijo kostnega mozga. Med preživelimi so bili štirje moški, ki so ostali sterilni, in ena ženska, ki pa je šest let po nesreči rodila normalno deklico.

Posvet o atomu

Zahodnonemški kancler Kohl je sovjetskemu partijskemu voditelju Gorbačovu poslal posebno pismo, v katerem ga poziva, naj podpre prizadevanja zahodnonemške vlade za sklic mednarodne konference vseh 26 držav, ki imajo jedrske elektrarne. Konferenca naj bi bila v Bonnu.

Po Kohlomem naj bi se v Bonnu dogovorili o usklajitvi varnostnih standardov ter o tem, da bi vsaka država, brž ko bi se zgodila nesreča v eni izmed njenih elektrarn, nemudoma, pravočasno in resnično poročala drugim državam o nesreči.

Strah z velikimi očmi

Kot poroča Tanjug, vlada v New Yorku precejšnja panika. Prvo spomladansko grmenje je mnoge prepričalo, da gre za eksplozije. V New Yorku živeči Turki so si omislili nekakšno proslavo pri kateri je letalo z dimom risalo na nebu nad Manhattanom (turško zastavo s polmesečem. Telefoni so brneli najbolj na policiji. Ljudje so mislili, da gre za »libijski napad«. Policija dobiva nenehna sporočila o »podtaknjenih bombah«. Vse to je treba jemati resno, zato imajo newyorški varnostniki dela čez glavo. O zaostrenih varnostnih ukrepih priča tudi nedavni obisk predsednika Reagana v New Yorku. Dolej so ulice, po katerih se je peljala predsednikova kolona, običajno zaprti z lesenimi barikadami. Tokrat je bilo drugače: barikade iz lesa so nadomestili težki policijski tovornjaki.

Živeti z atomsko smrtjo

Nesreča (katastrofa?) v ukrajinski atomski centrali Černobil, pred dobrimi štirinajstimi dnevi, je po kapljicah prodirala v sosednje evropske države. Skopa poročila so zaostajala za širjenjem jedrskega žarčenja.

Zahod in Vzhod sta v povojnih letih razvila nekaj sistemov jedrskih elektrarn s katerimi poskušajo obvladovati sicer omejeno tržišče; svet namreč ni tako bogat, da bi si lahko v vsaki tretji vasi omislil jedrsko elektrarno, ki bi bila rezultat lastne pameti in denarja. Igra držav, ki so osvojile visoko strokovno tehnologijo pridobivanja jedrske energije, je povezana tudi z vojaškim prevladovanjem sveta. Vsak od sistemov — tako trdijo njihovi projektanti — je absolutno varen. Dejstva govorijo drugače.

namesto beograjskega pisma

Človeštvo živi v tej tekmi, ne da bi se dovolj zavedalo resnice. Gledamo televizijske filme, ki jim je osnovno sporočilo takšna ali drugačna atomska katastrofa. Futuristično obarvani scenariji, ki jih nihče ne razume, razburjajo gledalčevo domišljijo, podobno kot znamenite Grimmove pravljice o zakletih princeskah. Kakšna podobnost in resnična različnost. Generacije, ki živijo, imajo vse premalo znanja, da bi dojele černobilski primer. Preveč smo sposobni dojemati mehanistično: verjamemo, kar otipamo, vidimo, slišimo... Naše predstave so tiste o povodnjih, potresih, požarih. Smrt udari in odneha. Pri atomskem žarčenju pa nevidno in neslišno nabiramo... Koliko je še znosno, zdaj je že preveč? Človek je »izumil« novo vrsto energije, ki pa je očitno ne zmore obvladati. Si mora nabrati izkušnje, tudi tragične?

Kot po kapljicah smo bili obveščeni o domnevnih in dejanskih posledicah černobilskega primera. Znanost nas ni prepričala. To smo lahko razbrali iz neenotnih stališč, ki so nam jih posredovali televizijski ekrani. Kako torej živeti ali ne živeti z atomsko smrtjo, s to začaranostjo princeske. Nekateri govorijo o manipuliranju z ljudmi, češ, vse skupaj je pretirano. Tudi pravljica je manipulacija, vse do posledic, tistih pošastnih, ki si jih je človeštvo začelo nabirati s Hirošimo.

Ni čudno, da ob vseh teh neznankah in ob dojemanju takšne ali drugačne interpretacije stvarnosti, slovenska mladina zahteva referendum o drugi jugoslovanski atomski elektrarni v hrvaški Prevlaki. V Avstriji so ponovno dvignili glas stari nasprotniki že zdavnaj zgrajene in nikoli v obratovanje spuščene jedrske elektrarne v Zwentendorfu.

Živeti z atomsko smrtjo ni enostavno. Poleg ambicioznih atomskih fizikov, ki jim širijo maneverski prostor še bolj ambiciozni stratezi, gospodarski in vojaški, je na tem ogroženem planetu še nekaj milijard enostavnih ljudi, ki hočejo živeti, je tu še vsa ostala živa narava, ki jo je za nekatere ustvaril bog, za druge pa razvoj.

Kako živeti s to atomsko smrtjo. Ali samo tako, da bomo vse več vedeli? Zagrebški Vjesnik je pred dnevi v običajni iskrici na prvi strani nekako takole zapisal: Nekateri kritizirajo pomanjkanje obvestil o dogajanju v Černobilu. Drugi govorijo o manipulacijah in o pretiravanju z informacijami. Ampak, kakšno bi imel človek korist, če bi ob neki jedrski katastrofi umrl bolj ali manj informiran, se sprašuje avtor teh dveh stavkov.

Dogovor bogatih v Tokiu

Voditelji držav ali vlad sedmih najrazvitejših držav (Japonska, ZDA, ZRN, V. Britanija, Francija, Italija in Kanada) so se tokrat že dvajsetič sestali — prvič leta 1975 — v japonskem Tokiu.

Američani so v Tokio prinesli svojo karto v zvezi s terorizmom, hoteč predvsem od zaveznikov doseči popoln gospodarski boj-kot Libije. Kaže, da ni šlo vse tako gladko, kar lahko sodimo po izjavi francoskega predsednika Mitterranda neposredno po končanih pogovorih: »Libijsko ljudstvo ni naš sovražnik.«

Veliko izgovorjenega in malo dogovorjenega je bilo tudi v zvezi z mednarodno trgovino in stabilizacijo medvalutnih odnosov. Od septembra lani se je ameriški dolar v primerjavi z japonskim jenom »pocenil« za 42 in v primerjavi z zahodnonemško marko

za 32 odstotkov. Tako Japonci s svojimi dolarskimi naložbami veliko izgubljajo, nič manj pa tudi zahodni Nemci. Japonci sumijo, da jim hočejo Američani tako izpodkopati njihov konkurenčni položaj.

Kar zadeva svetovna dolžniška razmerja, v Tokiu niso povedali nič novega, pač pa so izvoznikom cenenih surovin lahko obljubili, da jih bodo poskušali dražje plačevati.

300 JIH JE

V svetu je danes približno 300 jedrskih central, od leta 1971 do 1984 so pristojne organizacije za nadzor nad jedrsko energijo zabeležile samo v 14 državah kar 153 incidentov, glede na anketo ameriškega kongresa iz leta 1982 pa kar 44 od 56 testiranih držav nima možnosti, da bi najbolj učinkovit način preprečilo radiološko katastrofo. Sovjetski »jedrski avtogol« v Černobilu in navedeni podatki, ki niso posledica buržoazne propagande, kot so odmeve v svetu označili v Pravdi, so več kot resno opozorilo in hkrati ironija, da utegnejo biti v najslabšem primeru zama vsa jedrska razorožitvena prizadevanja. Najnovejša katastrofa je hkrati dokaz, da onesnaževanje okolja ni stvar posameznih držav, temveč je univerzalen problem.

v žarišču dogodkov

Osmi vladi ne bo lahko

Te dni bomo dobili novo, osmo zvezno vlado v času po drugi svetovni vojni. Kandidat za predsednika Zveznega izvršnega sveta Branko Mikulić ima pripravljeno kandidatno listo članov izvršnega sveta, ki so jo pred nedavnim obravnavali na predsedstvu zvezne konference SZDLJ.

V štirih desetletjih je funkcijo predsednika zvezne vlade opravljal najdalj časa Josip Broz Tito — celih dvajset let: najprej je bil predsednik Nacionalnega komiteja, leta 1943, potem predsednik začasne vlade Narodne demokratične federativne Jugoslavije in predsednik zveznega izvršnega sveta do leta 1963, ko je bila z novo ustavo funkcija predsednika vlade in predsednika republike ločena.

Prvi predsednik zvezne vlade po Titu je bil Petar Stambolić, ki je to funkcijo opravljal do leta 1967. Takrat je bil za novega predsednika ZIS izvoljen Mika Spiljak. Dve leti pozneje je postal predsednik ZIS Mitja Ribičič, ki ga je vodil do leta 1971. Džemal Bijedić je bil predsednik polnih šest let. To funkcijo je opravljal v dveh mandatih, vendar drugega ni končal zaradi smrti v letalski nesreči v začetku

Branko Mikulić

globus

BUDIMPEŠTA — Na Madžarskem je prejšnji teden strmoglavilo neko sovjetsko vojaško letalo. Poškodovano je dve hiši v vasi Aporka. Pilot se je rešil.

RIO DE JANEIRO — Ker nimajo posebnega načrta za evakuacijo ljudi in za zaščito ob nesreči, so brazilske oblasti prepovedale obratovanje edine jedrske elektrarne Angra 1, ki zaradi popravil tačas ne obratuje.

PEKING — Na Kitajskem so bile v letošnjih prvih treh mesecih cene za drobovo za 8 odstotkov višje, kar je največ v tridesetih letih.

ZENEVA — Tukaj so obnovili pogajanja med Pakistanom in Afganistanom o normalizaciji odnosov. Dnevnege reda o pogajanjih še niso v celoti uskladjili.

BONN — Po trinajstih letih pogajanj so v Vzhodnem Berlinu končno podpisali sporazum o kulturnem sodelovanju med obema Nemčijama.

AMSTERDAM — Nizozemska vlada je zaradi nesreče v JE Lenin v Černobilu zamrznila načrte o gradnji dveh novih jedrskih elektrarn.

KAIRO — Zaradi černobilske nesreče so v Egiptu preložili začetek gradnje prve jedrske elektrarne.

WASHINGTON — Senat in predstavniki dom ameriškega Kongresa sta glasovala proti prodaji orožja Saudovi Arabiji. Gre za 2600 raket, vrednih 354 milijonov dolarjev.

WELLINGTON — Francija je pred dnevi izvedla drugi podzemni poskus na atolu Mururoa v južnem Pacifiku, kar je izzvalo proteste po vsej Novi Zelandiji.

BOGOTA — Kolumbijske oblasti so uvedle v nekaterih mestih ukrepe popolne pripravljenosti, ker je ponovno začel bruhati ognjenik Nevado del Ruiz, ki je novembra lani uničil mestecce Amero in zahteval 23 tisoč človeških žrtev.

prevzema sedaj »štafetno palico« Branko Mikulić.

Nova zvezna vlada prevzema dolžnost v zelo občutljivem družbenem trenutku, v katerem so skoraj vsi »vrčci razbiti« in prevladuje nezadovoljstvo. Prva naloga novega ZIS-a bi morala biti politika, ki bi opogumila vse nezadovoljne in jih prepričala, da je izhod iz krize možen, piše beograjski NIN. Omenja opozorilo prof. dr. Zorana Pjanića, da nas jeseni čakajo težki dnevi, tudi zato, ker v prvih štirih mesecih letos nismo veliko naredili, čeprav bi morali. Znano je namreč, da so notranji dolgovi presegli zunanje, da pri notranjih finančnih odnosih vlada popoln nered, in to ne samo v gospodarstvu.

Glede na to, kar je Branko Mikulić do sedaj povedal, lahko pričakujemo, da ne bo posegal po administrativnih ukrepih in da bo upošteval delovanje objektivnih ekonomskih zakonitosti in tržnih kriterijev gospodarjenja. Že na samem začetku pa bo verjetno vztrajal, da se zaokroži prva faza dolgoročnega programa, da bi se gospodarstvo lahko hitreje prilagodilo spremembam zaradi izvajanja vsega tistega, kar predvideva druga faza tega programa.

LENDAVA — Na seji izvršnega sveta skupščine občine Lendava so pri obravnavi dogovora o temeljih družbenega plana SR Slovenije za obdobje 1986—90 ugotovili, da je od 14 pripomb, ki so jih dali na ta dokument, upoštevana le ena, in sicer spodbujanje hitrejšega zaposlovanja na obmejnih in manj razvitih območjih. Kljub temu pa so nakazane usmeritve ugodno ocenili, saj je občina Lendava omenjena v več delih republiškega razvojnega dokumenta, vendar pa so nove pridobitve (denarne spodbude republike za razvoj telefonskega, cestnega omrežja itd.) precej odvisne od lastne zavzetosti občine.

LENDAVA — Delavci Geofizike Zagreb, ki so za tozd Raziskava in proizvodnja nafte in plina (INA-Nafta Lendava) opravljali geofizikalne meritve v dolnjem delu Pomurja, so v teh dneh končali delo. Z meritvami in drugimi raziskavami so povzročili občutno škodo na kmetijskih poljih. Zvedeli smo, da bo INA-Nafta škodo v celoti poravnala. Le-to namreč ugotavlja 3-članska komisija, katere član je tudi predstavnik krajevne skupnosti. Na vprašanje, zakaj niso našli ustrežnejšega časa, pa odgovarjajo, da Geofizika ni imela drugega termina.

LENDAVA — Na seji občinskega komiteja ZKS v Lendavi so obravnavali družbeni plan občine za obdobje 1986—1990, poročilo o delu upravnih organov občine, problematiko zaposlovanja in poslovanje organizacij združenega dela v lanskem letu in v prvih treh mesecih tega leta. Razprava je bila zelo poglobljena in ustvarjalna, zaključke pa bodo posredovali osnovnim organizacijam ZK.

LENDAVA — Predsedstvo občinskega sindikalnega sveta je imelo prejšnji teden sejo v delovni organizaciji Indip, na kateri so bili tudi člani izvršilnega odbora sindikata tega kolektiva. Le-ti so tudi predstavili svojo organiziranost in delovanje. Sicer pa so na tokratni seji pregledali priprave na sprejem družbenega plana občine za obdobje 1986—90, seznanili so se z delom občinskih upravnih organov in inšpekcijskih služb ter z zaposlovanjem v lanskem letu in o letošnjih načrtih. Se posebej je po postavili v ospredje funkcioniranje delegatskega sistema in v tej zvezi tudi obveščanje.

LJUTOMER — Minuli teden so se v Ljutomeru sestale tri skupščine samoupravnih interesnih skupnosti, na katerih so novoizvoljeni delegati izvolili svojo vodstva. Za predsednika kulturne skupnosti so izvolili Vero Benko, za njeno namestnico pa Jelko Godec. Zbor uporabnikov bo vodil Stane Kalj, zbor izvajalcev pa Vlado Potočnik.

Občinsko telesnokulturno skupnost bo odslej vodil Rajko Mlinarič, njegov namestnik je Franc Kocmut, predsednik zbora uporabnikov je Branko Pušenjak, zbora izvajalcev pa Stanko Žunič. Za predsednika občinske raziskovalne skupnosti so izvolili Cveta Kržižanič, za njegovega namestnika pa Staneta Šosterja. Ta skupnost je erodorna in nima zbora izvajalcev in uporabnikov.

Na sejah kulturne in telesnokulturne skupnosti so sprejeli tudi dogovor o financiranju delegatskega sistema v krajevnih skupnostih, delegati kulturne skupnosti pa so potrdili tudi poročilo o delu Zveze kulturnih organizacij občine Ljutomer v minulem letu. Od tedna do tedna

VERŽEJ — Zaradi dosedaj nepregledno označenih posameznih stanovanjskih hiš v Veržeju so krajanji na skupščini sprejeli sklep, da v tem naselju uvedejo ulični sistem. Čeprav je od takrat po Muri preteklo že precej vode, pa kaže, da bodo kmalu le prišli do svojih ulic. Predlog devetnajstih imen za ulice v Veržeju bo kmalu v javni razpravi (o osnutku so že razpravljali) in tako bodo lahko kmalu pomenovali ulice po nekaterih znanih osebnostih iz slovenskega in domačega kulturnega življenja, lokalnih značilnostih in drugem.

do tedna

SOBOŠKA VLADA NAPOVEDUJE NOV VETER

Zajemanje s preveliko žlico se maščuje

Kot smo leta 1965 takoj pozabili na reformo, pozabljamo zdaj na dolgoročni program gospodarske stabilizacije. — Z žepnim računalnikom do stvarne podobe o OD.

Ce govorimo v žargonu pripravljencev gradiv in razpravljalcev na seji — z novim sestavom izvršnikov je bila to šele druga — bi dejali: lanskoletna gospodarska gibanja v občini Murska Sobota so izrazito zaskrbljujoča, saj izrazito zaostajajo za resolucijsko načrtovanimi, predvsem pri rasti industrijske proizvodnje, produktivnosti dela in družbenega proizvoda. Pristop k odpravi gospodarskih težav v nekaterih organizacijah je prepočasen in premalo kakovosten, kar se kaže v stalnem in hitrem naraščanju izgub in številu podjetij, ki poslujejo z izgubo. Kakovostni kazalci gospodarjenja se slabšajo, zlasti produktivnost dela. Očitna so nesorazmerja v cenah, visoka rasti stroškov poslovanja, močno naraščanje obresti, upadanje akumulativnosti, zadolženost organizacij in usihanje povpraševanja po nekaterih izdelkih. Predvsem skrbi slabšanje finančnega položaja podjetij v kovinski, lesni in živilski predelovalni industriji, saj jih je največje zgubarji. V prvem četrtletju so to: Panonijim tozd Proizvodnja kmetijske mehanizacije, Platanina tozda Ledava in Lesna predelava, tozda Klavnica in Predelava mesa v Mesni industriji, tozd Euroco v Pomurskem tisku, tozd Prašičereja v KG Rakičan in Temelj Cankova.

Sicer pa je šlo bolj za informacijo kot podrobnejšo členitev lanskih in letošnjih trimesečnih gospodarskih gibanj, čeprav so razmišljanja navzočih dajala vtis želje, dokopati se do slednjih. Vsekakor novi občinski izvršni svet na čelu z Janezom Stodlom, ki je pred kratkim zamenjal skupino izvršnikov z mandatarjem Pavlom Pongracem, napoveduje nov veter in lokalnem gospodarstvu, pa naj na osnovi ene same seje na začetku mandata to naše mnenje izzveni še tako tvegano, če ne enostransko. Ko so dali pod povečevalo vsa ta vprašanja, smo mogli slišati tudi take skrajnostne sodbe, kot je recimo enega od gostov, ki kot smo leta

1965 takoj pozabili na reformo, zdaj pozabljamo na dolgoročni program gospodarske stabilizacije. Zavoljo socialnega miru se gremo nekakšen primitivni komunizem ter bolj ali manj zavestno tekmuje, kdo bo bolj prekorajčil vse dovoljene in dogovorjene okvire pri porabi, ob tem pa se družbeni kapital preliva v žep in ne morda za razširjeno reprodukcijo.

Ko so secirali kršitelje oz. prekoračitelje dogovora o delitvi OD, je moral predsednik vzeti v roke žepni računalnik, da bi se naposled lahko zedinili o tem, kako je bilo občinsko gospodarstvo pri plačah preveč radodarno. Resda so najprej omenjali kar 22 gospodarskih organizacij, ki naj bi lani namenile za OD in skupno porabo več sredstev kot dopuščajo resolucijski okviri, tozda kasneje so menili — ne brez medsebojnih prepričevanj in dokazovanj — da kažejo panožni sporazumi in tem pogledu stvarnejšo sliko in da jih je nujno upoštevati. Na osnovi podatkov posebne komisije pri republiških sindikatih so vzeli v precep sedem podjetij: Murin tozd Pertlo, Agromerkurjev tozd oz. temeljno organizacijo kooperantov Perutinar, tozd Poljedelstvo in govedoreja Beltinci v okviru KG Rakičan, štiri temeljne zadržne organizacije pri KZ Panonka (v Martjancih, Petrovcih, Prosenjakovih in Beltincih) ter Potrošnikov tozd Preskrba. Od teh so za prekoračitelje spoznali dva: KZ Panonko in Potrošnikov tozd Preskrba, medtem ko je bilo glede KG Rakičana rečeno, da je zavoljo negotovega položaja kmetijstva kot panoge in težjih delovnih razmer sprejemljiva njihova obrazložitve, ki so jo — kot drugi prekoračitelji — dali h kršitvi dogovora. Sklenili so še, da mora komite za plan na osnovi razprave pripraviti kakovostno gradivo, ki bo šlo na zasedanje vseh treh zborov občinske skupščine konec tega meseca.

B. Žunec

Stalno tlenje in majski hrošči

Ko smo imeli pred štirimi leti v našem uredništvu okroglo mizo z vodilom (in naslovom) Trajen steber, čvrst branik, je občinska borčevska organizacija v Murski Soboti združevala 1105 članov; zdaj jih 1117. Ob »kongresu v malem«, šlo je za letno volilno skupščino slovenskih borcev minul četrtlet v Ljubljani, smo se oglašili pri predsedniku Štefanu Šabjanu, ki hkrati vodi pomurski medobčinski svet ZZB NOV. Ta porast se nam ni zdel logičen, zlasti ne, ker je med njimi kar 810 takih, ki so se v narodnoosvobodilno gibanje vključili šele med 1. januarjem in 15. majem 1945. Šabjan nas je opozoril na specifičnost NOB v pokrajini ob Muri rekoč, da je bila šele na zveznem borčevskem kongresu v Budvi prižgana zelena luč (s spremembo statuta in sprejetjem ustreznega sklepa), da morejo v članstvo ZZB tudi vsi, ki so kakorkoli sodelovali v NOB do 15. maja 1945. »Veliko naših premurskih tovarišev je šele zadnja leta začutilo potrebo in se z velikim ponosom vključilo v naše vrste,« smo si zapomnili in hkrati izzvali sogovornika s podtikanjem

o nekakšnih majskih hroščih. Ostro jih je zavrnil, češ da so borci, ki so se v NOB podali šele zadnje dni vojne — v skladu z borčevskim statutom — povsem enakopravni člani borčevske organizacije.

Sicer pa ni mogoče zanikati, da bi lahko kvečjemu na prste ene roke prešteli premurske borce pred 9. septembrom 1943, da o štirih spomeničarjih iz leta 1941, ki še živijo, pa nihče med njimi ni domačin, niti ne govornik. »Čeprav je okupatorju takoj v začetku uspelo do temeljev zaдушiti osvobodilno gibanje, je med našim ljudstvom ves čas tlel odpor zoper fašistično nasilje,« se je zdelo nujno dodati sogovorniku. Zanimalo nas je, če nima kdaj občutka, da borci in borčevsko organizacijo tu in tam podcenjujemo ali jim priukamo etiketo sive dekoracije. »Mislim, da smo enakopravni, čeprav so ponekod manjša nasprotja. Zadnje čase recimo v Gornji Radgani v zvezi z zadevo Šarič iz Radevec in nesoglasja pri kadrih, čeprav smo le našli skupen jezik.« Kljub vsemu je ta družbenopolitična organizacija dala svoj delež

pri referendumih, volitvah in v pripravah na kongrese drugih družbenopolitičnih organizacij.

Glede na to, da so bile še med pripravami na gradnjo, posebej pa še med njo, silne polemike in komentarji na rovaš doma borcev in mladine na Vaneči, smo Štefanu Šabjanu zastavili vprašanje, če je dovolj izkoriščen in kako je v vzdrževanju. »Zgradili smo ga s prostovoljnimi prispevki naših obččanov in dali zanj deset milijonov dinarjev. Po enem letu ugotavljam, da rabi name-nu. Iz spominske knjige je razvidno, da je imel lani čez 5200 obiskovalcev, največ mladih. Imamo hišnika, ki ga za to posebej ne plačujemo, saj je to borec, ki ima urejene gnotne razmere. Stroški vzdrževanja so za zdaj minimalni.« Šabjan je še dodal, da je tudi sicer dobro poskrbljeno za zdravstveno, socialno, pokojninsko-invalidsko in starostno zavarovanje borcev v soboški občini in vseh tovrstnih ugodnosti so deležni tudi tisti, ki so se pridružili narodnoosvobodilnemu gibanju med 1. januarjem in 15. majem 1945.

Branko Žunec

KAM POMURSKI OSMOŠOLCI?

Ob razpisu prostih mest v novem šolskem letu v srednjih šolah usmerjenega izobraževanja v Pomurju smo med drugim ugotovljali, da je bil le-ta za pomurske osmošolce nekoliko ugodnejši glede na pestrost programov (3 novi), kot je bilo to v nekaj minulih letih. Hkrati je bila sprejeta kritična ocena, da je premalo razpisanih mest — namreč le okrog 1200, osnovno šolo pa bo letos končalo 1710 učencev.

Osmošolci so medtem morali oddati prijave za vpis v to ali ono šolo. V Pomurju jih namerava nadaljevati šolanje le 1147, torej še manj, kot naj bi jim pripravili mest v šolskih klopek. Ali jih bo potemtakem več obiskovalo srednje šole zunaj Pomurja (tudi enake programe) ali pa jih bo več kot doslej ostalo doma na kmetiji, oziroma si poizkušalo najti takojšnjo zaposlitev? Na to vprašanje je zaenkrat še težko odgovoriti, zaskrbljuje pa že zdaj. Tako na Srednješolskem centru kovinske, pedagoške in ekonomske usmeritve v Lendavi zaradi pihlega zanimanja za vpis v dvojezični program naravoslovno-matematična tehnologija — razpisali so 20 mest — tega oddelka v novem šolskem letu sploh ne bodo uvedli. Tudi za dvojezični program učitelj so prejeli namesto 16 samo 5 prijav. Računajo pa, da bodo do jeseni kljub vsemu uspeli zbrati dovolj prijav in da bodo pedagoško usmeritev imeli tudi v 1. letniku.

Zanimivo pa je, da so prejeli že 21 prijav za vpis v rudarsko usmeritev, to je za dislocirani oddelek programa rudar in rudarski tehnik (IV. stop.) Srednje rudarske šole iz Velenja. Celo nekaj več prijav, kot so razpisali mest, pa so prejeli za dvojezični program poslovno-finančna dejavnost, medtem ko lahko sprejmejo še 10 učencev v program kovinarstvo in strojništvo.

Tudi na Srednji družboslovno-jezikovni šoli v Ljutomeru bodo imeli, če ne bodo prejeli več prijav (v razpisnem roku jih je prišlo 27), namesto dveh le en oddelek novincev. Podobno pa se obeta tudi za program strežba na Srednji šoli za gostinstvo in turizem v Radencih, kjer pa imajo sicer preveč prijav za program kuharstvo, in če se bodo nekateri učenci preusmerili, potem bodo problem lažje rešili.

Drugače pa je na Srednji družboslovni in ekonomski šoli v Murski Soboti, kjer so za program trgovinska in administrativna dejavnost prejeli maksimalno število možnih prijav (po 36), za program poslovno-finančna dejavnost pa 5 preveč (113). Tudi na Srednji zdravstveni šoli v Rakičanu so prejeli eno prijavo preveč (37), na Srednji kmetijski šoli v Rakičanu pa imajo dovolj prijav za 3 oddelke programa kmetijec (101) in za oddelek skrajšanega programa kmetovanje (30).

In kakšno je stanje na največjem srednješolskem centru (tehniško-pedagoške usmeritve v Murski Soboti) v Pomurju? Za

program naravoslovna-matematična tehnologija so prejeli 73 prijav (1 preveč), za program učitelj 44 (16 premalo), za program tekstilni konfekar 169 (dovolj za 5 oddelkov), skrajšani program pomočnik tekstilnega konfekarja 95 (preveč kar za 2 oddelka), za program kovinarstvo in strojništvo 116 (za 2 razpisane oddelke premalo), za skrajšani program obdelava kovin in upravljanje strojev 25 (5 premalo) in 7 prijav za skrajšani (prilagojeni) program obdelava kovin in upravljanje strojev. Slednji je namenjen učencem, ki bodo končali osnovno šolo s prilagojenim učnim programom. Za programe, kjer imajo premalo prijav, bodo le-te še sprejemali, dogovarjajo pa se tudi, da bi uvedli dva dodatna oddelka skrajšanega programa pomočnik tekstilnega konfekarja. Odločilno bo predvsem stališče tovarne Mura, kajti gre za kadre, ki jih v glavnem potrebuje ta delovna organizacija. In kam drugam naj bi se sicer vpisala zlasti dekleta? Žal imajo manj poklicnih možnosti kot fantje.

Treba je še omeniti, da so na Srednji šoli elektrotehniške in računalniške usmeritve Maribor prejeli 40 prijav za dislocirano enoto v Murski Soboti, in sicer za izobraževanje v programu elektronika. To je vsekakor spodbuden podatek, saj bodo tako naposled lahko uvedli en oddelek elektrotehniške usmeritve.

Jože GRAJ

Gospodarstvo nazaduje

Čeprav gospodarstveniki in družbenopolitične organizacije iz leta v leto ugotavljajo in se morda tolažijo, da rezultati gospodarjenja po prvih treh mesecih še niso merilo za stvarno oceno stanja, pa ta tolažba ne more biti na mestu, ko rezultati iz četrtletja v četrtletje nazadujejo.

Tudi po prvih treh mesecih letošnjega gospodarjenja se negativna gibanja nadaljujejo. Industrijska proizvodnja, oziroma njen fizični obseg je za okoli 7 odstotkov manjša kot v enakem lanskem obdobju. Največje zmanjšanje je dosegla DO Tehnostroj — proizvodnja so zmanjšali kar za 69 odstotkov — in nekatere druge organizacije združene dela, le malo pa jih je proizvodnjo povečalo. Tudi fizična produktivnost dela je manjša za 1 odstotek. Ob industrijski proizvodnji pa moramo omeniti še kmetijsko: v zasebnem sektorju se je zmanjšala za 24, v družbenem pa za 7 odstotkov. Na skupnosti za zaposlovanje je bilo konec meseca marca prijavljenih 325 iskalcev zaposlitve, od tega 207 starih do 26 let. V letošnjem letu se je število zaposlenih v ozdih zmanjšalo za 43 delavcev.

Osebnih dohodki so za 24 odstotkov manjši od republiškega povprečja, kljub temu pa naraščajo hitreje kot dohodki, ustvarjeni z delom.

Pa še beseda dve o izgubah: v letošnjem prvem trimesečju je z izgubo poslovalo kar 10 ozdov. Poleg Tehnostroja in obeh lastnih tozdov (Mizarstvo in Tovarna pohištva) so z rdečimi številkami poslovali še štirje Ljutomerčanovi tozdi — Živinoreja, Kooperacija, Simentalka in Prevozištev, poleg njih pa še PGP, Komgrad in Vesna. Skupni znesek izgub je nekaj več kot 255,6 milijona dinarjev ali za 78 odstotkov več kot v enakem lanskem obdobju. Ozdi, ki so poslovali z izgubo, navajajo najrazličnejše vzroke za rdeče številke.

O teh rezultatih je razpravljal tudi izvršni svet in sklenil, da je potrebno čimprej pripraviti analizo osebnih dohodkov v občini Ljutomer, istočasno pa bodo sklicali tudi direktorje in vodilne delavce organizacij in skupnosti, ki so poslovale z izgubo ali pa že dalj časa gospodarijo s pozitivno ničlo, da bi se skupno dogovorili o nekaterih ukrepih.

Dušan Loparnik

BESEDE ALI DEJANJA?

Neprijetno je biti na seji družbenopolitične organizacije oziroma njenega organa, kjer naj bi sprejeli stališča o določeni problematiki, če na njej ni poglobljene razprave in predlogov. Za zadnjo sejo občinskega komiteja Zveze komunistov v Lendavi moramo ugotoviti, da je bila zelo ustvarjalna, saj so se oglašili skoraj vsi člani in dali množico koristnih predlogov.

Na seji so posebej opozorili na gospodarska gibanja in v tej zvezi produktivnost ter zaposlovanje. Tri temeljne organizacije imajo v prvih mesecih 616 milijonov 637 tisoč dinarjev izgube in med njimi je je največ v Ina-Nafti, ki je eden izmed nosilcev razvoja. Tako je zapisano tudi v razvojnih programih občine. Povsem upravičeno je torej vprašanje člana komiteja, sicer pa delavca v tej organizaciji, ali je res mogoče še naprej graditi razvoj, izvoz itd. predvsem na tej delovni organizaciji, oziroma ali se sploh zavedamo izrednih težav, s katerimi se ubada ta kolektiv? Saj ne, da v Nafti ne bi imeli strokovnjakov, vendar velika večina teh ne dela pri razvoju, uvajanjem novih programov, preostroju proizvodnje... ampak so trenutno (in to bo menda trajalo pet let) velike umske zmogljivosti (strokovnjaki) vključene v

uresničitev pogodbe o prodaji rafinerijskih naprav na Kitajsko. Pravilno je ugotovil, da brez visokih izobraženih strokovnih delavcev ne bo šlo, posebno še zdaj ne, ko hudo škriplje v tozdu Petrokemija in nič ne kaže, da bi prišel na zeleno vejo brez hudih pretresov.

KOMENTIRAMO

Strokovnih delavcev, ki naj bi kolo napredka pognali hitreje pa ni dovolj tudi v drugih tozdi lendarvske občine. Vzroki za to porazno stanje so v tem, ker ne spodbujamo dovolj študija na višjih in visokih šolah. Na deset tisoč prebivalcev se iz lendarvske občine na teh šolah izobražuje le po 30 študentov, medtem ko jih je iz razvitejših občin po trikrat več. V Lendavi bi potrebovali predvsem tehniške kadre (strojne inženirje na primer), vendar bodo letos dobili le enega. Upravičeno je potemtakem tudi vprašanje, kaj je vzrok, da mladi, ki jih precej konča lendarvska »tehnično« šola, ne nadaljujejo študija. Ugotovitev ni nova: mladina nima prave spodbude, saj se tudi marsikateri tehnik ponaša s plačo inženirja. Prav tako pa bo strokovnih kadrov primanjkovala.

lo vse dotlej, dokler bodo organizacije združenega dela na veliko zaposloval predvsem nekvalificirane in priučenne delavce. V občini Lendava imajo le-ti velike možnosti za združitev dela v Planki, Gradbeniku, Varstroju, Nafti, Delozi, Indipu... Skrb za kadre mora biti deležna večje pozornosti in jih je treba dolgoročno »načrtovati«, saj prostih delovnih mest ni mogoče kar tako zapolniti. O tem pričajo tudi sedanje objave delovnih mest za strokovnjake, na katere pa ni odziva.

V prvih treh mesecih tega leta je industrijska rast proizvodnje v primerjavi z enakim lanskim obdobjem nižja, čeprav je število zaposlenih večje. Ali gre za neproduktivno zaposlovanje? Pa osebni dohodki? V prvem četrtletju so višji za 116 odstotkov, medtem ko se je dohodek povečal le za 80 odstotkov. Tako znašajo povprečni osebni dohodki že 71 tisoč 800 dinarjev. Vprašanje, na katere bo treba prej ali slej poiskati ustrezne odgovore in ukrepe, je veliko. Komite ZKS v Lendavi se jih zavzeto loteva, prav tako pa tudi sindikat. Dobro bi bilo, če ne bo ostalo le pri besedah.

Š. Sobočan

Portret Bele Banfija, novega sekretarja MS ZKS za Pomurje

ZK se potrjuje le v konkretnih akcijah

V začetku letošnjega maja je tudi uradno prevzel funkcijo sekretarja medobčinskega sveta Zveze komunistov za Pomurje še ne 39-letni Bela Banfi iz Puconec, dosedanji načelnik Uprave za notranje zadeve v Murski Soboti. Že kot učitelj — po končanem učiteljsku se je zaposlil kot učitelj biologije in kemije na osnovni šoli v Mačkovicah — si je pridobil bogate izkušnje za svoje neutrudno družbenopolitično delo. Po služenju vojaškega roka, kjer je končal solo rezervnih vojaških starešin v Bileci, se je vrnil v Mačkovice, nato pa je bil v letih 1971—1973 predsednik občinske konference Zveze socialistične mladine v Murski Soboti. V letih 1973—1975 je postal organizacijski sekretar in pozneje namestnik sekretarja občinskega komiteja ZKS. V tem času je bil predsednik odbora za organizacijo 9. kongresa ZSMS v Moravskih Toplicah. V organih za notranje zadeve, in sicer v službi državne varnosti, je začel delati leta 1975, od leta 1982 pa je bil načelnik Uprave za notranje zadeve. Poleg tega je opravljal še vrsto drugih pomembnih funkcij, član ZK pa je postal leta 1966. Uveljavil se je tudi na telesno-kulturnem področju, za kar je prejel več priznanj in odlikovanj. Sedaj je med drugim član tovariškega razsodišča pri CK ZKS, predsednik komiteja za SLO in DS, vključen pa je tudi v druge organe ZK in delegatski sistem.

GRE ZA ODGOVORNOST, ENOTNOST IN USTVARJALNOST

Poznam ga že vrsto let. Se iz mladinskih vrst, kjer se je začel uveljavljati s svojim zavzetim in požrtvovalnim delom, ko je bilo treba organizirati razne akcije. In kako sedaj v nekaj vrsticah predstaviti življenje zelo aktivnega družbenopolitičnega delavca, ki bi zlahka napolnilo knjigo? Kje najti mero med

njegovo nenarejeno, iskreno skromnostjo in tem, da spregovori o svojem delu v partiji? Toda tovariš Bela Banfi je odprt, širok človek, ki v hipu vzpostavi neposreden, prisrčen stik s sogovornikom. Pa začnem kar naravnost z vprašanjem: »Kdo vas je pripeljal v partijo? Kaj je bilo odločilnega za vašo tako pomembno opredelitev?« Odgovor je kratek in dovolj jednat: »V Zvezo komunistov me je pripeljal moj mladinski aktivizem, dobro delo v mladinskih vrstah in ugled v očeh mladih. Bil sem predlagan in nato tudi kadrovan po končani politični šoli v Murski Soboti. Omeniti moram tudi odlične mentorje na takratnem učiteljsku in tudi osebno željo — postati komunist. Partija je imela v tistem času velik ugled med mladimi.«

Najpomembnejša pa je seveda vsakodnevna šola na delovnem mestu, ki mu ne pomeni le delovne obveznosti, ampak še veliko več. Marsikdaj zato odnese svoje »delo« s seboj domov. Bela Banfi ni človek, ki bi zaprl predal in do naslednjega dne pozabil na službo. Že precej let sedi na vodilnem »stolčku«. Zdi se kot normalen proces njegovega dozorevanja. Mora jim biti šef, sodelavec, prijatelj... Potem vse zadeve lažje stečejo. Medtem ko sva se pogovarjala, je eden od sodelavcev vprašal za nasvet, ki ga je tudi takoj dobil. S svojim delom je očitno zadovoljen, saj mu je v minulih letih uspelo ustvariti enotno in uspešno delovno okolje. Nobenega zadržka ni, da tako ne bi bilo tudi na vodilnem mestu pomurskih komunistov.

In katero je vaše osnovno vodilo pri delu v Zvezi komunistov? »Zveza komunistov je avantgarda delavskega razreda. To je sicer res, vendar bo avantgarda toliko, kolikor bo uspešna v svojih temeljnih ciljih, to je nakazovanju in rešitvi družbenih problemov, ki jih

mora konkretno uresničiti. Predvsem pa mora biti uspešna med delovnimi ljudmi in občani, ki ji zaupajo. ZK mora širiti krog ljudi, na katere lahko v akcijah računamo. Ta krog pa širimo na osnovi komunističnih idej znotraj SZDL kot naj-

širše fronte vseh delovnih ljudi. ZK mora ob reševanju slehernih problemov in v sleherni akciji definirati izhodišče akcije, opredeliti cilj in zagotoviti akcijo izpeljavo. Mislim, da imata ZK in naša družba tudi v tem trenutku jasno opredeljene najbolj revolucionarne cilje. Zanje pa se moramo skupno točiti, če želimo spreminjati svet. Mi navsezadnje sedimo na skupnem vozu, ki pa res pelje že danes!«

PARTIJSKI KONGRES JE MORALNI KAPITAL!

Vsak čas prinaša tudi nove razmere za politično delo. Kaj menite o tem in kaj pogrešate? »Osebnim mislim, da v nobenem obdobju naše zgodovine politično delo ni bilo lahko. Res pa je, da je imelo vsako obdobje neko svojo posebnost, pogojeno z razvojem zavesti in ciljev v določenem času. Danes živimo v izredno odgovornem času, ko moramo rešiti ekonomsko krizo in nakazati poti za prehod v 21. stoletje. Ker pa je naše življenje vse predeljo teklo »prelepok«, brez stresov, marsikdaj tudi na »kredit«, ob

sorazmerno malo dela ter slabo opredeljeni in nadzorovani odgovornosti — se prepočasno odpuvedujemo temu »lepemuk«, prepočasno se postavljamo na realna tla in na lastne sile. Povedal bom preprost primer. Gotovo so bili bolj popularni tisti politiki, ki so odpirali nove objekte, kot danes, ko je potrebno zapirati neuspešne, zavožene naložbe, omejevati skupno in splošno porabo itd. Danes je težje tudi zato, ker delovni človek neprimerno bolj kritično ocenjuje in presoja stvari in ne ploska vsaki odločitvi. In prav je tako! Le to vodi k napredku, zato ne bi smeli razvednotiti vsega iz preteklosti, ki smo dosegli tudi velike uspehe.«

In katere so po vašem mnenju bistvene naloge, s katerimi se bodo morali v prihodnje ukvarjati pomurski komunisti? »Zlasti bo potrebno reševati konkretne probleme s povsem konkretnimi akcijami. Bilo bi namreč zelo slabo, če bi sedaj razmišljali — imeli smo pač partijski kongres, sedaj pa se bodo stvari same po sebi spreminile. 10. kongres ZKS je za nas moralni kapital. Bistveno je, kako čimprej preiti iz krize in kako se na vseh področjih pripraviti na 21. stoletje, da tega zgodovinsko pomembnega prehoda ne bomo zamudili. Za uspešno doseganje obeh ciljev pa mora biti v sami ZK ter pri vseh delovnih ljudeh in občanih troje: odgovornost, enotnost in ustvarjalnost. Zato pa jih moramo jasno prepričati o pravilni politiki ZK. Sedaj je osnovna naloga pred članstvom ZK, da se organizirajo in izdelajo svoje prednostne naloge reševanja problemov v njihovem konkretnem okolju. Komunisti morajo dobivati bitke znotraj tega sistema na osnovi poenotenih stališč in skupno opredeljenih ciljev, ki so v interesu delovnih ljudi.«

Milan JERŠE

Poziv Goričancev iz petrovske krajevne skupnosti

»VEJ PA GLEDAJTE ZA NAS TŪJ MALO!«

Pozno v noč so se prejšnji petek v Gornjih Petrovcih razšli predstavniki krajevne skupnosti, občinskih upravnih in družbenopolitičnih organov, Certusa in organizacije ptt. Štiriurno kresanje mnenj — sila živahno, prizadeto obarvano, a skrbno vodeno in dogovorjeno izpeljano — so naravnali na telefonsko in cestno omrežje, avtobusne prevoze (povezave), zdravstveno službo in sredstva za delovanje krajevne samouprave. Pobudo, da se dobijo, je dala občinska konferenca SZDL Murska Sobota, ki bo, kot kaže, skušala biti v novi sestavi prilagodljivejša in bliže ljudem.

Zavlačevanje z deli in nenačrtovana prklopa pri razširitvi telefonskega naročniškega omrežja za 2262 prebivalcev v desetih raztepenih vaseh na obmejnem, hribovitem in manj razvitem območju, približno 30 kilometrov oddaljenem od občinskega središča, je prvi trši oreh, ki so se ga lotili. Radi bi namreč število telefonskih priključkov z zdajšnjih 40 razširili na sto. Dostaj je bilo že veliko nespornostim in hude krvi, zlasti pa se je Goričancem dvignil pritisk, ko je po skoraj dveletnih pripravah — tik pred tem, da dobi telefone novih 57 naročnikov — PTT dva hkrati predčasno priključila. Gre za njihovega kooperanta Štefana Čaršarja iz Boreče, s čimer so v krajevni skupnosti soglašali, in Šinkovca iz Gornjih Petrovc. Za slednjega, ki naj bi bil težek invalid, boric in se je že nekajkrat pritožil na različne organe, organizacije in ustanove v občini in republiki, nazadnje na republiški prometni inšpektorat in komisijo za prošnje in pritožbe pri skupščini SR Slovenije, so porabili dobre pol ure prepričevanja in dokazovanja. Slednjič je bilo sklenjeno, da oba izključijo vse dotlej, dokler ne bo ta možnost zagotovljena ostalim 55 naročnikom. Predstavnika pošte sta pojasnila, da bo predvidoma jutri (v petek, 16. maja) po zagotovilih izvajalca del, to je podjetje za avtomatizacijo prometa iz Ljubljane, opravljen kakovosten tehnični prevzem. Nato mora krajevna skupnost dati vlogo občinskemu upravnemu organu za občinski tehnični prevzem in izdajo uporabnega dovoljenja. Skratka, telefonska centrala v Gornjih Petrovcih je razširjena in nared, da sprejme nove naročnike.

»Vse ceste vodijo v Rim in tudi k vam,« je hotel biti duhovit Štefan Čaršarja iz občinske cestne skupnosti, ki so ga navzoči »privijali« zavoljo izrazito širanege cestnega omrežja oziroma stalnih prelagan obnove in posodobitev regionalnih in lokalnih cest na tem območju. »V občini je 109 kilometrov regionalnih in 179 kilometrov lokalnih cest, od tega je zadnjih asfaltiranih 140 kilometrov, druge so makadamske. Zato jih je bilo še nedolgo čez 110 kilometrov za določen čas zaprtih. Odcep Petrovci—Šulinci je po predlogu srednjeročnega načrta predviden za posodobitev v letu 1988. Prvi dve leti moramo usposobiti najbolj obremenjeno cesto Martjanci—Moravske Toplice in odsek Beltinci—Renkovič, slednjega skupaj z občino Lendava.« Čaršar je za tem navzoče seznanil, da znaša njihov delež svlaganja za ureditev ceste Petrovci—Šulinci — v skladu s sprejetimi merili po samoupravnem sporazumu o temeljnih plana cestne skupnosti — 10 odstotkov od vrednosti objekta. Pri tem se kaže zanašati na dodatno pomoč občanov in brigadirjev, oglašil se je nekdo (Nemec) od navzočih rekoč, da ga molijo neizpolnjene obljube, dane v referendumskem programu. Ali so pri financiranju teh potreb res izčrpane vse možnosti? Saj smo na obmejnem in manj razvitem območju. Čaršar na to: »občinski referendum je bil sprejet za posodobitev lokalnih cest. V našem primeru gre za regionalno cesto in za tovrstne ceste smo se samoupravno dogovorili, da gospodarstvo naše občine združuje dodatnih 0,20 odstotka iz dohodka. Osnova je bruto OD. Predvidevamo, da bomo v petih letih na ta način pridobili 220 milijonov dinarjev. Vrednost posodobitve vseh regionalnih cest in cestnih objektov, zlasti mostov — lani smo popravili most v Šulincih — pa znaša 900 milijonov dinarjev. Računamo na soudeležbo krajevne skupnosti in na določena sredstva iz republiške cestne skupnosti, ki se namenjajo za manj razvita območja. Če pa bo zgrajen maloobmejni prehod z Madžarsko v Martinju, bo morala za tamkajšnji odsek ceste prispevati tudi republika. »Nekateri niso bili zadovoljni z odgovorom in so se kar po domače, prizadeto razgovorili: »Ravno tako moramo plačevati registracijo kot Sobočani, ki so na asfaltu. Če mi damo, zakaj tudi nam ne dajo. Vaj pa, ljudje dragi, gledajte za nas tuj malo!« Nato je kot mrzel tuš prišla novica predstavnika Certusovega tozda Avtobusni promet Murska Sobota: »Ravno drugi teden nameravamo na cestnih povezavah Križarka—Gornji Petrovci in Gornji Petrovci—Šalovci — ker nista primerni za prevoz — ukiniti avtobusne prevoze.«

Slaba ura je manjkala do polnoči, ko so zbrani zapuščali petrovske osnovno šoli, kjer so razčlenjevali še problematiko avtobusnih prevozov polnikov — vse njihove pisne pripombe in predloge je Certus zavrnil — govoril o sredstvih za funkcionalno dejavnost krajevne samouprave, skušali pretehtati zahtevke krajanov po vsakodnevem delu zdravnika splošne prakse, zobozdravnika in lekarnarja ter nazadnje pozvali mladino, naj bo v prihodnje dejavnejša.

Branko ŽUNEČ

DOBITNIKA ZLATIH ZNAKOV ZSS 1986

FRANC PAL

Če bi hotel nanizati vse naloge, ki jih je opravljal 59-letni Franc Pal iz Lendave v družbenopolitičnih organizacijah, kulturni in telesni kulturi ter na drugih področjih, bi bil seznam dokaj dolg. V družbenopolitično delo se je namreč vključil že kot mladinec oziroma srednješolec, pa tudi med študijem ni popustil. Tovariš Pal je po poklicu dipl. ekonomist, sicer pa opravlja dela in naloge vodje splošno-kadrovskega sektorja v Ina-Nafti v Lendavi.

Za svoje delo je dobil že več družbenih priznanj: red dela s srebrnim vencem, srebrni znak sindikata, pred kratkim pa še zlati znak Zveze sindikatov Slovenije. Po tem je mogoče sklepati, da je še posebej delaven v tej množični delavski organizaciji.

»Leta 1946, ko sem se zaposlil, sem se takoj včlanil v sindikat in skušal biti v njem kar najbolj delaven. Verjetno so me zato kmalu izvolili za tajnika osnovne organizacije. Seveda pa se je sindikat v prvih letih po vojni ukvarjal z marsičim. Tedaj smo sindikalni delavci predvsem skrbeli za prekrbo z živili in nekaterimi drugimi potrošnimi dobrinami. Tako se še spominjam, da smo odločali, kdo bo dobil delavsko obleko, kdo kolo... Najhuje je bilo 1948. leta, med Informbirom, saj so dotedanji prijatelji na naš delavski razred hudo pritiskali in izvajali razne gospodarske ukrepe, vendar nismo klonili. Sindikat v Ina-Nafti je odigral tudi pomembno vlogo pri volitvah prvega delavskega sveta, pa še mnogo drugih odločilnih trenutkov je bilo, kjer je morala ta družbenopolitična organizacija zastaviti besedo.« je menil sindikalni odlikovanec Franc Pal.

V nadaljevanju pogovora je dejal, da sindikalna organizacija v Ina-Nafti tvorno sodeluje pri oblikovanju predlogov oziroma sklepov ob pomembnejših odlo-

čitvah in seveda na ta in na mnoge druge načine opravlja svoje družbenopolitično delo. Ob tem pa tudi daje predloge za boljše gospodarjenje in nagrajevanje, se vključuje v reševanje raznih konfliktnih stanj, pomaga pri odpravi socialnih problemov delavcev in skrbi za šport ter rekreacijo. Imajo pravzaprav 5 osnovnih organizacij, ki usklajujejo delo v okviru konference OO ZSS.

Povedati moram, da je Franc Pal rajši kot o sebi govoril o delu sindikata in v tej zvezi o sedanjih in prihodnjih nalogah. Prav v tem času, na primer, pripravljajo drugi del meril za nagrajevanje, ki naj bo kar najbolj odvisno od vloženega sedanjega in minulega dela. In če se za nekaj trenutkov vrnemo k nagrajenju, naj povemo, da je od 1952. leta član ZK, da je opravljal odgovorne naloge ne le v svojem kolektivu, ampak tudi v občinskih družbenopolitičnih organizacijah, bil je član občinskega komiteja ZK, član oziroma predsednik več komisij, tudi komisije za narodnostna vprašanja; član predsedstva SZDL; v sindikatu je bil tako rekoč gonilna sila pri prizadevanjih delavske organizacije za uveljavitev in zagotovitev pravic delavcev ter za njihovo dejansko odločanje. Povsem upravičeno so ga tudi izvolili za predsednika družbenopolitičnega zbora skupščine občine Lendava, kar je odgovorno opravljal v preteklem mandatnem obdobju. Zadnje priznanje — zlati znak sindikata — mu je še posebej dragoceno moralno priznanje.

Š. Sobočan

MIRA MARKO

Dobitnica visokega priznanja — zlatega znaka Zveze sindikatov Slovenije za leto 1986 — Mira Marko, zaposlena v delovni skupnosti skupnih služb na Kmetijskem kombinatu Gornja Radgona, jemlje zlati znak kot priznanje za uspešno preteklo delo (štiri leta je vodila medobčinski svet ZSS za Pomurje, že prej pa je bila dolgo aktivna), obenem pa kot obveznost, da se še naprej aktivno vključuje v razredni boj za trdnejše pozicije delavskega razreda v družbi. Po njenem mnenju dobi vsak, ki opravlja kako pomembnejšo funkcijo, neko širino spoznanja, zato ne bi bilo prav, da ko odide nazaj na svoje delovno mesto, takoj preneha z družbenopolitično aktivnostjo. Tako je tudi Mira še naprej vključena na različnih področjih družbenega delovanja, je delegatka zveznega kongresa Zveze sindikatov Jugoslavije ter kandidatka za člana ZSJ, član predsedstva občinskega komiteja Zveze komunistov, član konference ter medobčinskega pokrajinskega sveta, vodja temeljne delegacije v krajevni skupnosti, predsednica skupščine kulturne skupnosti ter še predsednica skupščine Zavoda za časopisno in radijsko dejavnost.

O položaju delavcev in njihovem vplivu na boljše gospodarjenje je dejala naslednje: »Pretekli republiški kongresi so pokazali, da se delavci globoko zavedamo, da poteka gospodarjenje v sila neugodnih razmerah, take razmere pa so razlog za slab gnotni pa tudi samoupravni položaj delavcev. Zaskrbljujoče je, da imamo premalo pozitivnih premikov, da besede ostajajo na papirju in da se v resnični borbi ob vsakodnevem delu prepočasno spreminjajo navede, ki so se v letih lagodnega življenja zakoreninile v nas.« Mira Marko trdi, da je glavni vzrok vseh slabosti, s katerimi se tačas ubadamo tako v gospodarstvu kot družbenopolitičnem življenju, v tem da vsak išče napake izven sebe, le v sebi samem ne. Vsa bi si moral na svojem delovnem mestu reči: to lahko naredim še boljše.

Tako za gospodarstvo radgonske občine kot tudi za druge je v zadnjih

letih značilno, da delovne organizacije dvigujejo delavcem osebne dohodke. To je prav, kajti življenjski stroški so vse višji, toda od delavcev v marsikaterem okolju bi morali tudi več zahtevati. Dejala je še: »Prepričana sem, da delavci razumejo težave, s katerimi se ubada celotna družba, ne sprejemajo pa samo deklarativno opevane odgovornosti, ki se prečesto krat razblini v trenutku, ko bi morala za slabo, nevestno delo in neodgovorno početje slediti sankcija. Često smo tudi priča prikrižanju stvarnih razmer v lastnih okoljih pred delavci. Reči moram, da me osebno prizadene stiska mladih ljudi, ki ne vidijo svetlejših perspektiv za osamosvojitve. Velika družbena sredstva, ki so vložena v vzgojo in izobraževanje, ne vračajo željenih učinkov, saj imamo na eni strani armado izšolanih kadrov — pa žal nepravilni smeri, da bi jih lahko pravočasno zaposlili — po drugi strani pa v družbi priznavamo pravo lakoto po večjem znanju, ki nam edino lahko pomore iz zaga.«

Smo v zapletenem klopuču, vse pa se začne pri finančnih problemih. Če pa so materialni problemi, so tudi kadrovski, zato so tudi vsebinski in delovni — in spet smo pri finančnih problemih.« Vse to je tisoč resnic, te pa se morajo pričeti potjevati v vsakodnevni praksi,« je nadaljevala Mira Marko, »sicer se bomo še naprej srečevali na eni strani pa bo stvarnost tekla po starih, uhojenih poteh.« Po njenem mnenju je delo aktivista v tem, da se na vseh ravneh bori za spreminjanje stvarnih razmer, da odpira ljudem v vsej obsežnosti družbene probleme ter se bori proti vsem negativnostim, ki pritisnjajo delavce ob rob eksistence.

Bernarda Peček

O prihodnosti pomurskega zdravstva

Čeprav zakon o zdravstvenem varstvu dopušča le možnosti ustanovitve in delovanja medobčinske zdravstvene skupnosti, pa je ta institucija za Pomurje nujno potrebna. To so potrdili tudi na prvi, ustanovni seji medobčinske zdravstvene skupnosti za Pomurje, kjer so v razpravi o delovanju in nalogah MZS razmislili tudi nezavidljiv položaj našega zdravstva, probleme in prepad med zdravstvom in družinim delom.

»Bliža se trinajsti, in mi v bolnici ne vemo, kako bo z osebni dohodki naših delavcev,« je dejal Evgen Kuzma in s tem razkril nerazvitost svobodne menjave dela. Postavitev trdnih temeljev med zdravstvom in delovni organizacijami naj bi bila prva naloga v delovanju MZS in njenih novih organov.

Jože Miklič pa vidi prihodnost pomurskega zdravstva v enotnosti, povezovanju, delitvi dela in v težnji zdravstvenih delavcev za vedno boljšim, ker se bo le tako izboljšalo zdravstveno varstvo ljudi. Tisto, česar niso uspeli uresničiti do sedaj — osveščeno priporabi zdravil in razvijanje nege na domu — pa naj bi zapisali med naloge MZS.

MZS za Pomurje pa bo še naprej prostor usklajevanja občinskih interesov, ki si bodo nemalokrat nasprotujoči. Vendar pa je, po besedah Štefana Vučaka, usklajevanje izredno pomembno, ker se menja gospodarski položaj občin ob hkrati enotnem zdravstvenem varstvu. Tudi, nazven mora Pomurje nastopati kot celota, predvsem pri skupnih vlaganjih. Ravno tako so potrebni skupni razvojni načrti, tudi za racionalno razporeditev zdravstvenih zmogljivosti. V Pomurju pa bo treba zgraditi tudi enoten informacijski sistem, saj pri tem zaostajamo za Slovenijo.

Delegati pa so se seznanili tudi s potekom gradnje kirurgije. Denar še vedno zbirajo. Tudi občinske zdravstvene skupnosti slovenskih občin naj bi zbrale 700 milijonov dinarjev. Konec junija pa bi sklenili zadnje pogodbe za kirurško opremo. Le-to naj bi dobili konec marca, in maja prihodnje leto naj bi bil kirurški blok z najnujnejšo opremo odprt.

Zbrana sredstva res lahko zaupišmo že z večmestnim številom, vendar pa je kirurška oprema, ki je iz uvoza, zelo draga. Le rentgenski aparat stane (brez carine) milijon in dvesto tisoč mark.

Majda Horvat

Anton Aškerc in Primož Trubar

Bralce VESTNIKA velja opozoriti na 146. knjigo Zbranih del slovenskih pesnikov in pisateljev, ki jo je na pragu Trubarjevega leta (dotiskana je bila novembra 1985) izdala Državna založba Slovenije v Ljubljani: Anton Aškerc, ZBRANO DELO, tretja knjiga. Posvečana je spominu dr. Marje Borštnikove, ki je dobršen del svoje raziskovalne ustvarjalnosti posvetila življenju in delu Antona Aškercarja.

Opozoriti velja predvsem zato, ker je v njej poleg dramske pesnitve ZLATOROG (narodna pravljica izpod Triglava) ponatisnjena epska pesnitev PRIMOŽ TRUBAR (str. 77—184), ki jo je bil A. Aškerc napisal pred štiridesetletnico Trubarjevega rojstva (1908) in MUČENIKI, slike iz naše protireformacije (str. 185—329). Za tisk je besedilo pripravil in napisal opombe Vlado Novak.

Verjetno je bolj naključje kot načrtovana akcija, da prihaja knjiga med bralsko občinstvo ravno ob 400-letnici Trubarjeve smrti, saj je prva knjiga Aškercarjevih zbranih del izšla že leta 1946, druga pa leta 1951. Po sedanjih tretji knjigi pa je (po zamisli in načrtu dr. Borštnikove) predvidenih še šest knjig.

Aškercar je slovenska zgodovina zelo privlačila. »Tudi obdobje reformacije v drugi polovici 16. stoletja, saj je z uporabo te motivike v svojih pripovednih pesmih lahko izpovedoval tudi svoje misli o narodni prebujni, svobodoljubju in svobodomju ter o socialni pravičnosti. Vznik slovenske književnosti, v kateri je videl tudi polje svojega lastnega udejstvovanja in poslanstva, pa mu je bil še posebej blizu... mu je vzbudilo zanimanje razmerje med Trubarjevimi in cesarjem Maksimiljanom, edinim Habsburžanom, ki je zaradi svoje humanistične razgledanosti pokazal nekoliko več razumevanja za protestantizem, religiozno naprednejši od katolicizma.« (str. 347).

Samo kratek izsek iz Aškercarjeve epske pesnitve nam kaže Trubarjevo duhovno, v evropski prostor in okvir zazrto širino:

In, glejte, kar sem zasnoval doma,
na tuji zemlji zdaj je dozorelo
slovenski domovini v prid in čast.
Na Nemškem tiskajo se knjige naše,
in nemški knezi in veljaki blagi,
za nas globoko segli že so v žepo.
Kralj Maks., velikodušni moj mecen,
slovenskih protestantov viteški
zaščitnik, sam podpira me pri delu.
Prečudovita je previdnost božja!
Evropa vsa stoji ob naši strani...
Slovenci! Naš napočil zdaj je dan!
Mi zdaj smo prvi na slovenskem jugu.
Mi zdaj budimo druge brate svoje,
Hrvate, Srbe in Bolgare, hej,
do Carigrada širi naš se glas!
S slovensko tiskano besedo božjo
mi spreobrnemo še tiste brate,
ki islamu podjarmil jih je Turek.
In s knjigami, z orožjem ne morilnim,
premagamo Osmana posihdoh,
da več ne bo napadal domovine!
In to je nove vere čudna moč,
da prebudila vse nas je iz spanja... (str. 152—3).

Aškercarjeva pesnitev PRIMOŽ TRUBAR, ki je izšla v knjižni obliki v Ljubljani leta 1905, je bila izredno dobro sprejeta in to ga je navdušilo za nadaljevanje pesniškega ustvarjalnega dela v tej smeri. Že decembra 1906 je izdal novo pesniško zbirko, MUČENIKI, ker ga je »bolela zgodovinska resnica, da je bila slovenska reformacija, ki je vzbudila nastanek slovenske književnosti in v kateri je Aškerc videl tudi boj za »slovensko staro pravdo«, poražena od združenega meča in križa protireformacije. V prologu nove knjige je zapisal: »Zaman ste za svobodo šli v boj, navdušeni slovenski luterani!« Z žalostjo govori o grmadah, na katerih so zgorle slovenske biblije, postile in pesmarice, ter vzklizne: »Tvoj trud, o Trubar pada v sip in prah... Porušeno kulturo je svetišče, ki zgradil bratom bil si ga nekajd. Tvoj ideal sedaj je pogorišče.« A v poraženih vidi prednike, začetnike tistega, za kar se bori tudi sam, in končuje svoj Prolog z verzom: »Pradedje naši luterovski so to, svobode to so naši mučeniki.« (str. 382).

Znano je dejstvo, da je bil Anton Aškerc, duhovnik, ki je pustil svoje duhovno poslanstvo in se preusmeril v drugo delo. Ravno ob tem njegovem koraku pa se nam danes postavlja vprašanje, ali se je Aškerc v svojem pesniškem obravnavanju reformacije in protireformacije za to temo navdušil iz ljubezni do zgodovinske resnice (že kot kaplan je bral Dimitzovo Geschichte Krains — Zgodovina Kranjske), iz naklonjenosti do slovenskih protestantov (na kar bi lahko vplivala evangeličanski pastor v Ljubljani Theodor Elze in češki misijonar v Sloveniji Antonin Chraska) ali pa iz odpora do nekaterih katoliških veljakov, ki so mu prizadejali precej nevolj. Iz odmaknjenosti našega časa do Aškercarjevega življenja in izpričani pluralistični širini našega časa lahko najdemo pogum, da poiščemo odgovore tudi na takšna vprašanja.

Iz pesmi »Slovenski protestanti se poslavljajo od knjig« (str. 261) bom za ilustracijo navedel samo nekaj vrstic, ki imajo svojo težo tudi v našem času:

Ti slovenska knjiga, naša tolažnica,
naša učenica, naša mučenica!
Daleč si na tujem se porodila,
naskrivaj prišla k nam, družica mila!
Mi pa smo z veseljem srcem te sprejeli.
Poljubili smo te in smo te objeli.
Kakor Izraelcem ti zaveze skrinja
nam, domača knjiga, bila si svetinja!
Čuvali smo te ko svoj zaklad najdražji.
Ti spomin si bila zmerom nam najblažji.
Ti razsvetljevala jasne si nam glave,
da zgrešili nismo poti svoje prave:
da razločevali laž smo od resnice
in pa greh, krivico vselej od pravice...

Kulturna skupnost Slovenije je omogočila, da zajetno knjigo 412 strani lahko kupimo samo za 1500,00 din. Mihael Kuzmič

Delovnim ljudem in občanom Slovenije!

Primož Trubar nas je prvi imenoval Slovence, z isto besedo in s prvo tiskano knjigo je združil različne slovenske dežele v celoto, se tiho navezal na staro karantansko državnotvorno tradicijo, z njim se začelja slovenski zgodovinski spomin. Zato je letošnje leto, ko mineva 400-let od njegove smrti, tudi leto našega samozavedanja, naše kulture in naše državnosti. Trubar je zgodnji ali kar začetni znanilec vsega tega.

Letošnje Trubarjevo leto je zatorej več kot leto, je intima slovesnost slehernega Slovenca. Programi javne počastitve te slovesne obletnice pa so tudi pripravljene: ne bodo se dogajali le v Sloveniji, marveč tudi drugod po Jugoslaviji in po Evropi, kajti Trubar je bil duh evropskega formata. Pri nas deluje v ta namen poseben odbor, ki si je kot glavno nalogo zadal usposobitev Trubarjeve spominske zbirke na mestu, kjer je stala na Rašici njegova rojstna hiša. Tam naj bi se v prihodnje križale poti vseh tistih, ki bodo

prihajali počastiti njegovo delo, njegove ideje in njegov spomin.

Usoda Trubarjeve spominske zbirke je v glavnem odvisna od zbiranja sredstev v te namene; v okviru Krajevne skupnosti Velike Lašče je bil ustanovljen poseben sklad, ki ima žiro račun 50101-645-62158 z oznako »za Trubarjevo spominsko zbirko«. Ker pa Trubar ni samo stvar Velikih Lašč ali pa občine Ljubljana Vič-Rudnik, predlagamo vsem delovnim ljudem in občanom, delovnim in drugim organizacijam, naj po izjemno lepih zgledih dosedanjih darovalcev tudi sami pripomorejo k postavitvi tega smiselnega in vsebinskega spomenika enemu največjih duhov našega naroda.

Sleherni prispevek, majhen ali velik, bo tudi izraz naše kulturne, politične in narodne zrelosti, kakršno so slovenski ljudje sicer v zgodovini že velikokrat izkazali, znamenje suverene zavesti.

PREDSEDSTVO
RK SZDL SLOVENIJE

KULTURA OBLAČENJA — Pod tem ambicioznim naslovom je bila v preteklem tednu od četrta do vključno sobote v Galeriji Kulturnega centra v Murški Soboti na ogled nevsakdanja razstava. Pravzaprav je šlo za prikaz jesensko-zimskih kolekcij tovarne oblačil in perila Mura, s posebnim prikazom modnih tokov na maneknih — lutkah in poudarkom na barvitosti in liniji, oziroma stilih in barvi.

Zanimanje za razstavo, ki sta jo pripravila Potrošnikov oddelek Moda—Blagovnica—Mura in tovarna oblačil Mura, je bilo veliko, obiskovalci so po ogledu izpolnjevali tudi poseben vprašalnik, na razstavi pa so bile tudi Murine modne oblikovalke.

Na tiskovni konferenci, ki sta jo pred otvoritvijo razstave sklicala Potrošnik in Mura, sta Drago Kolmanič in Jože Zrim novinarje seznanila, da ima ideja o kulturi oblačenja globlje razsežnosti, o katerih predvsem v Tovarni oblačil in perila že dalj časa razmišljajo. O tem, da bi kupcu v kraju, kjer je Mura, in na domačem tržišču ponujali kakovostnejšo — kompletirano ponudbo z izdelki drugih izdelovalcev in dodatki, kot so čevlji, torbice, pletenice, rute in drugo, kar je potrebno, da je posameznik skladno in modno oblačen. bb

Foto: A. Abraham

GROSMAN KOT FOTOGRAF

V počastitev 9. krajevne praznika so v petek zvečer v Ljutomerški galeriji Ante Trstenjak odprli razstavo fotografij Karola Grosmana in štirih skulptur Fritza Langa. Otvoritev so se poleg delavcev obiskovalcev ter ljutomerskih kulturnih in političnih delavcev udeležili tudi Stanko Šimenc, Silvan Furlan in Liljana Nedić. Omenjena razstava je trenutno v Parizu — v okviru predstavitev slovenskega filma — hkrati pa so te fotografije razstavljene tudi v Ljutomeru na prelomu stoletja. Pred tem so bile Grosmanove fotografije razstavljene že v Trstu, Zagrebu in Ljubljani. In kaj pravzaprav pomeni ta razstava?

Za Ljutomer vsekakor dosti, ne samo zato, ker je Karol Grosman domačin (rojen v Drakovcih), marveč zato, ker že kot družbeno politični in kulturni delavec presega okvire življenja v Ljutomeru na prelomu stoletja. Ob najnovejših spoznanjih, da je dr. Karol Grosman vseeno prvi jugoslovanski filmski snemavec (Milton Manaki iz Bitolja je priat izgubil, ker je dokazano, da je bila njegova kamera, s katero naj bi snemal, narejena nekaj let po Grosmanovih prvih filmskih zapisih leta (1905), je predstavitev Grosmanovih fotografij še večje presenečenje za poznavalce in seveda domačine. Jure Mikuž je v knjižici Karol Grosman (iz zbirke Slovenski film, 4/5, avtor Stanko Šimenc) zapisal naslednje:

...Tudi njegovi tematski sklopi so zelo omejeni: portreti otrok in družine, skupinski posnetki prijateljev in znancev, pri čemer so družinski člani največkrat postavljeni v domačo hišo ali vrt, krajina rodne Prekije, nekaj lokalnih zanimivosti, kot na primer ljutomerski sejem, konjske dirke na Cvenu, njegova križevska opekarna, procesije, gaislske parade, sokolski zlet in

morda še kak posnetek s potovanja... Že pri otrocih Grosman skrbno pazi na njihove obleke in rekvizite, kadar jih držijo v rokah. Toda ti posnetki so vseeno najbolj neposredni, iskreni in intimni. Otroci radovedno zrejo v kamero ali pa se pri svojem početju in pogledovanju sploh ne dajo zmotiti... Tudi Grosmanovi posnetki rodne prečke krajine so predvsem estetski diskurz in le redko topološki. Za nobeno fotografijo te pokrajine ne moremo zapisati, da je delana hladno objektivno, iz vsakega posnetka začutimo, da je to Grosmanova rodna pokrajina in da še on neprestano umešča vanjo ne le kot fotograf, ampak tudi kot domačin, ki ima svojo rodno zemljo rad in jo spoštuje, ter kot umetnik, ki jo skuša z ovekovečenjem v trajnem mediju počastiti in ohraniti njeno podobo.

Noben posnetek ni narejen iz brezosebne distance, ki tako značilno v tem času obeležujejo kupljene turistične razglednice in diapozitive raznih krajev sveta. Grosman je vedno v tej krajini oziroma sredi nje. Obenem, ko fotografira njene značilnosti, ki se mu zdijo najbolj zanimive, posname tudi, kolikor se le da, prostor svojega izhodišča, točko, od koder je krajino posnel... Grosman se zaveda svojih izvorov in ljubezni do krajine, ki ji pripada. Kadar namreč fotografira ljudi celopostavno, jih ujame v posnetek tako, da je med kamero in modelom razdalja, ki jo fotoaparati dopušta. Kadar pa slika krajino samo, jo Grosman kadriira tako, da bi s sodobnim širokokotnim objektivom skoraj ujel v fotografijo svoje čevlje: to je značilni, podpisni Grosmanov Et in Arcadia Ego: Tudi jaz sem tu in (izvirajoč od) tu sem, kar sem... Grosmana je torej fotografija pritegnila najprej kot vsaka druga tehnična novost, ki mu je ponujala dovolj skrivnostne zagonetnosti in zapletenosti, da je spodbudila k poglobljanju njegovo razmišljujočo, umetniško in za tehniko nadarjeno osebnost. Ko se je z njo začel intenzivneje ukvarjati, je postal v njej pravi mojster. Prirojeni občutek za estetsko in šolano ter iz lastnega zanimanja in notranje potrebe pobujeno poznavanje umetnosti in ljubezni do nje so bistveno prispevali h končni podobi njegovih izdelkov. V fotografiji je umetniški akt predvsem mentalno—čustvena odločitev KAJ, KAKO in OD KOD bo kaj posneto. Grosman ostaja do danes nesporen umetnik v izbiri, postavitvi in izrezu vsakega posnetka. To so torej razlogi, zakaj Grosman mora ostati še v naprej v ospredju raziskovanja dela in načina življenja. In razstava naj bi bila le korak, ki ga je nekdo naredil na začetku dolge poti, ki jo bo še potrebno prehoditi.

Dušan Loparnik

Oživiljeno obmejno kulturno sodelovanje

Po dolgoletnem zatišju so se leta 1984 na obeh straneh meje ponovno pojavile pobude, da bi začeli sodelovati na kulturnem področju. Takrat so praznovali 15-letnico otvoritve mostu prijateljstva, ob tej priložnosti so potekala prva srečanja v avstrijski in Gornji Radgoni v obliki likovnih razstav in posebnih kulturnih prireditvev za odrasle in srečanja šolske mladine jeseni. Naslednje leto je spet zavladalo zatišje, letos pa je radgonska Zveza kulturnih organizacij povabila avstrijske skupine, da sodelujejo na njihovih stalnih prireditvah.

Po tem povabilu Radgoni jih je poklical na razgovor okrajni glavar. Izkazalo se je, da je takšna oblika sodelovanja boljša (predvsem pa cenejša) kot pa pripravljanje posebnih kulturnih programov in srečanj. Tako je na srečanju otroških in mladinskih pevskih zborov sodeloval zbor iz Cmureka, gostje iz Avstrije pa bodo sodelovali tudi na srečanju odraslih pevskih zborov ter na srečanju folklornih skupin. Avstrijska skupina bo sodelovala avgusta na paradi kmečkih del in običajev, sodelujejo pa tudi pihalni orkestri. Na vseh prireditvah v radgonski občini bodo tako sodelovali tudi gostje iz sosednje avstrijske pokrajine (oziroma so povabljeni), radgonski kulturniki pa se bodo udeleževali prireditvev v Avstriji. Za razliko od drugih sodelovanj, kjer so naše skupine omejene zaradi finančnih sredstev, so pri tem kulturnem sodelovanju bolj omejene avstrijske skupine, saj nimajo podobne organizacije kot je ZKO, ampak je vsaka posamezna skupina samoplačnik. Vsekakor pa je takšno sodelovanje — udeležba na stalnih prireditvah na tej in na oni strani meje — cenejša, kot pa organiziranje neklih posebnih prireditvev. Želja radgonskih kulturnikov pa je, da bi s svojimi kulturnimi programi gostovali kdaj v krajih v Avstriji, kjer se še sliši slovenska beseda.

Omeniti pa moramo še drugo vrsto kulturnega sodelovanja, ki pa obstaja več kot dve leti — to je sodelovanje z okrajem Straden, kjer je vsako leto 7. septembra velika kulturna prireditev Stradenske aktivnosti. Na tej mednarodni in zelo zanimivi prireditvi sodelujejo skupine raznih dejavnosti z različnih koncev sveta. Možnost sodelovanja imajo tudi različne skupine iz Pomurja (folklor, vokalne ali instrumentalne skupine, narodna ali moderna glasba...), oglašiti se morajo te za Zvezi kulturnih organizacij Gornja Radgona. Lani so na tej prireditvi sodelovali temburša iz Črešnjevca in folklorna skupina iz Križevca pri Ljutomeru, na letošnjih Stradenskih aktivnostih bo pomurski skupin še več.

Bernarda Peček

kulturni koledar

ČETRTEK, 15. MAJA
MURSKA SOBOTA — Ob 11. uri bo v Galeriji Kulturnega centra Miško Kranjec otvoritev razstave OTROŠKA LIKOVNA USTVARJALNOST IN LIKOVNI SVET MLADIH V KNJIŽI. Odprta bo do 1. junija.

RADENCI — V Kongresni dvorani hotela Radin bo ob 20. uri predstava TOTOVI, s katero gostuje gledališka skupina kulturnometniškega društva Stefan Kovač iz Murske Sobotice. Avtor dela je Istvan Orkney, režirala pa ga je Duša Škof.

PETEK, 16. MAJA
MURSKA SOBOTA — V grabi parka pred soboškim gradom se bo ob 20. uri začel literarni večer književne mladine Murska Sobotica.

SOBOTA, 17. MAJA
GORNJA RADGONA — **ROCK ZA KIRURŠKI BLOK** je naslov prireditve, ki naj bi se na sejmišču začela ob 17. uri in jo organizirajo mladi iz občine. Na njej pa naj bi se zvrstili Agitprop, Jani Kovačič, Martin Krpan, Avtomobili, Je Gazelas, Hari Margot, M.A.S.H., Preporod, Ljudočerci, Koristne životinje, Igra, Masakr, Zasilni izhod, DO RO JA, Dušan Uršič, Darko Horvat in kot gosta Dragan Fly in Zeus iz Avstrije.

NEDELJA, 18. MAJA
GORNJA RADGONA — Ob 15. uri bo v domu kulture občinsko srečanje odraslih pevskih zborov in oktetov.

LENART — Ob 10. uri bo v Domu kulture srečanje otroških in mladinskih pevskih zborov.

razstave

LENDAVA — V Galeriji Lendava so razstavljene keramike Janosa Nemetha iz szobathe-ly na Madžarskem. Razstava, ki bo odprta do 20. maja, sodi v okvir kulturne izmenjave med dvema mejnima deželama.

RADENCI — V Razstavem salonu hotela Radin so razstavljena dela akademskega slikarja Ignaca Medena iz Murske Sobotice.

LJUTOMER — V Galeriji Ante Trstenjak je na ogled zanimiva razstava KAROL GROSMAN — FOTOGRAFIJE IN FRITZ LANG — SKULPTURE, ki jo posreduje republiški inštitut za film ter slovenski gledališki in filmski muzej.

Pionirski oddelek Pokrajinske in študijske knjižnice Kulturnega centra Miško Kranjec v Murški Soboti je pripravil razstavo del Julese Vernaa. Na ogled bo do konca tega meseca.

knjige

KNJIGE IN USPEŠNICE TE-GA TEDNA v knjigarni DOBRA KNJIGA v Murški Soboti so: D. H. Lawrence — MAVRIČA (Pomurska založba), ATLAS SLOVENIJE, Jože Colnarič in Štojan Vrabl — VINOGRADNIŠTVO (Kmečki glas).

Zanimiv koncert

Petkov večer v Galeriji Kulturnega centra Miško Kranjec v Murški Soboti je bil v znamenju recitala, jazza in songov vsestranske umetnice Svetlane Makarovič. Malce po svoje je v izjemni Pelin ženi — glasbenem projektu, ki je nastal v sodelovanju z jazzistom Denisom Gonzalesom in z izstopajočo pesnijo Kako temna je noč, pa tudi z Dajdamskimi portreti, navdušila do zadnjega kotička polno prvo dvorano soboške galerije. Ta jo je po daljšem premoru ponovno priklicala in koncert je bil med tistimi, ki smo jih v okviru večerov jazza in Pomladnega ustvarjalnega festivala najbolj veselili. V daljšem intervjuju bomo Svetlano Makarovič (ki je znana po tem, da nima dlake na jeziku, manj pa njeno razmišljanje o naselitvi v pokrajini ob Muri, ker ji je prekmurska ljudska pesem izjemno blizu) predstavili v naslednji številki Vestnika. bb

V OBRTI 525 DELAVCEV

V zasebnem sektorju drobne gospodarstva lendavske občine je zaposlenih 525 delavcev, od tega je 212 delavcev in 213 obrtnikov. Še vedno je največ avtoprevoznikov (49), nato gostincev (33), raznih stavbnih obrtnikov (29), nato so obrtniki iz kovinarstva (25), razne druge poklice (osebne storitve in drugo) pa opravlja 77 obrtnikov. Medtem ko so lani v občini Lendavi skoraj vseh panogah povečali število zaposlenih, se je v obrti zmanjšalo.

Drobno gospodarstvo torej ne napreduje tako, kot bi bilo želeli. Po svoje preseneča, zakaj tako, saj ga v občini z raznimi ukrepi še posebej spodbujajo (davčne olajšave, prožnejši prijem pri izdaji dovoljenj itd). Poznavalci razmer pravijo, da tudi obrt ni »imuna« za težave, s katerimi se ubada družbeni sektor oziroma celotna družba: dela ni na pretek, vsaj za tiste dejavnosti, ki imajo na tem (lendavskem) ob-

močju tradicijo. To so avtoprevozniki, predelava kovin, pa tudi neustrezna »gostinska politika« posameznih krajevnih skupnosti, ki ima posledice, saj so ponekod gostišča eno ob drugem, druge pa jih ni. Seveda pa je tudi v obrti potrebna večja podjetnost, izpopolnena dejavnost z novimi izdelki, tudi preusmeritev. Vendar... tistim, ki jim gre dobro (tudi veze in poznanstva k temu prispevajo), na vse to ni treba misliti, kaj šele vlagati, tistim drugim (še zlasti začetnikom) pa je težko, saj nimajo ne izkušenj, ne denarja, za vse to bi se morala bolj zavzema-ti domača obrtna zadruga, o »dejavnosti« katere so izrekli v zadnjem času sicer precej kritičnih besed, češ da premo stori za razvoj obrti in da »skrbni« predvsem za utečene posle, ki da (podobno kot pri drugih obrtnih združenjih) niso vedno »čisti«. Gre predvsem za poslovanje raznih zidarskih mojstrov »prek« za-

druga, ki na ta način dobe gradbeni material brez prometnega davka. In kaj se dogaja s tem materialom? Na to vprašanje bi lahko odgovorili (ko bi hoteli) le obrtniki sami. Zadruga naj bi torej ne le skrbelo za izdajanje naročilnic, obračune... ampak tudi na razmah novih dejavnosti in s tem spodbujanje razvoja drobne gospodarstva, vse to pa v prid ne le posameznikom, ampak v korist vseh občanov. Še vedno je namreč veliko potreb po storitvah. Če bo zadruga (pa ne le ona) resnično dala vse od sebe, tedaj ne bo mogoče sprejeti »očitkov« iz organizacij združenega dela, češ da bi dale razna dela domačim obrtnikom, ko bi bili le-ti sposobni delo dobro opraviti. Je pa tudi res, kar v ozdih sami priznavajo, da posledaj marsikatero delo, ki so ga zanje prej opravljali obrtniki, delajo sami, saj hočejo kar najbolj izriniti svojo delovno silo in stroje.

Š. Sobočan

Kjer je dim, je tudi ogenj

V DO Radenska upajo, da ta rek ne bo držal za njihovo poslovanje, kajti storili bodo vse, da bi izboljšali slabe finančne rezultate in zmanjšali fizični obseg proizvodnje v prvih treh mesecih leta 1986. Slabe rezultate gospodarjenja so pravzaprav kar pričakovali, kajti to je zaradi nesezone v turizmu in zaradi standardno manjše prodaje mineralne vode in brezalkoholnih pijač v tem obdobju kar normalno (npr. prodaja

tozda Mineralna voda je manjša od načrta za 4,6 odstotka in manjša od prodaje v lanskem obdobju za 6,7 odstotka). Vseeno pa tako visoke izgube niso pričakovali v Tovarni polnilne opreme, ki je poleg Mineralne vode, Naravnega zdravilišča in Zvezde četrti zubar Radenske. TPO najbolj tarejo visoki obratni stroški, saj morajo zaradi pomanjkanja lastnih likvidnih sredstev najemati veliko tujih posojil.

Celotni prihodek delovne organizacije Radenske v prvih treh mesecih je 4 milijarde dinarjev in je za 119 odstotkov večji od prihodka v enakem obdobju lani, dohodek pa je milijarda 137 milijonov in je za 216 odstotkov večji od lanske-

ga v enakem obdobju. Čisti dohodek je dosegel številko 570 milijonov in je večji od lanskega v prvih treh mesecih za 323 odstotkov.

Finančni rezultati za prve tri mesece v Radenski so torej kljub izgubi v štirih tozdih kar ugodni. To potrjujejo tudi podatki, da so znašali materialni stroški za prvo trimesečje letošnjega leta 2 milijardi 657 milijonov dinarjev in so večji glede na lansko enako obdobje za 91 odstotkov, sredstva amortizacije pa so znašala 255 milijonov in so večja od lanskih za 161 odstotkov.

Osební dohodki v prvih treh mesecih so večji od lanskih v enakem obdobju za 144 odstotkov.

Bernarda Peček

O INŠPEKTORJIH

V teh dneh so tudi v notreznih organih lendavske občine obravnavali poročilo o delu medobčinske inšpekcije in niso imeli pripomb. Nasprotno: dali so več predlogov, kako doseči večjo učinkovitost. Na stalno tar-nanje vodstva inšpekcije, češ da bi bili bolj delavni, ko bi imeli več »operativcev«, je bila dana pobuda, naj bi uprava inšpekcijskih služb tudi sama skrbelo za kadre s štipendiranjem in se le z razpisovanjem prostih delovnih mest, na katere pa se odzove le redkokdaj, in če se že, posuvali ugotovijo, da se zdalec ne izpolnjuje pogojev. Tako so, na primer, delovno mesto veterinarskega inšpektorja razpisovali desetkrat, požarnega inšpektorja so dobili po petem razpisu itd.

Dobro je bila sprejeta usmeritev inšpekcijskih služb, ki pri svojem delu dajejo vse večji poudarek preprečevanju kaznivih dejanj in prekrškov, med drugim s kontrolnimi pregledi »na presenečenje« (tedaj, ko jih najmanj pričakujejo: sobote, nedelje, prazniki, popoldanski čas). Svoji ugotovitve ne posredujejo le sodnikom za prekrške, sodišču... ampak tudi samoupravnim organom delovnih organizacij. Če pa že napišejo prijavo sodniku za prekrške, upravičeno pričakujejo, da jo bo le-ta čimprej vzel iz mape. V Lendavi ima sodnik za prekrške kar nekaj nerednih predlogov za postopek, zato naj bi na pobudo občinskega izvršnega sveta te obravnaval kot prednostne. Š.S.

DVIGOVANJE OSEBNIH DOHODKOV BREZ VEČJE PRODUKTIVNOSTI NE BO REŠILO DELOVNIH ORGANIZACIJ NITI POMIRILO DELAVCEV

KDO BO KOGA?

Dejstvo je, so ugotovili na eni zadnjih sej starega izvršnega sveta skupščine občine Gornja Radgona, da poslovodni organi iščejo opravila za svoje slabo delo in slabo proizvodnjo v delovni organizaciji v tem, da zvišujejo osebne dohodke delavcem, čeprav se hkrati ne povečuje dohodek, in z dvigom cen izdelkov pokrivalo primanjkljaj. Hkrati pa se obnašajo zaplotniško, na primer: če so oni zvišali osebne dohodke, bomo tudi mi — lani je bilo kar nekaj takšnih »posnemovalnih valov«.

Bistvo vsega problema je ustvarjanje dohodka, njegova

nizka rast, ki jo največkrat opravičujejo s slabimi možnostmi gospodarjenja v preteklem letu. V Analizi o gibanju osebnih dohodkov z vidika družbenega dogovora in resolucije za leto 1986 so našle naslednje delovne organizacije, ki so prek mere povečevale sredstva za osebne dohodke: Avtoradgona, Elrad, Lina Apače, Kmetijski kombinat, VG Kapela, Intes — tozđ Mura, Mura, tozđ Moda in Mercator Sloga — te delovne organizacije pa hkrati niso ohranile deleža akumulacije v dohodku na ravni preteklega leta. Tako se gospodarstva ne da rešiti, še naprej pa

bodo osebni dohodki delavcev v radgonski občini pod slovenskim povprečjem (v letu 1984 so dosegli 85 odstotkov slovenskega povprečja, lansko leto le 81 odstotkov).

Novi podpredsednik izvršnega sveta Jože Farič je vzroke krize razčlenil na fizični obseg proizvodnje, vzrok, da so škarje cen tukaj bolj odprte kot drugod, pogodbene obveznosti in lastništvo nad družbeni sredstvi, premajhna pozornost se namenja naložbam. Ta sredstva raje dodelijo za osebne dohodke — da bo v hiši mir.

bp

Tekmovanje kovinarjev

Doslej še ni bilo takega zanimanja za tekmovalje kovinarjev kakor letos, saj se je prijavilo čez 100 delavcev, zato bodo rezkariji in strugarji tekmovali že v petek popoldne. V soboto, 17. maja, zjutraj ob 6. uri bo zbor vseh tekmovalcev v Tovarni polnilne opreme, nato bo v kongresni dvorani v Radencih teoretični del tekmovalja in zatem v Elradu, Avtoradgoni in Tovarni polnilne opreme praktični del tekmovalja kovinarjev v desetih panogah. Organizacijski odbor ni imel lahkega dela, saj je zaradi velikega števila tekmovalcev le težko našel primerno število strojev enake zmogljivosti, na katerih naj bi tekmovali. Za ocenjevanje dela v vsaki posamezni skupini so odgovorne posebne tričlanske komisije.

Konec in podelitev priznanj bo popoldne v gostišču Jež. bp

V LENDAVSKI OBČINI

Vsak četrti sofer

V občini Lendava je registriranih 3618 osebnih avtomobilov, 224 tovornih vozil, 2851 traktorjev in 319 motornih koles. Vozniška dovoljenja ima 7715 občanov oziroma v povprečju vsak četrti. Samo lani je naredilo izpit 495 občanov. Število na novo registriranih vozil se občutno ne povečuje (svoje so opravile cene), pač pa je vse več tehničnih sprememb na vozilih, saj občani zamenjujejo izrabljene dele (motorji in podobno) z novimi oziroma s tovarniško obnovljenimi. Š.S.

Velika terapija bo lepša in večja

V maju bodo v Radencih začeli obnovljati Veliko terapijo, eno najstarejših stavb v zdraviliškem naselju, ki je pod spomeniškim varstvom. To bo največja nalozba tozda Naravno zdravilišče in tudi DO Radenske v turistično dejavnost v zadnjih desetih letih.

Z obnovo in razširitvijo te stavbe, ki je bila do sedaj označena z D kategorijo in zato večkrat brez gostov, bodo pridobili veliko zelo potrebnih ležišč. Do sedaj je bilo v Veliki terapiji 75 ležišč, po končani obnovi (preuredili bodo sobe, jib opremili s kopalnicami, dožali jedilnico in klubske prostore) in dograditvi še ene etaže, pa bo na voljo 126 ležišč B kategorije. Tako bo imelo Naravno zdravilišče 630 ležišč A in B kategorije.

Vrednost naložbe bo okrog 226 milijonov dinarjev (verjetno se bo cena v teh mesecih še dvignila), in da ne bi bili stroški še večji, bodo začeli z gradnjo že konec maja. Ker so to v glavnem notranja dela, stavba pa bo primerno zaščitena, upajo, da ne bo vplivalo na počutje turistov. 25 odstotkov bo lastnih sredstev, drugo pa bo posojilo Ljubljanske banke s 54-odstotno obratno mero in osemletnim obdobjem. bp

gorenje elrad 30let

Tovarna elektronike, elektromehanike, anten in kablov
n. sol. o. Gornja Radgona
Partizanska 3 — Mele
69250 Gornja Radgona
Telephone/Telefon: 74 331, 74 731, 74 831
Telef: 35224 yu elrad

V skladu z Zakonom o usmerjenem izobraževanju in Pravilnikom o štipendiranju razpisujemo za šolsko leto 1986/87 naslednje

KADROVSKE ŠTIPENDIJE

1. VISOKE ŠOLE
 - dipl. inž. elektrotehnike — telekomunikacije, VII 2 štipendiji
 - dipl. inž. elektrotehnike — računalništvo in informatika, VII 1 štipendija
 - dipl. inž. elektrotehnike — industrijska elektronika, VII 1 štipendija
 - dipl. inž. strojništva, VII 2 štipendiji
 - dipl. ekonomist — mednarodna menjava, VII 1 štipendija
 - dipl. ekonomist — organizacija, plan in analize, VII 1 štipendija
 2. VIŠJE ŠOLE
 - inž. elektrotehnike, VI 2 štipendiji
 - inž. strojništva, VI 2 štipendiji
 - ekonomist — mednarodna menjava, VI 1 štipendija
 3. SREDNJE USMERJENO IZOBRAŽEVANJE
 - elektrotehnik — elektronika, V 3 štipendije
 - programski tehnik, V 1 štipendija
 - oblikovalec kovin, IV 2 štipendiji
- Prijave za štipendije je potrebno vložiti na obrazcu DZS SPN — 1, Vloga za uveljavljanje socialnovarstvenih pravic. Kandidati morajo prijavi priložiti:
- potrdilo o vpisu v šolo oziroma frekventacijsko potrdilo,
 - overjen prepis ali fotokopijo zadnjega šolskega spričevala oziroma potrdilo višješolske ali visokošolske organizacije združenega dela o opravljenih izpitih z navedbo števila predpisanih in opravljenih izpitov,
 - potrdilo o premoženjskem stanju družine in številu družinskih članov, ki živijo v skupnem gospodinjstvu (izdajata oziroma potrjujeta ga davčna uprava in matični urad pri skupščini občine),
 - potrdilo o dohodkih staršev v preteklem koledarskem letu; navedeni morajo biti vsi dohodki iz delovnega razmerja, iz kmetijstva, obrti, dohodki iz dela v podaljšanem delovnem času in drugih virov. Če so starši upokojeni, priložijo odrezek pokojnine za december 1985,
 - mnenje OO ZSMS v šoli ali krajevni skupnosti o družbeno-politični aktivnosti kandidata.

Kandidate opozarjamo, da vlog brez zahtevane dokumentacije in pomanjkljivo izpolnjenih vlog ne bomo obravnavali. Prijave za štipendije je potrebno poslati na naslov: Gorenje Elrad, Kadrovska služba, Partizanska c. 3, 69250 Gornja Radgona, najpozneje do 15. julija.

GOSPODARSTVO LENDAVSKE OBČINE V PRVEM ČETRTLETJU

SPET TRIJE IZGUBARJI

Podobno kot ob koncu lanskega poslovnega leta, so imeli tudi v prvem četrtletju letos tri temeljne organizacije združenega dela lendavske občine izgubo, ki skupaj znaša 616 milijonov 637 tisoč dinarjev. Še vedno je največji izgubar tozđ Petrokemija, kjer imajo 423 milijone 218 tisoč dinarjev izgube. V tozdu Primat je izgube za 166 milijonov 623 tisoč dinarjev, v dolgovaški Opekarni pa je imajo v prvih treh mesecih za 26 milijonov 794 tisoč dinarjev. Medtem ko sta Opekarna in Primat na dobri poti, da se čez poletje oreteta rdečih števil, pa se vse bolj zaostrije stanje v tozdu INA-Nafte v Petrokemiji. Cene surovin (urea, plin) izredno naraščajo, česar pa ni mogoče vračunati v ceno izdelkov, kajti bili bi predragi in tržišče jih ne bi sprejelo. Že zdaj, ko so normalne cene (na primer lepil), imajo na domačem tržišču težave s tujo in domačo konkurenco. Tudi v izvoznih prizadevanjih ne morejo biti uspešni, saj v tujini lahko dobe polovico proizvodne cene metanola. V Petrokemiji so pred prvomajskimi prazniki ustavili delo in 40 delavcev razporedili v obrat izolacijskih mas, drugi pa vzdržujejo naprave. Prekinitev bo do konca meseca in jo bodo, če se stanje ne bo uredilo, ponovili.

V prvem četrtletju pa so dosegli dokaj dobre uspehe v tozdih Strojne delavnice in Energetika, potem v Varstrovem Varisu, v Elektrotokontaktu, Planiki, Gidosu, Univerzalu, pa tudi v Kmetijski zadrugi, saj so v primerjavi z lanskimi tremi meseci v letošnjem četrtletju povečali dohodek tudi za štirikrat. Š.S.

GRADNJA KIRURŠKEGA BLOKA V RAKIČANU

Čimprej zbrati potrebna sredstva in končati akcijo

— Kirurški blok bo zgrajen v prvi polovici prihodnjega leta — Delovni ljudje in občani si bodo lahko ogledali objekt takoj, ko bo to mogoče.

Za največjo negospodarsko nalozbo v Pomurju — kirurški blok bolnišnice v Rakičanu — je bilo doslej iz raznih virov zbranih 1.223.000.000 dinarjev. Od tega so sredstva republiške solidarnosti 146.000.000 dinarjev,

vsja ostala sredstva pa so prispevali delovni ljudje in občani Pomurja ter s tem pokazali visoko stopnjo solidarnosti, osveščeni so in humanizirani, da si predvsem z lastnimi združenimi sredstvi dogradijo kirurški blok in izboljšajo zdravstveno varstvo. Ker se je konec februarja iztekel samoprispevek kot najpomembnejši vir financiranja gradnje kirurgije, je na pobudo osrednjega gradbenega odbora lani v Pomurju stekla akcija dodatnega zbiranja sredstev za dograditev in opremljanje kirurgije. Iz teh sredstev in sredstev republiške solidarnosti naj bi zbrali potrebna sredstva za usposobitev kirurgije. V akciji dodatnega zbiranja sredstev je bilo doslej zbranih 232 milijonov dinarjev. Akcija dodatnega zbiranja sredstev se nadaljuje tudi letos, vendar se sredstva stekajo nekoliko počasneje kot je bilo predvideno. Osrednji gradbeni odbor je na zadnji seji ocenjeval potek akcije in ugotavljal, da se v nekaterih okoljih niso dovolj zavzeto lotili akcije in da še marsikatera delovna organizacija ni nakazala sredstev, čeprav so zaposleni opravili solidarnostni dan. Zato je pozval vse odgovorne dejavnike, zlasti pa delovne ljudi in občane, da pospešijo akcijo dodatnega zbiranja sredstev in jo čimprej končajo, najpozneje do konca junija, ker bodo s tem omogočili cenejšo gradnjo. Po ocenah bi za dokončno usposobitev kirurškega bloka v Rakičanu potrebovali okrog 1,3 milijarde dinarjev, od tega naj bi okrog 700 milijonov zbrale občinske zdravstvene skupnosti Slovenije s posebnim samoupravnim sporazumom, ki bi ga morale sprejeti do konca letošnjega poletja. Po predlogu osrednjega gradbenega odbora naj bi sredstva republiške solidarnosti v celoti namenili za opremljanje kirurgije. Pri dokončni ureditvi okolice kirurškega bloka pa naj bi svoj delež prispevali tudi mladi s prostovoljnim delom. Ker zaradi nekaterih del tačas ni mogoče organizirati ogleda kirurškega bloka, je dogovorjeno, da bo delovnim ljudem in občanom Pomurja ogled omogočen takoj, ko bo to možno.

Feri Maučec

gorenjevarstroj

DO GORENJE VARSTROJ, TOZD MONTAŽA PURLEN, Lendava
Delavski svet tozda. Montaža Purlen razpisuje v skladu s samoupravnimi akti prosta dela in naloge:

1. VODJA SEKTORJA ZA IZVAJANJE INVESTICIJSKIH DEL

Pogoji:
— višja ali srednja izobrazba strojne smeri,
— 4 do 5 let delovnih izkušenj pri podobnih delih in nalogah,
— strokovni izpit za nadzorne organe investicijskih del.

2. VODJA SEKTORJA LABORATORIJA IN KONTROLE KAKOVOSTI

Pogoji:
— visoka izobrazba kemijske ali strojne smeri,
— 4 do 5 let delovnih izkušenj pri vodenju ter najzahtevnejših laboratorijskih delih,
— daljši tečaj iz varstva pri delu v laboratoriju in o kontroli kakovosti.

3. VODJA OBRATA PURLEN

4. VODJA OBRATA IZOLACIJE

5. VODJA OBRATA

INŠTALACIJE

6. VODJA OBRATA

PROIZVODNE DELAVNICE

Pogoji:
— višja ali srednja izobrazba strojne ali elektro smeri,
— 3 do 4 leta delovnih izkušenj pri organiziranju in vodenju dela v proizvodnji.

Izbrani kandidati bodo imenovani za mandatno dobo 4 leta. Kandidate prosimo, da v roku 15 dni po objavi pošljejo prošnje s kratkim opisom dosežanj zaposlitev ter dokazila o strokovni izobrazbi na naslov: Gorenje Varstroj, Kadrovska služba, Industrijska ulica, 69 220 Lendava. Kandidati bodo o izbiri obveščeni v 15 dneh od poteka prijavnega roka.

POMURSKI KMETIJCI KONČUJEJO S SPOMLADANSKO SETVIJO

KAKŠNA SETEV, TAKŠNA ŽETEV

Čeprav je sprva kazalo, da bodo imeli tudi pomurski kmetijci precej težav s spomladansko setvijo, se je ta zdaj v glavnem končala. Zatičalo se je že pred začetkom setve pri sklepanju pogodb za setev sladkorne pese, saj so poznavalci že jeseni opozarjali, da republiškega setvenega načrta ne bo možno uresničiti. Po tem bi namreč letos morali v Pomurju nameniti sladkorni pesi 2.850 hektarjev njivskih površin, podatki zadnjih let pa kažejo, da pomurski kmetijci takšnih obveznosti ne morejo izpolniti. Za primerjavo naj zapišemo, da so v letu 1983 sladkorno peso zasejali na 2.162 hektarjih, v letu 1984 na 2.406 in v letu 1985 na 2.191 hektarjih.

Setev sladkorne pese je zdaj končana in ponovno je obveljala ugotovitev, da republiškega setvenega načrta v Pomurju niso uresnili. Družbena kmetijska gospodarstva so pred setvijo podpisala dogovor s Tovarno sladkorja Ormož, da bodo pesi namenili 1.326 hektarjev, kmetje pa bi morali po dogovoru pesi zasejati na 1.108 hektarjih. Niti prvi niti drugi pa tudi tega dogovora niso uresnili, saj je družbeni sektor letos zasejal pesi na 1.096 hektarjev, med njimi kar 45 hektarjev v razvoju, ki se udeležujejo tradicionalne razstave Države v razvoju v boju za hrano. Med razstavljalci z vsega sveta, ki na 600 tisoč kvadratnih metrih razstavnih prostorov prikazujejo najnovejšo dosežke v poljedelstvu in živinoreji ter izdelke strojne, kemične in živilske industrije, se tudi letos pojavljajo razstavljalci iz Pomurja.

Poleg delovnih organizacij v okviru ABC Pomurke na sejmu v Novem Sadu tudi letos sodelujejo nekateri izdelovalci kmetijske mehanizacije in opreme za kmetijstvo. Poleg standardnega kmetijskega programa je Panonija iz Murske Sobotice tokrat predstavila še nov izdelek kombi sem, za katerega je prejela tudi zlato medaljo novosadskega sejma. Kot

vsa zadnja leta pa se na razstavnem prostoru Agrosa predstavljata tudi ljubomerski Tehnostroj. Poleg standardnega programa traktorskih prikolic in trsilcev hlevskega gnoja so na letošnjem sejmu prikazali tudi nekatere novosti, potujočo delavnico za popravilo kmetijskih strojev z vso potrebno opremo in nakladalno-razkladalno prikolico.

Po enoletnem premoru pa na sejmu v Novem Sadu letos ponovno sodelujejo tudi pomurski živinorejci. Ti so za razstavljenemu plemensko živino v zadnjih letih že prejeli najvišja priznanja novosadskega sejma, letos pa se predstavljajo s kolekcijo 30 visokobrednih plemenskih telic. Kot zanimivost naj zapišemo, da bo letos prvič v okviru sejma jugoslovanske aukcijske prodaje plemenskega goveda in športnih konjev. Med prodajalci so poleg IPP Banat, KIK Kula, PIK Vinčinci in PIK Bečej pojavljata tudi ABC Pomurka, ki bo prodala vse razstavljene plemenske telice.

L. Kovač

vijo koruze. Tej namenljajo v zadnjih letih vse več njivskih površin in tudi letos so jo zasejali na okrog 22 tisoč hektarjih. V prizadevanjih, da bi pridelali čim več domače krme, pa ne povečujejo le površin s koruso, pač pa posebno skrb namenljajo tudi povečevanju hektarskih pridelkov. Največ neizkoriščenih možnosti pri tem je še vedno v zasebnem sektorju, ki je letos namenil korusi za zrnje 13 tisoč hektarjev in silažni korusi 6 tisoč hektarjev, medtem ko družbena kmetijska gospodarstva sejejo koruso za zrnje na 2.100 hektarjih in na okrog 400 do 500 hektarjih za silažo. Da bi povečali hektarske pridelke, v Pomurju posebno skrb namenljajo izboru najprimernejših sort in oskrbi s kakovostnim semenom. Čeprav je semenska korusa regresirana, pa še vedno ugotavljajo, da se mnogi kmetje ne odločajo za nakup kakovostnega semena, kar vpliva seveda na manjše pridelke. V Pomurju je bilo za letošnjo setev na voljo 447 ton semenske koruske, zadržane organizacije pa so spodbujale predvsem organizirano setev, ki je bila opravljena na več kot 6 tisoč hektarjih.

Ob jarih žitih, predvsem ovsu in jembčenu, v Pomurju posebno mesto namenljajo tudi tržni pridelavi krompirja. Kljub trenutnim težavam pri prodaji so pridelovalci že zasadiли vse načrtovane površine, s katerih pričakujejo jeseni okrog 7 tisoč ton tržnih presežkov krompirja.

Za letošnjo spomladansko setev lahko rečemo, da razen z vremenom drugih večjih težav ni bilo. Oskrba s pogonskim gorivom je bila nemotena, na voljo pa je tudi dovolj zaščitnih sredstev in mineralnih gnojil. Zlasti za slednje pa ugotavljajo, da pri kmetih zaradi visokih cen njihova poraba pada. Slabši prevzem gnojil je bilo opaziti predvsem v januarju in februarju, na kar so v največji meri vplivale obresti, pa tudi ob jesenski pripravi zemlje za sladkorno peso se pridelovalci niso dosledno držali predpisane agrotehnike. Letne porabe 40 tisoč ton mineralnih gnojil v Pomurju že v lanskem letu niso uresnili, napovedujejo pa, da bo tako tudi letos. Posledica manjše porabe so manjši pridelki, s tem pa tudi manjši tržni presežki. Vendar, dokler se cenovna razmerja ne bodo uredila, premikov na tem področju ni pričakovati, pravijo pomurski kmetijci.

I. Kovač

STROKOVNJAKI SVETUJEJO

Bolezni in škodljivci v sladkorni pesi

Z intenzifikacijo pridelovanja sladkorne pese, z večanjem površin s sladkorno peso, z neustreznim kolobarjenjem, z uporabo večjih odmerkov gnojil se iz leta v leto izboljšujejo razmere za pojav bolezni in škodljivcev sladkorne pese.

Od bolezni brez dvoma zavzema prvo in najpomembnejše mesto pesna listna pegavost (Cercospora beticola). Kljub setvi relativno odpornih ali tolerantnih sort se pomen cercospore iz leta v leto povečuje. Gotovo je eden od vzrokov prekratek kolobar, ne gre pa zanemariti dejstva, da smo na območju z dovolj padavinami, kar seveda bistveno pripomore k širjenju te nevarne bolezni. Do posebno hudih pojavov cercospore prihaja zlasti na njivah, kjer sejejo pesi za peso, ali pa kjer pride pesa na isto površino vsako drugo leto.

Obstaja bojazen, da bi tudi v naših razmerah prišlo do pojave odpornih ali rezistentnih ras cercospore na nekatere fungicide, še posebej na sistemske fungicide iz skupine BMC (enovit M, benlate), pa tudi na fungicide, ki vsebujejo organsko vezan kositer (fentin acetat - brestan). Izkušnje kažejo, da se je temu mogoče izogniti vsaj za nekaj časa z uporabo kombinacij obeh skupin pripravkov, ki jih tudi mi najbolj priporočamo. Za zdaj imamo s kombinacijo enovit M + brestan dokaj dobre rezultate.

Zanimiva je lanska izkušnja. V izrazito sušnih mesecih julija in avgusta bi lahko domnevali, da ni ugodnih razmer za širjenje cercospore. Spremljanje pojave te bolezni na parceli, kjer so bile zaradi neupoštevanja kolobarja razmere za okužbe in širjenje bolezni, še posebej pa infekcijski pritisk izjemno veliki, je pokazalo, da kljub suši v gostem in dobro gnojenem posevku sladkorne pese ob močnih rosah bolezen hitro napreduje. Na kontrolnih parcelah, ki niso bile škropljene, smo imeli kar 78-odstotno stopnjo okužbe. Izkušnje so pokazale, da je toplota bistveno pomembnejši dejavnik za širjenje cercospore, kajti vlage je v gostem posevku dovolj.

Že leta preskušamo stare in novejšie fungicide proti cercospori. Menimo, da je to pomembna naloga, saj na tak način sproti preverjamo učinkovitost posameznih pripravkov in bi ob popuščanju učinkovitosti lahko takoj domnevali, da gre za pojav rezistence.

O rezultatih lanskoletnega poskusa poročamo posebej. Kljub nekaj nižji učinkovitosti, izraženi v stopnji okužbe, pa smo pri tehtanju pridelka ugotovili znatne razlike glede na neškropljeno kontrolo, precejšnja pa je bila tudi razlika v digestiji. Za prakso ostaja priporočilo, da še vnaprej priporočamo uporabo kombinacije enovit M + brestan, pri čemer bi ob normalnem kolobarjenju vsaj dvakrat škroplili, medtem ko bo treba parcele, kjer kolobarja niso upoštevali, škropiti vsaj trikrat. Zdi se, da je najustreznejši način ugotavljanja pravega roka za škropljenje na osnovi najdenih prvih peg.

Za zdaj druge bolezni še niso tako pomembne. Včasih se močneje pojavi pesna pepelasta plesen (Erysiphe betae) in pesna rja (Uromyces betae), vendar se ne zahtevata zatiranja. Tudi virusna rumenica ne predstavlja posebnega problema, pa čeprav se v nekaterih letih še kar močno pojavi. Vedno pogosteje pa se srečujemo s koreniniskim ožigom ter ožigom kalčkov, ki pa v večini primerov ni parazitskega značaja, ampak je posledica drugih dejavnikov, zlasti gnojil, insekticidov in herbicidov, oziroma hkratnega učinka vseh treh dejavnikov.

Tudi kar zadeva škodljivce za zdaj stanje še ni zaskrbljujoče. Po mojem mnenju se bomo v bližnji bodočnosti srečali s problemom ogorčic ali nematod zaradi preozkega kolobarja. Tukaj mislim na pesno ogorčico (Heterodera schachtii) na ogorčice koreniniskih šišek (Meloidogyne spp.) in tudi na stebelno ogorčico (Ditylenchus dipsaci). Preventivno ukrepanje bi bilo samo v večanju površin, primernih za sladkorno peso, in upoštevanje vsaj štiriletnega kolobarja.

Talni škodljivci, predvsem strune v sladkorni pesi, niso povzročali večjih problemov zlasti zato, ker vse posevke redno škropimo s talnimi insekticidi. Čeravno bi bilo z gospodarskega in ekološkega stališča pravilneje uporabljati talne insekticide le tam, kjer bi prej z ustrezno kontrolo zemljišč ugotovili preseženo kritično število, pa za zdaj ugodni poznejši učinki teh insekticidov upravičujejo njihovo široko uporabo. Dejstvo je, da ob uporabi talnih insekticidov nimamo večjih problemov z mahovinarjem (Atomaria linearis), z bolhaci (Chaetocnema tibialis) in tudi pojav listnih uših lahko prestavimo na poznejši čas. Ne glede na to bodo ekološki problemi, povezani zlasti z uporabo furandana, ostali pereči (uničenje deževnikov, koristne talne faune in ptičev). Aktualen problem pri tem je tudi natančnost odmerjanja in kakovosti razpoložljivih depozitorjev, ki ni vedno ustrezna.

Poškodbe zaradi pesne muhe so gospodarsko nepomembne, čeprav smo jih registrirali. Listne uši vsekakor sodijo med pomembne škodljivce. Pri tem gre zlasti za črno fižolovo uš (Aphis fabae), pa tudi za sivo breskovo uš (Myzus persicae). Vse premalno smo pozorni na njihov pojav in pogosto zamujamo z zatiranjem.

Pesnega rilčkarja (Bothynoderes punctiventris) v Sloveniji na srečo ni, vendar pa bi morali biti zelo pozorni na pravočasno ugotovitev, čeprav je majhna verjetnost, da se bo pojavil.

Ob koncu bi želel ponovno poudariti pomen pravočasnega odkrivanja virusne bolezni »rizomanije«, o kateri je bilo lani več govora. Naj poudarim, da sedaj v Sloveniji obstaja možnost zanesljive identifikacije virusa s pomočjo testa »elisa«, ki bi ga lahko opravil Inštitut za hmeljarstvo v Zalcu. V preteklem letu nisem dobil nobenega sporočila o sumu pojave te bolezni, vendar velja opozorilo še naprej.

M.H.

Pomurci na novosadskem sejmu

Predsednik Gospodarske zbornice Jugoslavije Nikola Filipović je minuli petek v Novem Sadu odprl 53. mednarodni kmetijski sejem. Na tej sejemski prireditvi, ki sodi med največje prireditve v svetu, sodeluje več kot 1.800 razstavljalcev iz Jugoslavije in 65 drugih držav, med njimi kar 45 držav v razvoju, ki se udeležujejo tradicionalne razstave Države v razvoju v boju za hrano. Med razstavljalci z vsega sveta, ki na 600 tisoč kvadratnih metrih razstavnih prostorov prikazujejo najnovejšo dosežke v poljedelstvu in živinoreji ter izdelke strojne, kemične in živilske industrije, se tudi letos pojavljajo razstavljalci iz Pomurja.

Poleg delovnih organizacij v okviru ABC Pomurke na sejmu v Novem Sadu tudi letos sodelujejo nekateri izdelovalci kmetijske mehanizacije in opreme za kmetijstvo. Poleg standardnega kmetijskega programa je Panonija iz Murske Sobotice tokrat predstavila še nov izdelek kombi sem, za katerega je prejela tudi zlato medaljo novosadskega sejma. Kot

vsa zadnja leta pa se na razstavnem prostoru Agrosa predstavljata tudi ljubomerski Tehnostroj. Poleg standardnega programa traktorskih prikolic in trsilcev hlevskega gnoja so na letošnjem sejmu prikazali tudi nekatere novosti, potujočo delavnico za popravilo kmetijskih strojev z vso potrebno opremo in nakladalno-razkladalno prikolico.

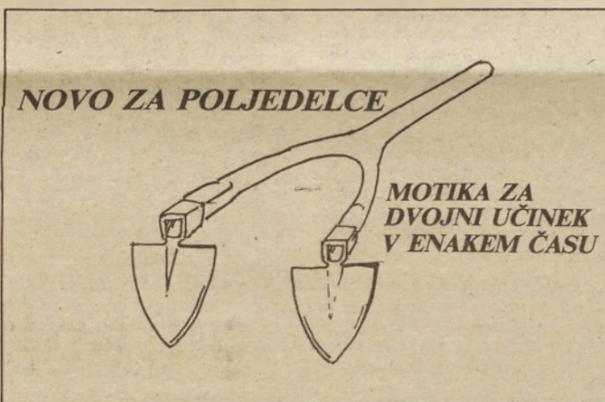
Po enoletnem premoru pa na sejmu v Novem Sadu letos ponovno sodelujejo tudi pomurski živinorejci. Ti so za razstavljenemu plemensko živino v zadnjih letih že prejeli najvišja priznanja novosadskega sejma, letos pa se predstavljajo s kolekcijo 30 visokobrednih plemenskih telic. Kot zanimivost naj zapišemo, da bo letos prvič v okviru sejma jugoslovanske aukcijske prodaje plemenskega goveda in športnih konjev. Med prodajalci so poleg IPP Banat, KIK Kula, PIK Vinčinci in PIK Bečej pojavljata tudi ABC Pomurka, ki bo prodala vse razstavljene plemenske telice.

L. Kovač

Turnišče: cene pujskov

V preteklih tednih smo ugotavljali, da je bila ponudba pujskov na sejmu v Turnišču izredno skromna in so zato mnogi kupci ostali praznih rok.

Za zadnji sejem, ki je bil pretekli četrtek, 8. maja, pa velja, da se je ponudba spet nekoliko povečala. Verjetno tudi zaradi prvomajskih praznikov, ko je sejem odpadel in so zato rejci tokrat ponujali nekoliko več pujskov. Na sejmu so jih pripeljali 69, prodali pa so okrog 50 pujskov. Za pujske, stare od 7 do 10 tednov so rejci pred tednom dni zahtevali od 30.000 do 35.000 dinarjev za par. Sejem v Turnišču se začne vsak četrtek ob 7. uri, prodajalce pa naj ponovno opozorimo, da si priskrbijo potne liste za živali.

ABC POMURKA V PRVEM TRIMESEČJU IZVOZILA NA KONVERTIBILNI TRG ZA 2,561 MILIJONA DOLARJEV. IZVOZ NA KLIRINŠKA TRŽIŠČA MANJSI ZA 70 ODSOTKOV

Konvertibilni izvoz povečali za 14,44 odstotka

ABC POMURKA več izvažajo kot uvažajo, zato nima težav s plačevanjem v tujini

Združene organizacije sozda ABC Pomurka so v prvem trimeščju letošnjega leta izvozile za 2,561 milijona dolarjev svojih proizvodov. Izvoz so v primerjavi z enakim obdobjem v letu 1985, ko so izvozile za 2,237 milijonov dolarjev, povečale za 14,44 odstotka.

Največji izvoznik je soboška Mesna industrija, ki je izvozila mesne konzerve in meso v vrednosti 1,823 milijona dolarjev. Največji kupci mesa so Irak, Grčija, Avstrija, ZRN in Iran, milanski rez pa kupuje Italija. Največ gotovih jedi in drugih kon-

zerv izvažajo v ZRN in Avstrijo, v ZDA pa konzervirano šunko v lastnem soku. Perutninarji Agromerkurja so izvozili za 97.735 dolarjev piščančjega mesa v Avstrijo. Zunanja trgovina ABC Pomurke pa je izvozila še za 265 tisoč dolarjev razkosanega mesa in divjačine v koži. Kmetijski kombinat Radgona je izvozil vino v vrednosti 72.403 dolarjev v ZRN in Kanado, ljubomerski Mlekopromet pa sire v Švico v vrednosti 48.036 dolarjev. Gozdno gospodarstvo iz Murske Sobotice je izvozilo za 48.213 dolarjev lesa. Kmetijci v Pomurju so v

prvih treh mesecih izvažali predvsem rezance sladkorne pese. KZ Panonka je v tem času ustvarila 60 tisoč dolarjev deviznega priliva, KZ Lendava 27.433, KZ Radgona 5.840, KZ Ljubomer-Križevci, ki poleg rezancev izvažajo še jajca, 55.441 in Kmetijsko gospodarstvo Rakičan 30 tisoč dolarjev. Tudi Tovarna sladkorja Ormož je izvozila za 15.185 dolarjev pesnih rezancev.

Ob povečanem izvozu na konvertibilno tržišče pa je skoraj povsem zastala prodaja na klirinški trg. V preteklem letu so v prvih treh mesecih na klirinško tržišče izvozili za 450 tisoč dolarjev blaga, letos pa le za 138 tisoč.

Izvoz na klirinška tržišča, med katerimi je najpomembnejše tr-

žišče Sovjetska zveza, kamor Pomurka izvažajo konzerve in piščančje meso, se zatika zaradi padanja cen nafte na svetovnem tržišču. Izvoz hrane v SZ je namreč pogojen z nadomestnim uvozom nafte. Tačas pa se zatika pri dogovarjanju cen sovjetske nafte.

Vsekakor moramo omeniti, da je ABC Pomurka ob večjem konvertibilnem izvozu pomembno zmanjšala uvoz. V treh mesecih 1985 so združeni ozdi Pomurke uvozili blago v vrednosti 2,2 milijona dolarjev, letos pa le v vrednosti 1,1 milijona. Od tega je bilo za 100 tisoč dolarjev opreme, drugo pa reprodukcijskih materialov, kot so soja, ribja moka, zaščitna sredstva, mineralna gnojila in drugo.

V ABC Pomurki ugotavljajo, da bodo morali spremeniti izvozno usmeritev. Meso, kot glavno izvozno blago, namreč prinaša vse večje izgube. Izvoz mesa postaja negotov zaradi velikih presežkov v državah članicah EGS, pa tudi na drugih tržiščih.

Tačas ABC Pomurka izvažajo pač tisto, za kar ima tržišče in za kar je usposobljena oziroma registrirana. Velike možnosti pa se kažejo v semenarstvu. Nekajletna kooperacija s partnerji z Nizozemske je uspešnejša od pričakovanja. Za večjo pridelavo in izvoz oziroma kooperacijo pa bodo potrebne še nekatere nove tehnološko-tehnične rešitve — med drugim tudi gradnja hladilnice.

Boris Hegeduš

Teden slovenskih vin, gastronomije in kmečkega turizma

Na njem sodelujejo s predstavitvijo in poskušajo vinogradniki in vinarji družbenega in družbeno organiziranega zasebnega sektorja vseh treh vinorodnih rajonov Slovenije. Prireditve, ki jo je Mariborski sejem pričel pred tremi leti, je postala pomembna kmetijska manifestacija.

Vsebinska prireditve je dokaj pestra, dopolnjena pa bo še s ponudbo turističnih kmetij in gostinske ponudbe. Pomembna do-

polnitev osnovnega programskega programa vinskega letnika '85 — je udeležba vseh treh vinorodnih rajonov Slovenije in zasebnih vinogradnikov. Ponudba pri poskušnji vinskega letnika je tako večja, predvsem pa pestrejša. Pestra vinska poskušnja, skupno je bilo kar 77 vzorcev, od tega 92 % belih in 7 % rdečih in rdečkastih vin, nam ponuja celotno izbiro slovenskih vin. Ocenjevalci so prisodili največ točk tra-

minci iz KK Radgona, sledita pa laški rizling iz KK Metlika in tramboec VG Kapela. Vsa vina so iz poznih trgatav.

V okviru prireditve pa bo še več strokovnih razstav, poskušanj ponudba aktivov kmečkih žena, posvetovanj in predavanj. Teden slovenskih vin, gastronomije in kmečkega turizma bo trajal do 18. maja.

Štefan Celec

ZA ZDAJ ŠE NA KOLENIH

V preteklosti smo pogosto slišali trditev: »Pomanjkanje energije vedno bolj omejuje razvoj naše družbe.« Danes za razviti svet, pa tudi za nas, ker še nismo opustili namena tekmovali z njim, vse bolj velja misel: »Pomanjkanje energije je spodbuda in prisila za razvoj oviranih tehnologij in novih proizvodnih odnosov.« Tako meni Miha Tomšič, dipl. inženir strojništva, iz Inštituta Jožef Stefan v Ljubljani v uvodniku zadnje številke Revije za razvoj (RR).

Sicer pa smo primorani skoraj zapiskarsko — če naj ne bo bistveno okrnjena verodostojnost in celovitost izrečenega za zadnje, energetsko obarvano okroglo mizo v našem uredništvu — beležiti presoje udeležencev.

VELIKO ŽIVCEV ZGOLJ ZA PREPRIČEVANJE

»V ABC Pomurki (klavnica, Tovarna mesnih izdelkov, Agromerker in druge) uporabljajo večidel nizkotemperaturno energijo, zlasti kurilna olja,« je pojasnjeval dipl. inženir kmetijske tehnologije **Stanko Juršič** iz soboškega Zavoda za ekonomiko in urbanizem. »Na področju geotermalne energije se je sicer zganilo, želje so, toda izgubiti je treba veliko živcev, preden jih prepričaš, da je to zanje dobro in da je tu prihodnost v njihovem nadaljnjem razvoju. Podobno je z bioplinom. Prevladuje stališče: saj nafta se je pocenila in ne bomo več razmišljali o bioplinu v Nemščaku, ker gre za (pre)drago naložbo. Kdor jebral tematsko številko Gospodarskega vestnika Inovacije za stabilizacijo (štev. 14, 11. aprila letos), je zasledil, da daje razviti svet prav sedaj, ko so se pocenila tekoča goriva ogromna sredstva za tehnologijo oplemenitenja premoga, torej za pridobivanje tekočih goriv iz surovin iz premoga. (»... Heinz Riesenhuber, nemški minister za raziskave, je... v Bonnu predstavljal študijo na temo Ocena tehničnih posledic pri utekočinjanju premoga v ZRN... Preučili so osem različnih metod. Trije predvidevajo uporabo metanola iz črnega in rjavega premoga. V dveh primerih je za predelavo premoga predvidena gradnja novih jedrskih elektrarn, kar bi gotovo našlo na odobravanje elektrogospodarstva. Dva modela se ukvarjata s predelavo premoga v bencin... Gre seveda za spremenljiva cenovna nihanja na svetovnem tržišču in v tem času bo razviti svet na ta račun marsikaj prihranil in se usposobil, da bo mogel premostiti uporabljati za to, za kar se danes nafta in plin. Saj ima premog nepričakovano daljšo življenjsko dobo izkoriščanja kot nafta in sploh ogljikovodiki. Precej dolgo življenjsko dobo kot energetski vir ima biomasa,« smo slišali.

POKRAJINA OB MURI — EL-DORADO BIOMASE

Zveni sila učeno, pa ni. V bistvu je posredni nov koncept, ki spreminja naše dosedanje poglede na pridelke rastlin. Rastline praviloma gojimo zaradi nekega končnega pridelka, ki je včasih lahko le skromen del celotne rastlinske gmote: pri žitu zaradi zrna, pri krompirju zaradi gomoljev itd. Poleg tega, za nas pomembnega pridelka, rastline oblikujejo še druge dele — korenine in nadzemne dele, ki jih pogosto sploh ne moremo uporabljati, razen za ohranjanje humusa v tleh. V zadnjih desetletjih se je tudi pri nas uveljavilo (v pokrajinah, bogatih s kmetijskimi zemljišči pa je bilo razširjeno že od nekdanj) neskrbno gospodarjenje s to neposredno slabo uporabno rastlinsko gmoto. Žitno slamo so sežigali na poljih, kornuznico so puščali do pomlad na prostem in jo nato podoravali ipd. Z novo biotehnologijo naj bi to malo kakovostno rastlinsko gmoto z različnimi načini pre-

brazbe (konverzije) spremenili v uporabno energijo in druge snovi. Take so splošne razlage strokovnjakov, medtem ko Juršič ponavlja, da je v Sloveniji ravno Pomurje najbogatejša z biomaso v tej ali oni obliki, hkrati pa tudi dodaja, da smo ravno tod ravnali z njo najmanj smotno in gospodarno. Ugotovitev, ki daje misliti, in verjamemo, da bo dala misliti tudi odgovornim ljudem v sistemu ABC Pomurka!

»Vsa tista biomasa, ki bi jo mogli porabiti za surovine in energijo, gre danes v odpad oziroma nekaj v ne preveč domišljeno gnojenje obdelovalnih površin. To je vse, kar se dogaja,« je črnogledno sklenil Juršič. Zdi se skratka, je bil naš dodatek, da nismo uspeli docela prepričati »republikancev«, naj bi te zadeve bolj upoštevali v srednjeročnem planu Raziskovalne skupnosti Slovenije in seveda drugih planskih dokumentih. »Odgovor je povsem enostaven: nekoga moreš prepričati le toliko, kolikor sam veš. Če premo več, tega niti ne poskušaj. In to je rezultat,« nas je zavrnil.

IZGUBLJENO NAJMANJ POLDRUGO DESETLETJE

Naj vnovič ponovimo: opravka imamo z osebno (ostni)mi sodbami naših sogovornikov in ne z uradno potrjenimi opredelitvami organizacij, v katerih so zaposleni. Govorijo in nastopajo izključno, kot jim velevala strokovnost in etika poklica.

Kaj bi rekli o razvojnih ambicijah v lendavski Ina-Nafti? Juršič: »Po informacijah, ki sem jih našel predvsem v tisku — že leta in leta govorimo, da bo prav ta organizacija nosilec razvoja kemične industrije v Pomurju — niso tu nič naredili. Sedaj prihajajo na dan tisti programi, ki smo jih imeli pripravljene že pred letom 1965. Mislim na drobno kemično proizvodnjo, kjer je mogoče domače resurse iz bazične proizvodnje uporabljati v finalizaciji. Določene projekte, kot recimo pentaeritrol in druge, pa so pokradli že drugi. Smelo trdim, da je lendavska Ina-Nafta, zavoljo neustreznega vrstnega reda naložb v makro objektu, izgubila v razvoju — ob vseh zapletih okrog gradnje nove rafinerije — najmanj 15 let.«

Nadaljujete pa se raziskave nafte in plina, smo vrtali dalje.

V iskanju projekta Pomurje 2000 (XXI)

»To pa je popolnoma drugo področje. V prejšnjem planskem obdobju smo uspeli, ob takratni samoupravni organiziranosti naftno-plinskega gospodarstva, združevati sredstva za te namene. Omenil bi tri vrtnice okrog Murske Sobotne. V prvih dveh smo že pričakovali, kar smo dobili, vendar se v strokovne podrobnosti ne želim spuščati. Zanimarili smo — to ponovno poudarjam — petišovske globoke sloje in tam nismo nič naredili. Prva vrtnica je bila zvrtna tam in v takšne strukture, kjer je vse znano, torej brez koristi, druga pa zunaj teh, v Murski šumi... Kar zadeva Ina-Nafto, bodo tu morali resneje poskrbeti za kader, nov, sposoben, kajti menim, da zdajšnji ni dal od sebe, kar bi moral.«

Prof. **Štefana Smeja** je zanimalo, če so o geotermalni energiji sploh na voljo — in kje — ustrezni, zanesljivi podatki (kakovost vode, temperatura ipd.).

POVZETEK DIALOGA JURŠIČ—ŽIŽEK O MT—1

»Z izkoriščanjem geotermalne energije v Pomurju sva začela z inž. Szabom leta 1961, ko smo zvrtili vrtnico Mt—1 v Moravcih. Takrat sva se ukvarjala z razvojem tega projekta v Moravcih, Banovcih, Petišovcih in še kje. Podatki so znani. Kaže pa, da jih ne poznajo tisti, ki se s tem danes ukvarjajo,« smo razumeli gosta iz soboškega Zavoda za ekonomiko in urbanizem, ki se je bil primoran najpogosteje oglašati. Sledila so zelo podrobna pojasnila o temperaturi vode iz Mt-1 v Moravskih Toplicah in »navzkrižni ogenj« strokovnih mnenj z njegove in s strani **Dušana Žižka**, dipl. inženirja geologije iz delovne organizacije Radenska, ki zadevajo smotnost izrabe geotermalne energije.

»Ko je bila Mt—1 nastreljena in zaprta je imela na ustju 25 barov tlaka. Potem so s to vrtnico manipulirali natakariji, ropali slojno energijo in v teh razmerah in pri teh temperaturah mora biti tlak na vrtnici 6 barov ogljikovega dioksida, da je dovolj ravnotežne ogljikove kisline, da se kamenec ne izloča. Nikoli nismo mogli doseči 6, ampak največ 4 bare, ker je bila slojna energija izropana in je šla v zrak. To je mogoče reševati z inhibitorji ali kako

Prihodnjak: Kako v energetski politiki vendarle začeti drugače? Današnja — tudi v Pomurju — ne le razgalja v naravnost bengalični luči številne zgrešene podmene, pač pa je tudi hrbenica zgrešene gospodarstvene življenjske prakse. Brez alternativne energetske politike zato tudi ni poti iz zdajšnje slepe ulice.

BRANKO ŽUNEC

TURISTOM PRODANA HRANA PRINAŠA TUDI DEVIZE

Sestavljeno organizacijo ABC Pomurka in DO Radenska so obiskali delavci turistično-gostinskega sodza Rabac — DO Labincomerc. Turistični delavci iz Istre so tako poleg že dobro utečenega poslovnega sodelovanja s kmetijci in polnili osvežilnih pijač okrepili tudi osebne stike. Sodz Rabac je največji kupec kmetijskih izdelkov ABC pomurke v Istri. V letu 1985 je od Pomurke kupil meso, maslo, krompir, mlečni prah, jajca, penec se vino in drugo blago v vrednosti 250 milijonov dinarjev, od Ra-

denske pa prek 1,6 milijona steklenic mineralne vode in osvežilnih pijač v vrednosti 16 milijonov dinarjev.

Delavci turizma in gostinstva so si v Pomurju ogledali turistične objekte in šampanjsko klet KK Radgona.

Predstavniki DO Labincomerc, ki zaposluje 500 delavcev — v sodzu Rabac jih je skupaj zaposlenih 1600, pa so se z gostitelji pomerili tudi v malet nogoletu. Bo gotovo vplivalo na še tesnejše poslovne vezi med Ra-

drugace. Mislim pa, če bi odprli spodnje sloje na Mt—1, kjer je slojna energija večja, bi na ustju vrtnice dobili vsaj 6 barov,« je menil Juršič. Žižek pa: »Gostinski delavci so v resnici oživili termalno kopališče v Moravskih Toplicah. To je dejstvo. Toda ti gostinski delavci so poklicali tudi tovariša Juršiča in Saba in delali skupaj z njima. Če niso dosigli skupnega jezika, pomeni, da gre za kopico problemov, ki jih na tej okrogli mizi ne bomo mogli niti načeti.« Juršič: »Napisal sem jim navodila, kako naj manipulirajo z vrtnico. Pridem nepričakovano tja in vse je bilo drugače. Vemo pa, kako je z odgovornostjo in kaj je mogoče storiti z delavcem, ki ne opravlja nalog, kot bi jih moral. Za Moravske Toplice bi lahko o tem napisali — namreč o tem, koliko napak so storili — knjigo.«

Odnehalo smo z geotermalno energijo in predpostavljali, da pri bioplinu od takih »kolobocij« ne bi smelo prihajati. Žižek na to: »Še huje.« In Juršič: »Nimamo biotehnologov. Pri pridobivanju bioplina potrebujemo biološko-kemijsko tehnologijo, kjer je osnova kemijska procesna tehnologija, procesi so pa biokemijski. Sodelovati morajo biologi, predvsem pa tehnologi — kemiki. Ni res, da tega ne bi obvladali, saj je pridobivanje bioplina manj zahtevno kot petrokemijski katalitični proces. Ta je bil zahteven, kar se tiče vodenja, projektiranja in drugega. Bioplin je razredčen metan z ogljikovim dioksidom in takega bomo kmalu vodili iz Zebana v Lendavo za izdoločanje metanola, ki ima skoraj povsem enako sestavo kot bioplin. Tehniko in tehnologijo torej poznamo; če se bomo seveda združili, bomo tudi kaj naredili: bioreaktorje, črpalke, zbiralnike za plin in vse drugo. V Lendavi in drugje je dovolj izkušenj na tem področju. Treba je oblikovati skupino strokovnjakov, ki se bo s tem ukvarjala. Trdim, da imamo tehnologov za to področje največ v Sloveniji. Nekaj jih je sicer še v Iplasu, mislim na praktike, nekaj v Belinki in kar jih je v Ina-Nafti Lendava. Sicer so na fakultetah kadri, ki praktično niso nikoli delali in so iz šolskih klopi prišlo do profesorjev. To so moji kolegi, ki predavajo kemijsko inženirstvo na enem izmed oddelkov fakultete za naravoslovje in tehnologijo.«

ljubljska banka

Pomurska banka Murska Sobota

Razpisna komisija delavskega sveta delovne skupnosti LB Pomurske banke M. Sobota

razpisuje za dobo 4 let dela in naloge (reelekcija)

1. vodje PE Ljutomer 2. Vodje PE G. Radgona

Kandidati za opravljanje del in nalog morajo poleg splošnih pogojev izpolnjevati še naslednje:

Imeti morajo:

- višjo strokovno izobrazbo ekonomske ali druge ustrezne smeri ter štiri leta delovnih izkušenj pri odgovornejših delovnih nalogah,
- moralno-politične vrline, ki izražajo celovitost strokovnih družbenopolitičnih in moralno-etičnih meril,
- druge pogoje, ki jih predpisuje zakon.

Ponudbi za razpis mora kandidat priložiti dokazilo o šolski izobrazbi. Iz ponudbe morajo biti razvidne delovne izkušnje na zahtevanih področjih dela za razpisana dela.

Prijave pošljite v zeptri ovojnici v 15 dneh po objavi na naslov: Ljubljanska banka, Pomurska banka, Murska Sobota, Trg zmag 7, 69000 Murska Sobota, z oznako »za razpisno komisijo«. O izbiri kandidatov bomo predlog razpisne komisije odločil delavski svet delovne skupnosti v juniju 1986. Kandidate bomo o izbiri obvestili pisno v 8 dneh po seji delavskega sveta delovne skupnosti.

ABC POMURKA

GOZDNO IN LESNO GOSPODARSTVO MURSKA SOBOTA, n.sol.o. in o.sol.o.

TOZD GOZDARSTVO

I. RAZPISUJE

po sklepu delavskega sveta tozda prosta dela in naloge

DIREKTORJA TOZDA

Kandidati, ki želijo opravljati razpisana dela in naloge, morajo — poleg z zakonom določenim — izpolnjevati še naslednje pogoje:

- a) visoka ali višja izobrazba gozdarske smeri
- b) 5 oz. 7 let delovnih izkušenj pri delu in nalogah s posebnimi pooblastili (vodilna dela)
- c) imeti morajo pozitiven odnos do socialističnega samoupravljanja in biti družbenopolitično aktivni

II. OBJAVLJA

prosta dela in naloge

AVTOMEHANIKA

(dela se opravljajo v Lendavi)

Kandidati morajo izpolnjevati naslednje pogoje

- a) KV avtomehanik
- b) najmanj dve leti delovnih izkušenj v stroki
- c) vozniki izpit kategorije B

Pisne prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev naj kandidati pošljejo najpozneje v 10 dneh od dneva objave razpisa oz. objave na naslov: ABC POMURKA — GLG, tozdzd Gozdarstvo, Murska Sobota, Trubarjev drevored 4. Kandidati pod I. naj na kuveri pripišejo »za razpisno komisijo«.

ABC POMURKA

Delovna organizacija

ZUNANJA TRGOVINA s. p. o. Murska Sobota

Komisija za delovna razmerja pri delovni organizaciji ABC POMURKA — ZUNANJA TRGOVINA, Murska Sobota

objavlja

dela in naloge pripravnik za visoko izobrazbo, za določen čas, čas opravljanja pripravniške dobe.

Prijave z ustreznimi dokazili naj kandidati pošljejo v roku 8 dni od objave na naslov: ABC POMURKA — ZUNANJA TRGOVINA, Murska Sobota 69000 MURSKA SOBOTA, Lendavska ul. 9. Kandidati bodo o izbiri obveščeni v roku 30 dni od objave.

CERTUS Maribor, tozdzd Avtobusni promet MURSKA SOBOTA, odbor za delovna razmerja

objavlja

prosta dela in naloge

VOZNIK AVTOBUSA

za nedoločen čas

Pogoji:

- KV voznik D kategorije,
- 2 leti strokovne prakse s C kategorijo ali 6 mesecev z D kategorijo,
- predhodno preizkušnje avtobusa.

Bivališče v Ljutomeru ali bližnji okolici. Rok prijave je osem dni od dneva objave. Prijave naslovite na tajništvo tozda Bakovska 29, M. Sobota. Prijavi priložite dokazila o izpolnjevanju pogojev.

Obrotno podjetje KOMUNA Beltinci objavlja po sklepu DS naslednja prosta dela in naloge:

1. VODJA MLINA

Pogoji: Delovodska živilska šola — smer mlinar ali VKV mlinar — najmanj dve leti delovnih izkušenj

2. MLINAR — STROJNIK

Pogoji: Poklicna živilska šola — mlinar ali priučen mlinar — 6 mesečne ali večletne delovne izkušnje

3. KV MIZAR (2 delavca)

Pogoji: poklicna lesarska šola — mizar ali priučen mizar — 6 mesecev ali večletne delovne izkušnje

Za vsa objavljena dela je sklenitev delovnega razmerja za nedoločen čas z dvomesečnim poskusnim delom. Pisne prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev naj kandidati pošljejo v 8 dneh od objave razpisa na naslov: OBRTNO PODJETJE KOMUNA BELTINCI, Panonska 28. Kandidate bomo o izbiri obvestili v 15 dneh po končanem zbiranju prijav.

V skladu z zakonom o stanovanjskem gospodarstvu (Ur. list SRS, št. 3/81) ter samoupravnega sporazuma o temeljih plana Samoupravne stanovanjske skupnosti občine M. Sobota za obdobje 1986—1990, letnega plana in pravilnika o pogojih in merilih za pridobitev posojil iz združenih sredstev vzajemnosti v občini Murska Sobota

SAMOUPRAVNA STANOVANJSKA SKUPNOST OBČINE MURSKA SOBOTA

RAZPISUJE

DODATNI I. NATEČAJ

ZA DODELITEV KREDITOV IZ SREDSTEV VZAJEMNOSTI ZA DELAVCE, ZAPOSLENE PRI SAMOSTOJNIH OBRTNIKI V OBČINI MURSKA SOBOTA

I. NAMEN KREDITIRANJA

Namen kreditiranja iz razpisnega I. natečaja se razširi za kreditiranje prenov in adaptacij stanovanj in stanovanjskih hiš v zasebni lasti.

II. Natečajne vsote za delavce, zaposlene pri samostojnih obrtnikih in vsa druga določila I. natečaja za dodelitev kreditov iz sredstev vzajemnosti, objavljenega v Vestniku 17. 4. 1986, ostanejo nespremenjena.

RAZPISNI ROK TRAJA DO VKLJUČNO 23. MAJA 1986.

Boris Hegeduš

LAUČO DI LUMENGE KIVANOF (ROMSKI POZDRAV)

Če ne boš priden, bodo že prišli Cigani in te odnesli! Tako nekateri starši še vedno strašijo svoje otroke in jim s tem vcepljajo v zavest sodbo, da so Romi nevarni ljudje, da kradejo... Toda mar je to res? Pri nas se kaj takšnega že dolgo dolgo ni zgodilo. Slabe, nevarne in nepošteno ljudi pa najdemo tako med Romi kot med drugimi ljudmi. Sicer pa želimo v tem zapisu orisati zgodovino, socialno in zdravstveno stanje Romov v Pomurju ter vzgojno-izobraževalno delo z romskimi otroki v občinah Murska Sobota in Lendava.

Zgodovina Romov

»Nikoli ni utegnil obstati in pogledati nazaj, da bi pogledal pot, po kateri je šel.« (Rade Uhlík)

Romi veljajo za narod brez zgodovine. Toda že pisana zgodovina domačinov in »prevzgojiteljev« zgovorno pričča, da so Romi preživljali zgodovino, ki je ni so zapisali.

Romi iz raznih krajev se med sabo silno razumejo. Poznamo številna romska narečja, pa vendar lahko trdimo, da so Romi istega porekla.

Njihova domovina je bila severna Indija, ki jim je tudi uradno priznala pradamovino.

Nihče ne ve, zakaj so šli po svetu in kako jim je ob nebojevitosti in strahu uspelo osvojiti svet. Čeprav so stoletja evropskega domovanja preživljali težke čase, pri njih nismo doživeli upora. Lahko bi rekli, da se umikajo v pasivnost.

Romi so prišli v Evropo v treh smereh, s sabo pa so prinesli neznan kulturo, znanje obdelovanja železa, konjerejstvo in svobodno življenje. Vse to je bilo za Evropejce novo, nenavadno, vznemirljivo, zato ni naključje, da je ostro nastopila sveta inkvizicija, in da je prva ženska, ki je bila obešena v Parizu ravno Ciganka.

Večina pomurskih Romov je prišla z Madžarske. Prvi zapis o Ciganih na Madžarskem je iz leta 1219. V Pomurje so jih vabili plemiči, ki so potrebovali delovno silo. Prednost so imeli kovarji, saj še danes poznamo pregovor za kovače: Ako smo črni, nismo Cigani. Romi v lendavski občini pa so se preselili s Hrvaške. Položaj pomurskega človeka je bil v času naseljevanja Romov slabši od priseljencev, lahko bi celo rekli, da so bili bogati ljudje. V Ljutomeru je bil leta 1636 najbogatejši človek Cigan. Vse do leta 1820 so Romi živeli med drugim prebivalstvom, s procesom osvoboditve vasi in ljudi, dednega tlačenstva, pa so bili Romi odrinjeni, saj je njihovo kovaško delo zavrgla razvijajoča se industrija. Pomurski kmetje, prej tlačeni, so se borili za vsak

košček zemlje in obstoj. Razdalja med kmeti in Romi se je najbolj povečala po drugi svetovni vojni, ko so po agrarni reformi zemljo dobili le kmetje. Pa ne le agrarna reforma, tudi sezonsko delo je pripomoglo k temu, da so imeli v tekmi za prestiž domačini večje možnosti.

Ob razkroju feudalnih odnosov je bila premoč večine nad manjšino vzmet pridobitništva in prestiža. V tej odvisnosti si Romi tudi niso izbirali kraja naselitve. O tem so se odločali kmetje, ki so jim prodajali nerodovito zemljo daleč stran od naselij.

Cigani pa so bili »potrebni« tudi za dokazovanje rasne večrednosti, čistosti. Pa ne kažemo le na genocid fašistične Nemčije, ampak se spominimo tudi idej o izselitvi vseh pomurskih Romov, ki so se rodile v glavah nekaterih takratnih pomurskih mož, ki pa jih je le predrugacila druga svetovna vojna. Konec vojne pa tudi za Rome ni pomenila osvoboditve njihove podrejenosti, odrinjenosti. Njihova zgodovina sedanjosti je še vedno zgodovina družbene neizvedlosti in brisanja njihovih etničnih značilnosti.

Jezik

Z jezikom narodnost raste ali pa tudi propade. (Vanek Šiftar) Zgodovina nomadstva, preganjanja in uničevanja Romov je pustila sledove tudi v njihovem jeziku. Tako je velika razlika med romskimi narečji v zahodnih državah in balkanskimi, ki je bolj izvirna. V Pomurju bi lahko Rome razdelili v tri skupine: skupino Romov, ki živijo ob madžarski meji in govorijo madžarski jezik, največ je Romov, ki govori cigansko narečje in jih gorenjski in dolenski Romi ne razumejo. Pravijo jim tudi brusarji ali žlajfarji. Iz njihovega besednega zaklada pa odseva tudi dedščina družbene ureditve in načina življenja v pradamovini. Pozabljam, da so Romi prinesli s sabo ostanke kast, pa tudi zavest o pripadnosti in skupne lastnine. V njihovem besednjaku ne najdemo pojma za lastnino, čeprav se tudi v njih prebujata lastništvo in želja; ne biti zadnji.

Vključitev v našo družbo

Sociologi govorijo o družbeni neizvedlosti asimilacionistične etnične manjšine Romov, ali z drugimi besedami, kar z besedami Vaneka Šiftarja: »Romi so že dolgo med nami, pa vendar smo si še vedno vsak zase.«

Romi bolj ali manj sprejemajo svoj podrejeni položaj, vzpon v družbi pa naj bi jim zagotovila vključitev med »pavre«. To nam pričajo tudi podatki popisov prebivalstva v preteklosti in tudi iz leta 1981, ko se je velika večina Romov iz soboške občine opredelila za Slovence. V tej občini živi kar 2609 Romov (55 odstotkov vseh v Sloveniji), romsko narodnost pa je priznalo le 236 občanov.

Zaposlitev in vključevanje Romov v delo je temeljni dejavnik in hkrati pokazatelj njihovega družbenega položaja. Pa »sezi-mo« le v čas po drugi svetovni vojni. Kmečki otroci so našli delo v domačih podjetjih, vrata se-

gih kvalitet v življenju — materialno in duhovno kulturo, odnos do dela, lastnine, družbe. (Jože Zadravec)

Razvojno so Romi daleč za nami in temu primerno se tudi obnašajo. To njihovo obnašanje ustreza njihovu genotipu, ki je drugačen od našega. V želji, socializirati jih čez noč, smo pozabljali na njihovo različnost in dolgo preteklost, ki jo nosijo v sebi. Vendar se moramo zavedati, da mora tudi razvoj tega nomadskega naroda iti po poti neizvedlosti zakonitosti razvoja.

Romi umirajo mladi. V soboški občini je starejših od 65 let le 105 Romov. Tudi pri Romih ženske živijo dlje od moških, ker je njihov genotip bogatejši, so bolj prožne in iznajdljive, pa tudi uživajo manj poživil. Že s tem, da je njihovo življenje krajše od našega, so postavljeni v neenak položaj. Zato je tudi krivulja duševnih sposobnosti, ki pri nas doseže vrhunec nekje pri šestdesetih letih, pri njih drugačna.

Pa povzemimo nekatere ugotovitve dr. Jožeta Zadravca o zdravstvenem stanju Romov v Pomurju.

Pri Romih izstopajo okvare, ki so gensko pogojene. Vzrok je v krvnem sorodstvu staršev. Razen gluhošlosti je posledica krvnih zvez še patološka debelost, motnje v rasti in duševna zaostalost. Veliko več jih oboleva tudi za astmo in kroničnim bronhitisom, saj Romi začno kaditi že zelo zgodaj in dimu tobaka pripisujejo zdravilno moč. To pa ni edini vzrok te bolezni. Ne smemo pozabiti njihovih bivalnih razmer, pa tudi razlag novejših teorij, ki to bolezen uvrščajo med psihosomatske, torej izvira iz človekove duševnosti.

Romi so tudi slabokrvni, posledica tega pa je zaostal telesen in duševni razvoj in dovzetnost za razne bolezni. Tudi kroničnega revmatizma je pri Romih več kot pri domačih.

Med Romi je tudi dosti psihonevroz. Pojavljajo se predvsem v obliki šepanja živčnega sistema in večje razdražljivosti. Prepirljivost in pomanjkanje vitamina B. Pomanjkanje tega vitamina vpliva na občutek lagodnosti od dneva do jutri, nepravilnosti za delo. Romom primanjkuje tudi vitamin K, ki ugodno vpliva na človekovo počutje in živčni sistem.

Romi pa ne poznajo boleznih srca in ožilja ter visokega krvnega tlaka in zobne gnilobe, čeprav ne poznajo ustne higiene. Med njimi tudi ni debelih ljudi, razen seveda tistih, ki imajo okvaro žlez. Med boleznimi odvisnosti pa bi na prvo mesto lahko uvrstili uživanje alkohola, ki ga pijejo vsi, saj mu pripisujejo zdravilno moč zoper vročino, gliste in krče. Romi so v opitem stanju obnašanja drugače od domačinov. So prepirljivi in vsiljivi, vendar nikoli popolnoma zasvojeni, da bi bili potrebni zdraviliškega zdravljenja.

Stresi in travne, ki jih doživljajo Romi, se kažejo v umiku in zavarovanju pred stvarnostjo. Umišljajo si nove bolezni in bolečine. Veliko pa jih tudi čezmerno uživa tablete, predvsem proti glavobolu in bolečinam v želodcu.

Romski otroci v vrtcih

Oblikovanje človeka se začne že zelo zgodaj. Zato daje naša družba poseben poudarek vključevanju otrok v organizirano predšolsko vzgojo in varstvo v otroških vrtcih. In morda še bolj kot za druge je to potrebno za romske otroke, saj je znano, da mnogi živijo v neurejenih stanovanjskih, socialnih in sploh družinskih razmerah. Kako daleč smo na tem področju prišli v Pomurju? Zbrali smo nekaj pod-

tkov in zapisali bomo tudi nekatere pomembnejše ugotovitve o nedavnega republiškega posveta o vzgoji in izobraževanju Romov, ki je bil v Murski Soboti.

V soboški občini je bilo v lanskem šolskem letu nekaj čez 300 predšolskih otrok. V otroške vrtece so jih uspeli vključiti 74, kar je okrog 24 odstotkov. Največ jih obiskuje enota na Pušči (38), kjer so vpisani samo romski otroci, sicer pa jih skupaj z drugimi obiskuje vrtece na Tišini 14, v Serdici 10, Bodoncih 6, Puconcih 2 in v Beltincih, Dokležovju, Mačkovcih ter v enoti Arhitekta Novaka v Murski Soboti po eden.

V občini Lendava obiskuje vrtece 27 romskih otrok, in to največ v Dolgi vasi (13), Črenšovcih (11) in v Lendavi (3).

Pedagoški delavci — vzgojitelji in učitelji — so na prejšnjem posvetu v Novem mestu sprejeli romske problematike vključiti tudi družbenopolitične organizacije, samoupravne interesne skupnosti in si, ki lahko na tem področju kaj storijo. V Pomurju je bil storjen določen premik.

Sklep je bil tudi, da je treba v programe za delo z romskimi otroki vnašati tudi ohranjanje in razvijanje njihove kulturne dedščine. Tako vzgojiteljice poizvedujejo od otrok in staršev, če poznajo kakšne stare romske pesmi, izštevance in otroške igrice, hkrati pa si zapisujejo tudi romske besede. Kaj posebnega zaenkrat še niso odkrili, romski starši pa se vedno bolj zavedajo, da je bilo nekoč nekaj njihovega lastnega in da bi bilo dobro, če bi vsaj nekaj obudili in izrgali pozabi.

Sprejet je bil tudi sklep, da je treba spodbujati strpnost in odnos večinskega naroda do romskega prebivalstva. Na predšolski stopnji je bila dogovorjena konkretna naloga, ki so jo vzgojno-varstvene organizacije vnesle v svoje delovne programe. Gre predvsem za to, da bodo romski otroci, ki bodo začeli obiskovati osnovno šolo, že leto dni prej spoznali druge učence, navezali z njimi stike, se poznali po imenih, drug drugega tudi kaj vprašali in spoznali, kjer eni in drugi živijo.

Seveda je premalo, če bi se o teh vprašanih pogovarjali samo v romskih vrtcih, ampak jih je treba načenjati tudi tam, kjer nimajo romskih otrok — da bodo starši dojele, da je krivično delati razlike in svoje malčke celo strahiti z Romi.

Nemajhna ovira za romske otroke, kadar pridejo v vrtec, je poleg novega okolja tudi jezik. Delo namreč poteka vseh povsod le v slovenščini, ker vzgojiteljice, ki bi govorile romščino, zaenkrat pri nas še ni. To seveda ni prav, ker smo v naši družbi zagotovili vsem narodom in narodnostim pravico do vzgoje in izobraževanja v maternem jeziku. Kot vse kaže, smo o tem vprašanju v minulih letih premalo razmišljali in spodbujali sposobnejše romske učence, da bi se po končani osemletki odločali tudi za poklic učitelja oziroma vzgojitelja.

Po podatkih zadnjega popisa je živel v Pomurju 2568 Romov — od tega v občini Murska Sobota 2330 (90,7 %) in v lendavski občini 238 (9,3 %). Čez 30 odstotkov jih ima priimek Horvat, okrog 15 odstotkov se jih imenuje Baranja, pogosti priimki pa so še Cener in Šerkezi. Opuščajo pa v glavnem romska imena in namesto njih dajejo starši svojim otrokom krajevno pogosta imena, kot so Štefan, Jože idr., v zadnjem času pa vse bolj tudi tuja imena — Mery, Laura...

Velik napredek bi tudi dosegli, če bi vse otroke Romov 2 leti pred vstopom v osnovno šolo vključili v tako imenovano malo šolo. To pa bi kajpak laže in uspešneje izvedli, če bi oblike vzgojnoizobraževalnega dela potekale čim bliže njihovu domu, kot je to primer v naselju Pušča. Romski starši se namreč zelo bojijo za svoje otroke in jih zato hočejo imeti v neposredni bližini. Za uresničitev te naloge pa bi bila seveda potrebna širša družbena pomoč (financiranje).

Vse več jih konča 8. razred

Do leta 1952 romski otroci pri nas tako rekoč niso obiskovali osnovne šole, čeprav je bila tudi zanje obvezna. Od tedaj pa smo jih začeli postopno vključevati v šolo. Danes jo v občinah Murska Sobota in Lendava obiskujejo že vsi, in sicer je skupaj 444 učencev. Žal jih največje število obiskuje osnovni šoli s prilagojenim učnim programom (nekoč posebnimi) v Murski Soboti in Lendavi,

Na Dolenskem

Romi živijo v 7 dolenskih občinah. Pri vzgoji in izobraževanju romskih otrok še daleč niso dosegli takšnih uspehov kot v Pomurju. Tako je v osnovne šole vpisanih 283 romskih učencev. Od 30 do 35 jih v času pubertete samovoljno preneha obiskovati pouk. Na splošno dosegajo slab učni uspeh, saj jih napreduje do predmetne stopnje le 17 odstotkov. Niti eden pa se po končani osemletki ni vpisal v srednjo šolo. Kljub vsemu se tudi na Dolenskem stanje v vzgoji in izobraževanju romskih otrok izboljšuje.

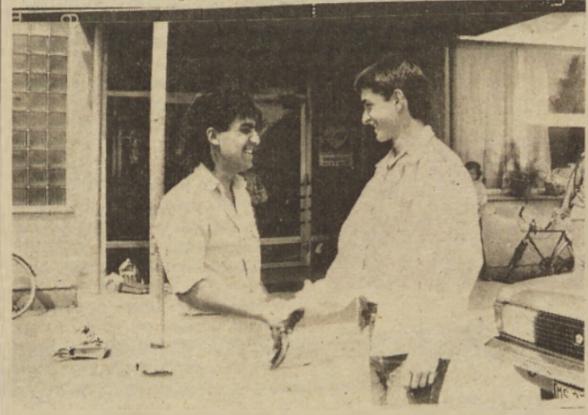
večje število romskih učencev pa imajo še osemletke na Cankovi, v Rogoševcih, na Tišini itd. Če jih je še pred 15 leti le nekaj čez 16 odstotkov uspešno priti dalje od četrtega razreda, jih je danes na predmetni stopnji že čez 30 odstotkov. Nekateri dosegajo tudi odlični učni uspeh. Lani je uspešno končalo 8. razred 19 romskih učencev, pred 15 leti je to uspelo le enemu.

Analiza uspeha romskih učencev je tudi pokazala, da so manj uspešni v začetnih razredih, na kar vplivajo prebivalstvo slovenskega jezika, sprememba okolja, navade idr. Še najbolj jih je večina posebej uspešnih pri pouku telesne vzgoje in glasbenem pouku. Zato jih je treba prav tu še bolj spodbujati. Sicer pa se zadnja leta širijo njihove poklicne želje. Odločajo se za poklice v gostinstvu, zdravstvu, kovinarstvu, trgovini, za elektricarje in ena učenka obiskuje celo pedagoško usmeritev.

Da bi lahko govorili o še spodbudnejših rezultatih, bi bilo med drugim treba bolj pritegniti starše — v razne komisije in samoupravne organe na šoli. Če ne gre drugače, se je treba Romom približati. Zgleden primer za to je naselje pri Črenšovcih. Sprva so se obiskov precej izogibali, zadnji čas pa pričakajo pedagoške delavce ob pogrnjeni mizi, na sestanku pa pridejo tudi Romi, ki nimajo otrok v šoli.

Jože Graj
Majda Horvat
foto: Albert A.

Mro pejtauši (Moj prijatelj)

Ko smo po šolah pozvedovali, ali imajo kje posebej uspešne romske učence, smo med drugim zvedeli, da obiskuje osemletko na Tišini tudi DEJAN BARANJA in da so prav njega izbrali v republiško pionirsko nogometno reprezentanco, s katero se je v prvomajskih počitnicah udeležil državnega prvenstva v Prilutini. To je bilo zanj seveda veliko priznanje. Dejan sicer obiskuje 8. razred in še kar dobro se uči. Trikrat je že končal razred s prav dobrim uspehom. Med predmeti ima najraje telesno vzgojo.

»Zanimajo me tudi matematika, kemija in zemljepis. Ko bom končal osemletko, pa se bom vpisal v gostinško šolo v Radenci,« nam je dejal. Povedal nam je tudi, da zaradi tega, ker je Rom, ni občutil ponižanja. Eden izmed njegovih najboljših prijateljev je tudi TONČEK OMAR iz Vanče vasi (na fotografiji mu cestita za uvrstitvev v republiško nogometno pionirsko reprezentanco). In zelo nas je presenetilo, ko nam je Tonček zaupal, da tudi on govori romščino, čeprav ni romskega porekla. Njihov jezik se je naučil predvsem ob raznih igrar in ko so skupaj hodili v šolo ali domov. Hoteli smo se prepričati, ali je to res in ga povprašali, kako se v romščini reče moj prijatelj. Malo je pomislil, potem pa dejal: »Mro perel... ne, pejtauši.« Bolje sicer razume, kot govori. Najbrž je to eden redkih primerov, ki lahko veliko prispeva k premagovanju razlik in predsodkov ter razvijanju medsebojnega prijateljstva.

Telesna in zdravstvena drugačnost Romov

Danes pravimo, da je zdravje harmonija duševnega in telesnega počutja. Če je temu tako, potem si brez zdravja ne moremo predstavljati in tudi graditi dru-

ZELENI PAS PROTI PUSTINJI

Velike puščave v svetu se vse bolj širijo. Se posebno pereče je opuščavljenost srednjeafriškega območja, kjer huda suša in lakota že nekaj let desetkato prebivalstvo in stalež živine ter povzročata veliko siromašenje milijonov ljudi. Na begu pred puščavo se nomadska plemena zbirajo vse južneje in zaradi prevelikega števila uničujejo že tako bomo vegetacijo. Tako se puščava širi tudi zaradi človeka. Je kakšna rešitev zoper grozeče širjenje neplodne puščave?

Strokovnjaki, ki so se nedolgo tega zbrali v Dakarju na strokovnem posvetu, menijo, da bi se dalo Afriko rešiti. In sicer naj bi širjenje puščave zaustavili z mogočnim zelenim pasom, ki bi segal od atlantskih obal do Rdečega morja.

Ozelenitev takšnega obsežnega ozemlja, ki je že zdaj na pol puščinja, bi zahtevalo ogromna sredstva, zastavilo bi tudi cel kup drugačnih težav, od političnih do pravnih. Pa vendar bi bilo mogoče težave premagati. Za začetek naj bi najprej ustvarili ožji pas na 15. južnem vzporedniku, širok kakih 30 kilometrov. Oživiljanje bi prineslo tamkajšnjim ljudstvom nove možnosti za razvoj živinoreje in kmetijstva. Ko bi enkrat steklo, bi se zeleni pas sam širil in se čvrstil.

Pri OZN so naredili podoben načrt za ohranitev Sahela. Pogozdili bi srednjeafriški pas, prebivalstvo pa navadili na druge vire vsakdanje energije, namesto lesa bi kurili plin, uporabljali sončno energijo, elektriko itd. To bi mladi gozd rešilo pred žalostno usodo rastištva, ki so ga ljudje sami izkrcili in uničili, z njim pa so si uničili tudi pogoje za življenje.

V pričakovanju potresa

Strahoviti potres v Mehiki, ki je zrušil središče mehiškega glavnega mesta in pod ruševinami utrl življenje več kot 5.000 ljudem, je opozoril, da tla našega planeta niso prav trdna in da zemeljska krogla živi svoje posebno življenje, se giblje in premika ter še vedno preoblikuje.

Danes so strokovnjaki že povsem sprejeli teorijo o celinskih ploščah, s katero je mogoče razložiti in delno tudi napovedati potrese na določenih predelih sveta. Sami potresi tudi potrjujejo resničnost takšnega razumevanja.

Geologi pravijo, da je zemeljsko površje sestavljeno iz ducata celinskih plošč, s katero je mogoče razložiti in delno tudi napovedati potrese na določenih predelih sveta. Sami potresi tudi potrjujejo resničnost takšnega razumevanja. Geologi pravijo, da je zemeljsko površje sestavljeno iz ducata celinskih plošč, s katero je mogoče razložiti in delno tudi napovedati potrese na določenih predelih sveta. Sami potresi tudi potrjujejo resničnost takšnega razumevanja.

nastajajo v daljših časovnih obdobjih gorstva, vulkani in globoki jarki, ki se vlečejo na desetine kilometrov daleč. Posledica gibanj celinskih plošč so tudi potresi.

Če pride do trčenja dveh masivnih celinskih plošč, grozovite sile dvignejo dele plošč in nastanejo gorstva, kot so Himalaja ali Alpe. Plošče lahko drse tudi ena ob drugi, kot je primer pri pacifiški in severnoameriški plošči, ki se drgneta ob slovitom Jarku sv. Andreja. Strahovito trenje ju drži skupaj, vendar lahko pride tudi do močnih potresov, če plošči sunkovito zdrsne ena ob drugo. Prav takšnega potresa se v Kaliforniji bojijo že nekaj let. Najbolj mračne napovedi govore o popolnem uničenju mest z milijoni prebivalcev.

Pri mehiškem potresu so delovali drugačni premiki. Tako imenovana kokosova plošča pritiska proti severnoameriški plošči in se zriva pod njo. Trenje občasno zaustavi spodrivanje, medtem ko sile, ki ploščo porivajo v njeno smer, delujejo vse močnejše na kritično črto, dokler ne pride do sunkovitega spodriva. Natančno to se je pred tedni dogodilo s kokosovo ploščo. Pomaknila se je za tri metre in seveda povzročila močan potres. V oceanskem dnu pa se je naredila več kot 200 kilometrov dolga in 80 metrov široka razpoka.

Pri mehiškem potresu je nenavadno to, da je bilo središče potresa več kot 200 kilometrov da-

leč od glavnega mesta. Mesta, ki leže bližje epicentra, niso pretrpela niti približno takšne škode kot Ciudad Mexico. Razlog je v tem, da je glavno mehiško mesto postavljeno na aluvijalnih plasteh nekdanjega jezera, medtem ko je vmesni pas med središčem potresa in mestom iz trdnih kamnin. Potresni sunki so se tako ojačali točno pod mestom. Celotako je naneslo, da so bile nekatere stavbe po višini kot »uglašene« na potresne sunke, saj so začele nihati v ritmu potresnih valov. Jasno, da niso zdržale in so se sesule kot hiše iz kart.

Strokovnjaki za potrese trdijo, da mehiški potres pravzaprav ni bil nepričakovan. Že pred leti so opozarjali na možne potresne sunke v tem predelu sveta. Vzemirjalo jih je, da na tako kritičnem delu, kot je stičišče severnoameriške in kokosove celinske plošče, tako dolgo ni bilo večjih potresov. Dejstva so govorila, da je spodrivanje kokosove plošče zaustavljeno, to pa je pomenilo, da se vse večje sile kopičijo na stičišču ter da bo plošča prej ali slej zdrsnila z večjim premikom. Prav to se je tudi zgodilo.

Toda po mnenju mnogih strokovnjakov potresov še ni konec. Na tem območju sveta pričakujejo najmanj pet katastrofalnih potresov. Po mnenju strokovnjakinje za geofiziko Karen McNally se lahko dogodi, da bo na tem območju prišlo v naslednjih petih letih do strahovitih potresov, ki bi dosegli 8. stopnjo po Richtertevi lestvici. Če omenimo, da je bil doslej najhujši potres, kar so jih kdaj izmerili, 9,5 stopnje Richterteve lestvice, potem si lahko zamislimo, da se ne obeta-jo lepe stvari.

Previdno S soncem

Dnevi so daljši, sonce močnejše. Mnogi se že nastavlja-jo žgočim sončnim žarkom, mnogi čakajo na počitnice, ko se bodo naužili sonca na morju ali v planinah. Malokdo pa ve, da je sončenje lahko zelo nevarno. Raziskovanja strokovnjakov edinburške univerze so pokazala, da sonce lahko časovno oslabi telesno samobrambo moč in da lahko prebudi pritrjene viruse v organizmu. Zaradi tega je za nekatere ljudi že kratkotrajno, a intenzivno sončenje lahko nevarno.

Raziskave so trajale dve leti, zato so zaključki dokaj trdni. Izkazalo se je, da oslavljen telesna samobramba traja tri do deset dni, potem pa se okrepi in je kos soncu. Toda ta čas že lahko pride do opeklin in različnih virusnih obolenj. Med viruse, ki se pritrjujejo v človekovem organizmu, ko je človek oslabil, pa začne delovati, so virusi herpesa simpleksa in virusi papiloma (bradavice), mednje pa spada, ki je doslej znano, tudi virus aidsa in še nekateri drugi.

Ker gre za pomembna odkritja, bodo raziskave še nadaljevali. Posebej bodo raziskali, kako je z virusom herpesa simpleksa in papiloma, saj oba najpogosteje delata težave ljudem.

Brez teh nadaljnjih raziskav pa je najbrž jasno, da moramo biti s soncem v začetku previdni.

Večji in boljši

Avstralski znanstveniki so objavili, da so odkrili postopek za pospeševanje rasti prašičev. Z njim so tudi izboljšali kvaliteto svinjskega mesa. V poskusih na univerzi v Adelaidi so uporabljali biotehnoške metode, med katerimi je tudi postopek z DNK (dezoksiribonukleinska kislina), dednim faktorjem sleherne žive celice. Vzgojili so novo vrsto (za zdaj obstajajo samo trije osebk), ki raste hitreje, ki ima boljše meso, ki jih je ceneje rediti, zaradi česar lahko dohodek farm zelo povečajo. Že letos naj bi podobno raziskavo izvedli na področju ovčereje.

Iskanje zamrznega planinca

Kdo je prvi stopil na najvišjo goro sveta? Poznavalci planinstva se oh tem vprašanju nasmeljijo, ko je vendar povsem jasno, da je bil to Edmund Hillary, ki se je leta 1953 s Serpo Tenzingom povzpel na Čomolungmo ali Everest, 8.848 metrov visoki vrh na Himalaji. Kasneje so najvišjo točko sveta osvojili še mnogi planinci med njimi tudi slovenski.

Toda povsem brez sence ta dosežek le ni. 29 let prej sta se namreč proti vrhu odpravila George Mallory in Andrew Irvine. Po pričevanjih sta skrivnostno umrla le kakih 250 metrov pod vrhom.

Morda pa sta le pripelezala na vrh? Na to zanimivo vprašanje bomo mogoče kmalu imeli točen odgovor. Leta 1981 je namreč japonska odprava zagledala zamrznjeno truplo nesrečnega planinca Malloryja. Mož je imel s seboj tudi fotografsko kamero in je gotovo zabeležil na film morebitno osvojitve vrha.

Letos se bo posebna odprava v Himalajo pozanimala tudi za usodo nesrečnega planinca. Poskušali bodo najti njegovo truplo in prinesli njegovo fotografsko kamero. Pri Eastman Kodaku so že povedali, da zanje ne bo poseben problem razviti 62 let star film. Če bo odprava našla kamero in če jim bo pri Kodaku uspelo film razviti, potem bo uganka, kdo je prvi stopil na Čomolungmo, rešena. Kdo ve, če ne bo treba popraviti leksikone in enciklopedije in namesto Hillaryja vpisati Malloryja in Irvineja?

Je samomor nalezljiv?

Ali je samomor nalezljiv? Pod tem provokativnim naslovom je ameriški tednik Time priobčil zanimiv članek o seriji najstniških samomorov, ki so pretresli šolarje in ostale prebivalce predmestja

Omaha. V petih dneh so kar trije učenci tamkajšnje šole naredili samomor, med njimi je bil najstarejši star 18 let, dekle je imelo 16, najmlajši pa 15 let.

Mladi samomorilci se med se-

boj niso dobro poznali in niso kazali kakšnih posebnih znamenj notranjih stisk in problemov. Njihova dejanja so šokirala druge učence. Omenimo, da v ZDA samomor še zdaleč ni tako pogost, kot je pri nas ali sploh v srednjeevropskih državah.

Dogodki na šoli v Omahi so zastavili skrivnostno vprašanje, ali je samomor nalezljiv. Nekaj primerov podobnih skupinskih samomorov kaže, da bi se dalo odgovoriti pritrdilno. Leta 1983 je tako naredilo samomor 7 najstnikov v Planu, februarja lani je zapored dvignilo roko nase 5 dečkov v Westchestru, na šoli v Spencerju je en učenec naredil samomor, štirim, ki so ga poskusili za njim, pa se poskus ni posrečil.

Za raziskovalce so tovrstni samomori dokaj skrivnostni. Pravijo jim »skupinski samomori«, čeprav ne gre za istočasno dejanje skupine ljudi, marveč za posamične samomore, vendar v krajšem časovnem razdobju in v istem ožjem okolju. Možno je, da gre za naključno sovpadanje, še več pa je možnosti, da en samomor potegne kot zgled še druge za seboj.

O skupinskih samomorih doslej niso kaj dosti razmišljali, ker so jih strokovnjaki najbrž prezrli. Razlog za to je tudi v tem, da se o samomorih običajno molči. Šele novejši čas, ki je prinesel porast najstniških samomorov, je odprl oči tudi za tovrstna dejanja mladostnikov. Od leta 1958 se je število samomorov med mladimi v starostni skupini od 15 do 19 let potrojilo.

Nekateri raziskovalci razlagajo porast samomorov med najstniki kot posledico vietnamske vojne, prekomernega gledanja televizije, kot posledice stresa in mamilar-ske kulture mladih, nekateri pa jih pripisujejo tudi pogostemu preseljevanju družin, pogostejšim ločitvam in sploh pomanjkljivemu življenju v družini, kar vse ne daje mladostniku zadovoljivega čustvenega ozadja.

Za newyorško psihologinjo Louise Kaplan je nevarnost samomora stalna med odraščanjem. Najstnik se mora odtrgati od otroštva, od staršev, poiskati mora svoj pot in lastno istovetnost. Starši bi mu morali stati ob strani pri tem težkem depresivnem stanju ter mu pomagati, da se osamosvoji. Mladostnik se namreč zlahka znajde na točki, ko ne vidi pred seboj nobene prihodnosti, iz družine je že »izločen«, doživi, denimo, še ljubezensko razočaranje, in misel na samomor je odraščajoča.

Tako so naredili v Argentini: staremu pesosu so odrezali tri ničle in ga preimenovali v australes; 10.000 pesosov je sedaj 10 australesov. Bodo čez leta tudi australesu »rezali« ničle? Za podoben ukrep so se odločili tudi Italijani, ki bodo svojo liro do konca leta prav tako skrajšali za tri ničle.

drugje smo prebrali

Britanski premier Winston Churchill je imel navado, da si je kupoval čevlje, za dve številki večje, kot bi bilo treba.

XXX

Ženske dihajo za tretjino hitreje kot moški.

MED PRAZNIČNIM OBISKOM

- Med prazniki sem bil samo malo na obisku pri naših, zdaj pa je doma vse narobe. Zakaj, kdo bi vedel.
- Morda si preveč nagibal kozarce.
- Škoda, da nisem še pogostejši. Pravi-jo, da samo med pitjem nisem zinil kakšne neumnosti...

PISTA modruje

Kak na faseten neveste, telko pri nas funkcij gyste. Za stouce zveze v krajine, vsem dičijo se sline.

Sozdi, ozdi, tozdi, sisi, sindikati, pozdi v kancliji telko majo ljudi ka človik se samo čudi.

Generalni ma pomočnika dva, ka njiva delata samo on zna. Namestniki, šefi, podšefi, vodje, svetovalci, svetniki, obratvodje.

Nouvi imen je več sakši den, za nje nede nikdar soudni den. S papperi de luidstvo preveč bogato, ne ven što de zdigo kramp pa lopato

BLIŽE MLEČNI CESTI

Naša galaksija, Mlečna cesta, je znatno manjša, kot so doslej menili, Sonce in njegovi planeti pa so bližje centru galaksije, kot so kazali prejšnji izračuni. To trdi skupina ameriških astronomov, ki so za svoje najnoveše meritve uporabili radioteleskope, locirane v Novi Mehiki, Zahodni Virginiji, Massachusettsu in Kaliforniji.

Z novimi metodami meritev so astronomi ugotovili, da velikost Mlečne ceste, spiralne galaksije, ki vsebuje 200 milijard zvezd, ne znaša 100.000, ampak »samo« 70.000 svetlobnih let. Računi so še pokazali, da je Sonce od centra galaksije oddaljeno 23.000 svetlobnih let, doslej pa so računali, da znaša ta razdalja celo 33.000 svetlobnih let. (Svetlobno leto je razdalja, ki jo svetloba, potujoča s hitrostjo 300.000 kilometrov na sekundo, premeri v letu dni in znaša 9,5 milijona kilometrov.)

Svinec in vino

Profesor Julian Aleksandrowicz, svetovno znani znanstvenik s krakovske medicinske akademije trdi, da sta rimski imperij uničila svinec in vino. Svojo trditve opira Aleksandrowicz na dejstvo, ki so ga odkrile raziskave: v kosteh rimske aristokracije se je iz stoletja v stoletje povečevala količina svinca. Prevelike količine svinca povzročajo kronično obolenje, saturnizem, ki se pri otrocih pojavlja kot strah, pri odraslih pa povzroča psihične motnje.

Rimljani so prekomerno pili vino in to iz pocinkanih posod, ki so vsebovale svinec. Najbolj bogati so si omislili vodovode, pri katerih so prav tako uporabljali pocinkane cevi.

pa se vendarle zgodi...

Sicilijansko mesto Carbonia ima nepojmljivo vestnega policaja in to v osebi Silvia Brittona. Nekega dne je Silvio opazil več avtomobilov, parkiranih na prepovedanem mestu. Kot se spodbdi za vestnega policaja, je Silvio vzel notes in svinčnik ter zapisal po vrsti vse registrske številke. Čez kakšen teden so lasiniki napačno parkiranih avtomobilov dobili pozdrav od pristojnega sodnika. Pa kaj takega? Seveda ne bi bilo nič nenavadnega, če Silvio ne bi sodišču posredoval tudi registrske številke svojega avtomobila, ki ga je v trenutni raztresenosti prav tako parkiral na prepovedanem mestu.

Corinne Russel je fotomodel, v prostem času pa se najraje ukvarja s pingpongom

MALO ZGODAJ

- K-15 so letos izplačali odločno prežgodaj.
- Zakaj?
- Ni ga več.

Vojvodkina oporoka

Vojvodinja Windsorska, zaradi katere se je britanski kralj Edward II. v letih pred drugo svetovno vojno odpovedal britanski kroni, je pred nedavnim v 89. letu starosti umrla, v oporoki pa je svojo imovino podarila znanim kulturnim, znanstvenim in dobrodelnim ustanovam. Največji del svojega premoženja je poklonila Pasteurjevemu inštitutu v Parizu, umetniška dela je odstopila znameniti galeriji v Louvru, Versaillesu dragoceno opremo, precej denarja je zapustila tudi skladu Claude Pompidou za siromašne otroke in londonskemu društvu za vzgojo psov-vodičev. Britance grize predvsem to, da je vojvodinja — po rodu sicer Američanka — odstopila svoje premoženje v glavnem Francozom.

Ženske bolj bojevite

V starih zapisih so Kelti opisali kot neustrašni bojevniki, še večji strah pa so pri sovražnikih povzročale keltske ženske, trdi Patrick Ford, profesor na kolumbijski univerzi.

Po rimskih virih so Kelti opisani kot močni, visoki in neustrašni. V bitke so odhajali goli, v odločilnih bitkah pa so jim pomagale tudi žene.

Fordove trditve o bojevitosti Keltek slonijo na dejstvu, da Kelti niso poznali hoga vojne, temveč boginjo. Iz zgodovine je znanih tudi večje število keltskih kraljic.

za vsakogar nekaj

Če ste kupili zeleno limono, jo zavijte v papir in jo pustite stati nekaj dni — limona bo porumenela.

Hrenovk ne dajate v krop, ampak v hladno vodo, če nočete, da vam počijo.

Če želite, da ostanejo vaša volnena oblačila tudi po pranju mehka in prožna, dodajte pri zadnjem izpiranju 2-3 kapljice (nikakor pa ne več!) glicerina, ki ga lahko kupite v vsaki lekarni.

NASVETI

Prihajajo toplejši dnevi in z njimi nadloga, imenovana komarji. Če vas kakšen piči, je najbolje, da se namažete z amoniakom, če pa tega nimate pri roki, je primerna tudi slana voda.

Kako očistiti vazo z zelo ozkimi grlom, ki jo uporabljate za samo en cvet? V njo vrzite nekaj zrnc riža z malo vode, dobro pretresite in nekajkrat izperite.

V trgovini ste kupili lepo jopico, za katero pa niste prepričani, če je sintetična ali volnena. Iz tkanine izrgajte nitko in jo pri vihu prižgete. Če bo ostank črna in nitka ne bo popolnoma zgorela, je to sintetična, saj volna popolnoma zgori in se spremeni v pepel.

Še nasvet za kuharice — če ste pripravili pecivo in bi nanj radi namazali marmelado, ki je pretrda in se zato le stežka razmaže, dodajte sok polovice pomaranče. Marmelado boste zlahka namazali na pecivo, poleg tega pa bo tudi njegov okus boljši.

ZA SPROSTITEV

Solata osveži in sprosti kožo ter ji vrne tonus. Priporočljiva je za vse, ki imajo suho kožo, poleti pa dobro dene po sončenju. Priprava: nekaj listov sveže solate zmečkajte s kuhanjem v ponvi, katere dno je za prst visoko pokrito z vodo. Listi morajo ostati celi, zato pazite, da se ne bodo razkuhali. Na koncu v ponvi ne sme ostati nič vode. Takšne liste si polagajte na obraz, vrat in tiste dele kože, ki »ne dihaajo«. Pustite delovati 15 do 20 minut, liste pa pokrijte z vlažno krpo. Ko liste odstranite, kožo ne smete splakniti. Šele čez pol ure opravite normalno toaleta. Solata je zelo bogata z vitaminom C.

Zdravje

ANEKDOTE

Italijanski pisatelj Vicenzo Cardarelli (1887-1959) je slavil svoj 60-letnik. Med pogovorom na zabavi v njegovo čast se mu je približal mladenič, ki ga je skušal zhosti na račun njegovih let: »Vi ste gotovo velik pesnik, toda jaz sem star komaj dvajset let.« »Drži,« je odgovoril Cardarelli, »toda narava je uredila tako, da je dvajsetletni oseel starejši kot človek pri šestdesetih.«

Ameriški bogataš, industrialec in človekoljub Andrew Carnegie (1835-1919) je na bregovih Michiganskega jezera izgubil psa. Odšel je v uredništvo edinega časopisa, ki je izhajal v mestecu, in dal objaviti naslednji oglas: »Izgubil se je foksterier, sliši na ime Billy. Kdor ga najde, dobi tisoč dolarjev.«

Ko se je milijonar vrnil domov, se je spomnil, da Billyev opis ni dovolj natančen. Zato je oglas dopolnil s stavkom: »Na prednjih taceh ima dve črni lisi.« Prišel je v uredništvo, a tam ni bilo nikogar. Začuden je šel do vratarke lože in rekel vratarju: »Povejte mi, kako je mogoče, da v uredništvo ni nikogar? Saj so pred kratkim še vsi delali!«

»Oh,« je odgovoril vratar, »o tem ne vem ničesar, vse, kar vam lahko povem je, da so direktor, uredniki, blagajnik in strojepisec odšli iskat psa, ki mu je ime Billy...«

Nasvet francoskega peva in igralca Mauricea Chevalierja: »Mladim svetujem, naj v letih uživanja pustijo nekaj časa tudi za dolgočas, da bodo lahko v letih dolgočasnja nekaj časa tudi uživali.«

RADIO MURSKA SOBOTA

Vsako sredo v oddaji 21 — 232

1. Kyrie — Mr. Mister
2. Adesso tu — Eros Ramazzotti
3. Marihuana — Doroja
4. Ana — Komet
5. Living in America — James Brown

Nova predloga:

I's all right — Eurhythmics

Wrap her up — Elton John

Glasovnice — dopisnice — pošljite na naslov: Radio Murska Sobota, Titova 29/1, 69000 Murska Sobota, s pripisom: za 5 naj.

POMLADNO RAZOČARANJE

— Regrat, regrat! Že v prvih aprilskih dneh sem si ga nagledal...

V Rinčefovi grabi ga je tolko, da bi se še krava napačila.

— Seveda, če pa ni obveščena o kontaminaciji, ali pa se na to sploh ne razume.

Kahlica naša vsakdanja

NAJVAŽNEJŠE: Nesmiselno je otroka na silo in čez noč navajati na kahlico.

ZACNITE: Otroku povejte, da lahko »a-a« napravi tudi v kahlico.

ZA POSKUŠNJO: Otroka posadite na kahlico po možnosti v času, ko se navadno pokaka v plenice. Toda ne pustite ga sedeti dalj kot pet minut, predvsem pa nikoli proti njegovi volji.

BREZ JEZE: Ne karajte otroka, če se oglasi, ko je plenička že polna. Že to, da se je oglašil je uspeh. Otrok naj ne bo nikoli osramočen, ker se je prepozno oglašil.

NA STRANIŠČU: Ko praznite kahlico, vzemite otroka s seboj na stranišče. Brez te »kontrolne« je njegov mali popravek zanj polovico manj zanimiv.

recept za vas

Testenine s fižolom

Potrebujemo: 250 gramov fižola, 200 gramov suhe svinine, 30 gramov olja, 50 gramov suhe slanine, glavico česna, 1 do 2 lorovova lista, sol in poper po okusu, 200 gramov testenin in na drobno sesekljan peteršilj.

Pripravimo: Prebran fižol pustimo stati v hladni vodi čez noč in ga nato začnemo kuhati. Suho meso umijemo v hladni vodi in nasekamo na malo večje kose ter ga dodamo fižolu, ko se je ta s kuhanjem že na pol omečal, nato skupaj kuhamo na majhnem ognju. Medtem pripravimo »pašto«: nekoliko ogretemu olju dodamo na kocke sesekljano slanino, jo oprazimo in nato pridene-

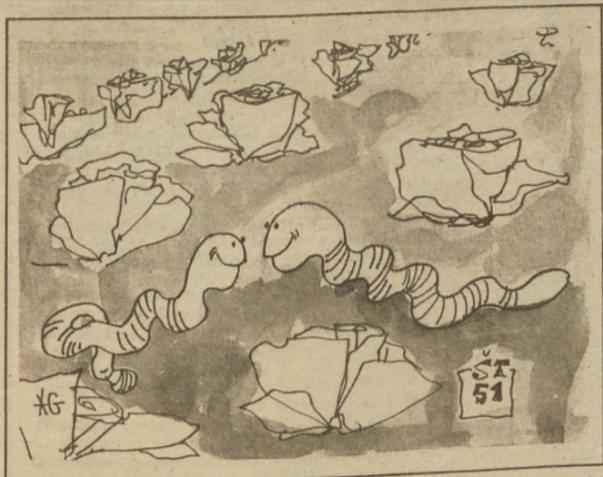
mo sesekljano čebulo in česen, lorovov list in nekaj sesekljane peteršilja. Dušimo, dokler se česen in čebula ne zmečkata. Ko sta se omečala tudi fižol in meso, jima dodajmo »pašto«, sol in poper in na kratko pokuhamo.

V osoljenem kropu skuhamo testenine, jih odcedimo ter dodamo fižolu. Preden postrežemo, dodamo še sesekljan peteršilj.

Če bi radi imeli lepo in modno pričesko, ne potrebujete mnogo denarja — z malo truda in dobre volje si boste lahko uredili lase tako, da boste simpatični kot dekle na fotografiji. Dovolj je, če imate pri roki vodo, nekaj železa in malo smisla za urejeno in lepo pričesko.

NAŠA RISBA — VAŠ PRIPIS

Pripise k novi ruski pošljite do četrta, 22. maja na naslov VESTNIK, Titova 29/1, 69000 MURSKA SOBOTA. Objavljene pripise honoriramo.

- Pod kotlom za »male ribe« kar naprej kurijo. (P. Srečkovič)
- Tako dolgo te bom kuhal, da boš vso vodo popila, se v meso spremeni. (L. Kočar)
- Libijski vodeni isrelek na Sicilijo, ki pa je pristal na 11. strani Vestnika. (M. Šalamun)
- Takšen bo zadnji bograč! Kdaj? (A. Roškar)
- Le čemu imamo vse te sise? (M. Mikola)
- Zelje sadim, prašiča redim, se lakote ne bojim. (M. Mertük)
- Od sponženih dolarjev je ostala samo še kost in mnogo prismojenih investicij. (A. Brinar)

NIČ NAS NE SME PRESENETITI

Nevarnosti zaenkrat ni

VSO POZORNOST POSVETITI UKREPOM IN SEZNANJANJU Z MOŽNOSTJO NEVARNOSTI

Nesluten razvoj, ki ga je človeštvo doživelo v zadnjih petdesetih letih, prinaša tudi čedalje več tegob in nevarnosti, predvsem pri vplivu na okolje, to je na življenjske in delovne razmere človeka. Človek si je v taki meri ukrotil in prilagodil večji del narave in ob tej množičnosti je nujno, da prihaja do ekoloških katastrof, od katerih so najhujše prav jedrske, ki imajo za posledico nekontrolirano radioaktivno sevanje v prostor.

Jedrsko energijo človek uspešno izkorišča v kontroliranih razmerah v medicini, pri raznih tehnologijah in kontrolnih postopkih, predvsem pa za pridobivanje energije, saj v nekaterih razvitih državah pridobijo iz tega vira prek 40 odstotkov električne energije.

Prav grozljivo pa je, koliko jedrskega orožja za razdiralne in uničevalne namene je danes že izdelane in skladiščene, saj bi z njim lahko onesposobili večino življenja na zemlji.

Naravno radioaktivno sevanje, ki izvira iz sonca in nekaterih izotopov v naravi, živim bitjem prav gotovo ne škoduje, nevarnost pa se začne, ko na organizem deluje sevanje, ki je rezultat radioaktivne onesnaženosti ob jedrskih eksplozijah, nesrečah v jedrskih elektrarnah ali na vozilih na jedrski pogon ter slabih varstvenih ukrepih pri uporabi radioaktivnih snovi.

Taka nekontrolirana radioaktivna kontaminacija je nevarnost, proti kateri so uperjeni ukrepi za zaščito, dekontaminacijo in zdravljenje, ki jih poleg vojaških enot izvajajo enote civilne zaštite v KS, občinah in republikah. Opremljenost in usposobljenost takih enot je odraz dejanskih možnosti in tudi zavedanja resnih nevarnosti pri ekoloških katastrofah, predvsem pa v vojnih razmerah. Trajne oziroma celovite zaščite proti radioaktivnemu sevanju za celotno populacijo prav gotovo ni, zato pa je možno posledice omejiti ali vsaj omiliti z uporabo razpoložljive opreme in objektoev za zaščito.

Prav katastrofa v jedrski elektrarni v Ukrajini pred kratkim pa je opozorila na izredno nevarnost kontaminacije zelo širokega prostora v Evropi, ki zajema tudi naše območje. Stopnje radioaktivnega sevanja na kontaminiranih področjih so različne, meritve v murskosobotski občini pa so v primerjavi z dru-

gimi deli Slovenije pokazale, da je naše območje manj izpostavljeno radioaktivnemu sevanju in da ni resnejše nevarnosti za prebivalstvo. Tudi kontrole gotovih izdelkov domače živilske industrije niso zaznale pomembnejših odstopanj ali celo prekoraitvev zakonsko določenih omejitev za posamezna živila in vodo.

Radioaktivno sevanje povečane intenzivnosti ali daljšega trajanja vpliva na celice žive narave zaviralno ali celo uničujoče, kjer so posledice različne bolezni ali celo smrt. Če ni novega vira kontaminacije, kot na primer radioaktivni dež, radioaktivnost sčasoma upada glede na vrsto elementa, ki je izvor sevanja. Glavnino radioaktivnega sevanja po nesreči v Černobilu predstavlja jod 131, ki ima razpolovno dobo 8 dni, to pa pomeni, da je radioaktivnost že v upadanju, s pogojem, da je vir katastrofe ugasnjen.

Ukrepe, ki jih odredjajo republiški upravni organi in štab civilne zaštite, je potrebno upoštevati, saj so namenjeni predvsem varstvu zdravja prebivalstva in živali po celotni Sloveniji. Z natančnimi laboratorijskimi meritvami ni možno dovolj pogostno pokriti celotne republike in ker tudi ni enakomerne radioaktivne kontaminacije, bodo ukrepi enotni do bistvenega upadanja v celotnem prostoru.

Merilna oprema, ki jo imajo štabi civilne zaštite in delovne organizacije, je za to stopnjo kontaminacije skoraj premalo občutljiva in natančna, zato so lahko pošatki le kot informacija oziroma za primerjavo.

Radioaktivna kontaminacija je vnesla vrsto težav in problemov v vsakdanje življenje občanov, in čeprav se ta nevarnost ne da otipati oziroma videti s prostim očišom, se je moralo resno zavedati, saj lahko resno nastopi že jutri. Težave s preskrbo hrane in krme bo treba preživeti in prebleti marsikateri materialni strošek, da se eventualno tveganje zmanjša na najmanjšo možno mero.

Čas bo tisti, ki bo naravo in civilizacijo vrnil v prejšnje stanje, pa tudi tisti, v katerem se bomo morali zavestneje in temeljiteje pripravljati na podobna neprijetna presenečenja, ki glede na število jedrskih objektov niso več tako redka.

Jože LAINŠČAK,
Štab civilne zaštite

SESTAVIL MARKO NAPAST	DREVEŠNI NAŠAD PRI GORNJI RADGONI	MESTO IN JEZERO V DRŽAVI NEW YORK	SKALNATA GMOTA VEČ SKAL	NEKDANJI SVETOVNI SAHOVSKI PRYAK	HRVAŠKI KNJIZEVNIK FINCI	KDOR ŽIVI, PREBNA BLIŽU KOGA	IZUMRLA SKUPINA STARIH SLOVANOV
TURISTIČNA USLUŽBENKA							
SINTETIČNA TKANINA							
ČLOVEK, KI TREZNO GLEDA NA ŽIVLJENJE							
KRAJ, DO KODER SE HOČE PRITI					VZKLIK VELETOK V JUŽNI AMERIKI		
MOŠKO IME (KIRURG ŠLAJMER)				SLAVILNE PESMI VZHOD (ANGL.)			
INDJSKO GORSKO GOVEDO						SREDSTVO ZA BARVANJE OBRAZA	ATIŠKI HERDJI
KISIK	GOROVJE NA POLOTOKU KRIMU RAZVALINA						
SLOVENSKI PISATELJ (DRAGO)				ŠKODLJIVA PADAVINA			
ŠUNNIK IN VOKAL S KONCA ABECEDE			MRTVOUD				
CIGARETNI OGOREK				BLAKASTA KOŽA KOZLIČEV TANTAL			
FRANCOSKI PISATELJ (FRANCE)							
ČEPIČA					ZHANKA IT. AVTOBUSOV IN KAMIONOV		

REŠITEV PREJŠNJE KRIŽANKE — Vodravno: nagrada, ekvator, Orizaba, Rona, or, obe, oje, major, Atacama, N, vnuk, tomi, RR, Istrati, katehet, at, kani.

Prvi maj

Po ulicah zastave vise,
odpočijte si vsi ljudje!
Ta praznik je za vse,
ki se dela ne boje.

Mateja Jerebic, 3. b
OŠ Vinko Megla, Odranci

Na naši šoli (v Dokležovju) deluje tudi taboriški krožek. Zadnja leta smo precej aktivni. Udeležujemo se raznih prireditelj in tekmovalj, pa tudi kaj organiziramo. Tako smo sodelovali tudi ob sprejemu štafete mladosti. (Metka Behek, TO Podlesne vetricne, OŠ Bakovci — podružnica Dokleživje).

Solze ne pomagajo

Vsi se radi spominjamo svojega otroštva. Cesar ne vemo sami, nam povedo naši starši sorodniki in drugi.

Moji starši že nekaj časa živijo v tujini. Tako sem tudi jaz prišla na svet v Nemčiji. Ko me je oče prišel obiskat v bolnišnico in me vzel v naročje, sem se mu zdela kot majhna štručka. Nato so me odpeljali doma. Tu kaj, pri babici in dedku, ničesar ne pogrešam. Res je, da ob meni ni večina časa staršev, a sem se s tem že tudi sprijaznila. Z babico se dobro razumeva in v dobrih in slabih trenutkih mi stoji ob strani. Imam tudi brata, ki živi pri starših. Večkrat pridejo sem, pa tudi jaz preživim počitnice vedno z njimi. Velik doživljam v otroštvu je bil zame vrtec, kasneje pa še šola. Tu se je zame začelo povsem novo življenje, nove skrbi. V nižjih razredih osnovne šole so mi večkrat pritekale solze, ko sem videla otroke s starši. A spoznala sem, da solze nič ne pomagajo in da se je z življenjem, kakršno pač imamo, treba sprijazniti. Po končanem študiju se želim postaviti na lastne noge, a sklenila sem, da otrok nikoli ne bi zapustila, nikomur jih ne bi dala, temveč bi jih vedno imela pri sebi.

V težkih trenutkih si večkrat ponovim, da večne sreče ni, pa tudi hudo večno ne trpi...
Suzana Uršič, 8. b
OŠ Karel Destovnik-Kajuh Apače

Drugače, lepše bo takrat na svetu

Mladost, vojna! Ti besedi sta se v vojnih časih močno razlikovali. Vojno je vsakdo občutil, okusil njene krutosti, predvsem mladi in otroci. V takratnih časih otroci svoje mladosti niso imeli. Sploh se niso zavedali, kaj pomeni beseda mladost. Morali so živeti kot starejši ljudje, ki so že enkrat krutosti vojne doživeli. Otroci so bili velika pomoč partizanom. Izkazali so se predvsem kot dobri kurirji, brez strahu. V svojih srcih so občutili, da morajo biti pogumni, hrabri, če hočejo vojne grozote prestopiti in zaživeti v novem, lepšem in svobodnem svetu. S takimi in še vrsto drugimi mislimi so se kurirji odpravljali na pot.

Tudi moja babica je doživela vojno. Tudi ona ni imela vesele in srečne mladosti. Že v rani mladosti je šla sama s trebuhom za kruhom. Vedela je, če hoče preživeti, se mora boriti in delati. Boriti za domovino, katero je sovražnik napadel brez usmiljenja, in tudi zato, da bo lahko nekoč mirno zadihala na domači, osvobodjeni zemlji. Delati je tudi morala, če je hotela živeti in še kdaj doživeti trenutke svobode.

Toda, ko je bilo konec vojne, je bila srečna. Doživela je trenutke svobode, ki jo je čakala s strahom v očeh, toda s pogumom v srcu. Ni ji več bilo žal njene mladosti, saj je občutila, kot da bi se znova rodila, znova začela sanjariti o časih, ko je bila še v maminem naročju in ko je naredila prve korake. Vsega tega se je z veseljem spominjala. Toda žalost ji je vseeno prekrila obraz, ko se je spomnila na čase v vojni. Koliko mučnih ur je preživela v strahu. Toda ljubezen do domovine je ves strah pregnala.

Danes živimo v časih, ko so misli na vojno le spomini, ki nas vračajo na dni in težke ure, ki so jih morali preživeti naši očetje, predvsem pa dedki in babice. Upamo, da vojne več ne bo. Uničila bi nam mladost, ki jo ljubimo in tudi zemljo, na kateri živimo, uživamo mladost, ljubezen...
Melita Gaber, 8. a
OŠ Rogoševci

BESEDA, DVE O

V četrtek, 17. aprila, sta nas obiskala tov. Gaborevičeva in tov. Švajcer. V veliki telovadnici so se zbrali tekmovalci bralne značke. Prslavo smo popestrili z lepim programom. Pisateljica sta nam pripovedovala o svoji mladosti in življenju med NOB. Učencem sta odgovarjala na zastavljena vprašanja. Na koncu smo se jima lepo zahvalili in jima podarili skromno darilo.
Literarno-novinarski krožek
OŠ 17. oktober, Beltinci

Če bi bil lovec

Zelo rad bi bil lovec, ker bi imel svojo puško, uniformo, klobuk, svojega psa, lovski rog, opasnik z naboji in torbo za osebne stvari. Kot lovec bi moral biti včlanjen v lovsko družino in plačati letno članarino. Redno bi hodil na sestanke, kjer bi se dogovarjali o lovu in zaščiti divjih živali. Dedek mi je povedal, da razlikujemo več lovov: posamezni lov, ko gresta na lov dva ali pa en lovec, množični lov, ko gredo na lov vsi člani lovske družine, to je običajno jeseni. Takrat lovci streljajo zajce, srne, jerebe in druge živali. Je pa tudi lov, ki se ga udeležijo lovci iz drugih držav, predvsem Italijani. Za vsak odstrel morajo plačati določeno vrednost v tuji valuti. Imamo pa še en lov, ko odstreljujejo škodljive divje živali, kot so jastrebi, lisice, volkovi idr. To je lov na roparice.

Ko bi jaz ustrelil posebno lepo in redko divjo žival, bi bil na svojo lovsko trofejo zelo ponosen. Lovci pa niso samo zato, da bi streljali divje živali, ampak da bi jih tudi ščitili. Zato je lovec lahko le tisti, ki ima rad naravo in živali v njej.

Boštjan Copot, 4. c
OŠ Ivan Cankar, Ljutomer

Živali so naši prijatelji

Nekoč mi je mama prinesla piščančka. Bil je čisto majhen in zelo živahen. V začetku sem bila jezna, ker je zmeraj stopical za mano. Piščanček se je pri nas lepo življal. Imela sem ga zelo rada. Včasih sem ga vzela v naročje in sva šla gledat televizijo. Tam mi je večkrat zaspal v naročju. Mama mu je prinesla škatlo in v njej je imel hrano, vodo in svoje prenočišče. Škatlo smo postavili na balkon. Večkrat pa smo ga s škatlo prinesli v hišo, da bi mu bilo bolj toplo.

Nekoč smo ga prinesli v hišo ravno takrat, ko smo imeli kosilo. Kar naenkrat je moj piščanček skočil na mizo. Vse nas je prestrašil. Zdel se nam je zelo smešen. Sklonil se je h krožniku in začel srkati bratovo juho. Potem je naenkrat padel v krožnik in se opekel.

Piščanček se nikogar ni bal, niti našega psa ne. Nekoč se mu je piščanček preveč približal. Pes je skočil k njemu in ga zadaval. Piščanček ni preživel. Potem smo ga pokopali.
Andreja Ficko, 4. raz.
OŠ Rogoševci

V nedeljo smo kupili kanarčka. Dal sem mu ime Piki. Zjutraj, ko sem vstal, je začel tako lepo peti, da bi ga poslušal ves dan. Zdaj bomo kupili še samico, da ne bo naš Piki sam. Kupili smo mu tudi lepo hišico.

Imam ga zelo rad. Ko grem v šolo, mu pomaham.
Marjan Benko, 3. raz.
Podružnična OŠ Serdica

Večernica ima košat rep. Rada ima orehe. Večernica skače od veje do veje. Je rjav barve.
Branko Gral, 1. raz.
Podružnična OŠ Serdica

Po Jožefu Košiču
Jan Čaplovič

O SLOVENCIH NA OGRSKEM

Prevajala
Štefan Smej

IV.

Gostivanje slavijo s preobiljem jedač, ki preha-ja v zapravljanje. Toda vrtanik, okrogel pšenični kolač, se mora neizogibno pojaviti na mizi. Njegovo okroglo obliko, na ne do kraja pojasnjen način povezujejo s smislom poroke. Prav tako ne sme manjkati potica gibanica, katere rojevanje je takole: testo tanko razvaljajo, ga posipljejo z nastrganim ali narezanim zeljem, ali repo, ali kisilakom (skuto). Druga plast tega testa vse skupaj pokrije in jo prav tako posipljejo. Iz takih 10 ali 11 plasti sestojče testo, ki je na vrhu prav tako potreseno in premazano z maslom, naraste na dokajšnjo debelino ter ga spečejo. Na mizi ga razrežejo v osem trikotnikov in jih zložijo v stolp. Sleherni gost mora dobiti tak kos, ki ga sme tam zaužiti ali vzeti domov. Toda shraniti ali vzeti kaj od drugega napečenega, npr. perece ali vrtanik, ne da bi gospodinja gostu to izrecno ponudila, bi bilo proti vsem življenjskim načelom; kdor to stori, bo moral dolgo čakati na čast, da ga znova kamorkoli povabijo na gostivanje, ker se takemu gostu posmehujejo in govorijo o njem, da ima dva želodca.

Pri ravnincih, posebej tistih pri Črncu, so običajnejše te opisane kisilakove pogaje, krapci.

Hribovci so ljubitelji vina in žganice, ker oboje sami pridelujejo. Prenesejo mnogo pijače, pri čemer jim njihove žene pridno pomagajo, pogosto celo spodbujajo svoje može, nato pa so zelo nagnjene k vsakršnim izpadom.

Ravninci so v pitju zmernejši, ker pijače nimajo doma. Zaradi tega pijejo manj in so prej opijanjeni.

VI. OBLEKA

Hribovski Slovenci (z izjemo najrevnejših) nosijo pozimi nepodoževne modre hlače (ravninci redko), suknene telovnike, suknjice iz grobega sukna in povrh ravno tak plašč ali namesto slednjega, in sicer Obmurci po zgledu štajerskih sedov, črn usnjen* kozuh (gdmön), segajoč do ledij. Pri tistih, ki živijo v okolici madžarskega kraja Zala*, je le-ta, po madžarski šegi, bel in okrašen.

Glavo pokriva kapa ali okrogel klobuk. Sem spadajo še podkovani škornji, toda večinoma nosijo polškornje.

Poleti se odejajo v bolj lahke obleke, sestojče iz klobuka, telovnika, grobosuknena jopiča (dolmány) in iz platnene, iz koncev prtov narejene torbe, ki jim visi ob strani. Premožnejši, na primer cerkveni oskrbniki, rokodelci, se ob nedeljah in praznikih pokažejo v suknenih hlačah, toda obratne rute ne nosi nihče niti pozimi, ne poleti. Beli široki plašči so pri ravnincih pogostejši kot pri hribovcih; temno modro sukno spada med razkošje.

Hribovske ženske nosijo v zimskem času svetlo moder, s črnimi obrobljen kozuh, na ravnini pa črn usnjen kakor možki. Tiste, ki tega nimajo, nosijo zagotovo flanelast životek bele ali pepelnate barve z rokavi. Čez to vržejo ravninke nase še do gležnjev segajoč plašč iz grobe volne, brez rokavov (zobon), čez pa še lanen robec iz finega lanenega platna, ki si ga spredaj na prsih zavežejo z izvezenim trakom (pris). Čez Pocejl (poczio)*, ki je navadno iz domačega lanenega platna, si zavežejo štirioglat robec (pecsa)*, in sicer hribovke na zatilju, ravninke na temenu, v obliki dveh rogov. Vogal, ki pod laneno ruto visi nazaj ali plapolata nad njo, je samo preprosto obrobljen ali pa lepo izvezen, največkrat z rdečo, rumeno ali črno svilo. Na nogah imajo ali škornje (čizme) ali nizke čevlje (topanke) kakor možki. Porabke so po noši podobne Madžarkam.

Ženske na Gornjem in Spodnjem Seniku in v Števanovcih nosijo poleti in pozimi na glavah en ali dva lakta dolgo ruto (pola) in redko katera ima životek ali kako drugo zimsko obleko.

Poleti se ženske v hiši in okrog nje zadovoljijo s kratko obleko ali tekajo okrog celo v sami srjaci, ko gredo zdoma, denejo na glavo omenjeno pečo.

Dekleta so nekoč nosila parte,* zdaj ne več in imajo lase spletene v nazaj viseče kite, ki jih krašijo z rdečimi pentljami.

Bogato nabrana krila, ki jim segajo do gležnjev, so dvoje vrst: kika je pritrjena nad bokli, k janki spada še srjaca — oplečnjek, ki pokriva pleča in je podoben životku. Nekatere spenjajo oplečnjek na prsih z rdečimi ali modrim trakom, obrobkom. Nekoč so imele ženske navado, da so svoje živote povsem opasale z rdečimi, modrimi ali zelenimi odrezki od prtov, ki so jih imenovali pas (pojas), zdaj pa je ta navada samo še v soboškem gospostvu. Vobče si vežejo predpasnike, ki jih mnoge barvajo črno ali pa jih dajo obarvati, da se umazanija ne vidi tako očitno in da se predpasniki s prepogostim pranjem tako hitro ne obrabijo.

Na sploh pa je ženski spol čist, tako doma kot na polju, nečistoči se posmehujejo s satiričnim vprašanjem: »Jeli pri vas pogorelja voda?« Najlepše se oblačijo že v tretjem poglavju omenjeni podložniki gornjelendavskega gospostva; za zaslužek pri poljskem delu si privoščijo lepše obleke in so oblečeni pol madžarsko, pol slovensko. Njihove žene so začele nositi svilene bluze, krila iz finega lanu ali perkala,* lanene robce in robčke.

VII. JEZIK IN SLOVSTVO

Jezik Slovencev ni niti slovaški, niti hrvaški, niti spodnještajerski ali sploh enak koroškemu ali kranskem, temveč je nekaj vmesnega in posebna veja slovenskega jezika. Ne manjkajo pa mu posebna narečja in vsako območje ima posebnosti: prebivalci v porečju Mure govorijo hrvaščini podobno, ker pogosto občujejo z Medžimurci, dalje proti Radgoni se jezik približuje štajerskemu, okrog Sv. Jurija in Rogoševca se mešajo tudi nemške besede, ker ima ljudstvo stike z nemškimi sosedi. Najslabše govorijo farani na Spodnjem Seniku in v Števanovcih. Za vzrok navajajo župnike, ki so jih, zaradi pomanjkanja učenih Slovencev, izbirali včasih med Belimi Hrvatini in včasih med Slovaki in niso mogli pridigati čisto po slovensko. Ljudstvo se je bolj navajalo

na jezikovno mešanico, ki jo je leta dolgo slišalo s prižnice in je verjelo, da naj bi bilo to lepše in bolj pravilne, ker tako govori plebanuš, ki ga je vedno poveljevalo kot svetinjo in ga še zdaj.

Prebivalce, ki spadajo v fare Gornji Petrovci, Gornji Senik, Dolenci in Števanovci, posebej imenujejo Bojnecje (Böhmčezek), ker se pri njih zelo pogosto slišata glasova ö in ü in zadnji zlog zelo široko izgovarjajo. Od drugih Slovencev se razlikujejo tako kot Palocje od drugih Madžarov. Da, celo življenjske navade Palocjev imajo veliko skupnega s temi slovenskimi.*

Sploh lahko pravi Slovenec* govori s Slovačkom, Hrvatom, najlaže pa s štajerskimi in kransskimi Slovenci,* težje se sporazume s Čehom in Slavoncem. Slovenci oče naš se glasi takole, v madžarskem črkopisu: Otecz (ali Ocsa) nas! ki szi v nebeszaj, szveti sze ime tvoje; pridí kraleszívo tvoje; bojdi vola tvoja kak na neki, tak i na zemli. Kruha nasega vszakdenesnyega daj nam ga dnez; i odpuszti nam duge nasse, kak i mi odpuszamo dusnikom nassim, i nevpelaj nassz vszkušavanye, nego odszlobodi nassz od hüdoga. Amen.

Jezik Slovencev je še zelo neizoblikovan in resničen čudež je, da ta pečičica ljudstva ni že zdavnaj pozabila svojega maternega jezika. Šoletja dolgo so morali biti brez tiskanih knjig v svojem jeziku. Dušni pastirji so bili primorani, da so, preden so se povzpeli na prižnico, nedelj-ske evangelije prevedli iz latinščine ali hrvaščine v slovensčino. Listič s prevodom so dali v knjigo in tako ljudstvu brali evangelij. Lahko si mislimo, kako zelo je bilo pri tem mogoče paziti na čistost jezika. Zdjaj se že mnogi trudijo, da bi jih kultivirali, predvsem si prizadeva duhovščina, da bi redno in čisto govorila in pisala slovensko. Škoda, da morajo zaradi pomanjkanja sredstev spisi ostati nenatisnjeni. Evangeličanski pridigar v Kovagöorsu, Mihal Barla, (Zalska županija), je spisal slovensko gramatiko, ki je še v rokopisu.*

Sploh je lahko dobiti pregled nad slovensko literaturo. Župnik pri Svetem Benediktu, Mikloš Kuzmič, je začel orati ledino pri katolikih, ko je leta 1780 na stroške škofa Szilyja tiskal nedeljske evangelije, izdal je pesmarico in molitvenik, posebnega tudi za bolnike, malo in veliko ABC knjigo, mali katekizem in skrajšno biblijo. Vendar se redko najdemo tiskani primerki teh knjig, ker so stari že dolgo porazgubljeni in raztrgani, za novo naklado pa zaradi pomanjkanja denarja nihče ne daje poročstva. Če bo šlo tako naprej, ne bo prej ali slej v katoliški Vandaliji moč videti nobene knjige več.*

Enangeličani so dali 1771: tiskati Novi testament, pozneje tudi pesmarico z naslovom Gradual, o čemer piše v Ambrosyjevih Annales ecclesiastici 1795, na str. 65: liber hymnorum, ante aliquot annos impressus, charte et typi nitore omnia fere Hungariae opera typographica longe superat.* Nadalje imajo še funebra!* moitvenik, šolske in gostujanske knjige. To je vse.*

Vse te knjige so tiskane v latinici. Prvi napis v slovenskem jeziku lahko preberemo na katoliški kapeli v Večeslavcih iz leta 1814: Boug blagoslovi naše delo.*

Opombe:

23. Primerjava z omenjenim prevodom dr. Novaka pokaže, da vrtanik po Košiču z »okroglo obliko prikazuje namen zakona, skoro kot stari Egipčani s hieroglyphi.«

Nadalje manjka podatek o gibanici, ki pravi, »gibanica ji rečejo zavojito gube, mnogoplastnega testa« in jo primerja s pecivom »v obliki velike pastete.«

Oba pa se enoglasno skladata, da bi stari Prekurmci zelo zamerili, ako bi vzel domov kruh, vrtanke, perece. Nič pa niso imeli proti, če je kdo vzel krapce ali gibanico. Hudomušo so bili, ni kaj! Mnogo lažje je namreč neopazno djati za robačo kos kruha ali vrtanka kot gibanice ali krapcev. Iz slednjega se cedi, ker je polito z mastjo ali ima kakršenkoli nadev. Kruh oziroma vrtan-ki pa so suhi in bi jih bilo zato lažje spraviti!

24. Pri Košiču »usnjen« manjka.

25. Košič: »... ki živijo v okolici Salovec...«

26. Avtor uporablja za škornje izraz čizme (Zischmen) in za polškornje ali nizke čevlje izraz topanke (Topanken).

27. Mišljena je auba ali pocilo.

28. Pri Košiču in Čaploviču je zapisano peča (Pecsa).

29. Madž. parta — nakit v lasih Madžark.

30. Čaplovič: Jeli je pri vas pogorelja Voda?

31. Perkal, iz franc. percale, iz perzijskega pergálah — grobo platno.

32. Paloci so madžarska narečna in jezikovna skupina; etnična skupina s svojimi običaji.

33. V obeh primerih je avtor seveda zapisal »Wenden«.

34. O Barlu piše V. Novak, Izbor iz prekmurskega slovstva, ljubljana 1976, na str. 68—70 med drugim: narodil se je v Sobotu 1778., študiral v Jeni, postal ravnatelj latinsko-madžarske srednje šole v Szentlorincu, umrl 1824. (Več tam!)

35. Pisane besede je bilo v tistem času vsekakor že tudi v katoliški »Vandaliji« več, toda pregled nad njo je bilo mnogo težje dobiti, ker je ni nihče zbiral in urejal.

O Miklošu Kuzmiču, prav tam, na straneh 54—60, med drugim: narodil se je 1737 v Dolnjih Slavecih, dokončal bogoslovje v Györu, tri mesece grajski kaplan v Gornji Lendavi, od 1763 župnik pri Sv. Benediktu, živel v Ivanovskem dolu do smrti 1804.

36. Latinsko: knjiga himen, natisnjena pred nekaj leti, je malone prednjajčila pred vsemi drugimi madžarskimi tiskanimi deli po bleščici vezavi in obliki.

37. Lat. funebrijs — pogrebni; pogrebna knjiga.

38. Po Ivana Škafarja Bibliografiji prekmurskih tiskov od 1715 do 1919, izdani pri SAZU v Ljubljani in citirani Novakovi knjigi, je dandanašnji lahko ugotoviti, katere so tiste od več knjig, ki so jih do takrat izdali katoliki in evangeličani.

Stevan Kuzmič je leta 1771. dal tiskati Nouvi tegia* menton goszpodna nasega. Stevan se je narodil 1723 v Strukovcih, šolal pri Sv. Benediktu, Radgoni, Sopronu, Györu in Požunu. Njegov je tudi Voere krsztsanszke kratki navuk, 1754; umrl 1779. (Več tam, str. 47—54.)

Gradual je knjiga izbranih duhovnih pesmi, ki jo je priredil Mihal Bakos in izdal 1789. Izvirne naslov knjige je Nouvi Gradual (graduale, novolatinska beseda, ki pomeni krajši spev in ki se imenuje tako zato, ker je duhovnik stal na oltarni stopnici, ko je pel, lat.: gradior — stopiti). (Več tam, str. 61—64!)

Šolske knjige tistega časa bi bile lahko Lulikove Te velke ABC. (Prav tam str. 72!)

Gostujanska knjiga je gotovo anonimno štajersinstvo i zvačinstvo iz leta 1807. (Prav tam, str. 66—68.)

39. V prvem poglavju omenja avtor letnico 1815.

7. *Andreja Ficko, OŠ Bakovci, 4. a*

PTICE LASTOVICE

V hlevu imamo gredel in cahamo, kda se vonejo ptice lastovice. Belina se, da bado velike lastovke zvalile majhne. Dejav je, da videl ero.

TEKSTIL

Na osnovi sklepa samoupravnih organov TO objavljamo prosta dela in naloge PRIPRAVNIKA V TRIKOTAŽNI KONFEKCIJI

Pogoji:
— višja ali visoka šola — tekstilna tehnologija
Rok prijave 8 dni od dneva objave.
Prošnje z dokazili sprejema kadrovska služba TEKSTILA, TOZD PLETILSTVO PROSENJAKOVCI.

TEKSTIL LJUBLJANA, TOZD PLETILSTVO PROSENJAKOVCI

Na osnovi sklepa samoupravnih organov TO objavljamo prosta dela in naloge PRIPRAVNIKA V TRIKOTAŽNI KONFEKCIJI

Pogoji:
— višja ali visoka šola — tekstilna tehnologija
Rok prijave 8 dni od dneva objave.
Prošnje z dokazili sprejema kadrovska služba TEKSTILA, TOZD PLETILSTVO PROSENJAKOVCI.

V Stročji vasi že obnavljajo

Lani smo v Naših krajih že razgrinjali želje in težave krajanov Stročje vasi. Bilo jih je veliko, največja med njimi pa — obnova njihove stare osnovne šole. Tudi telefon so si želeli in pregovor pravi — kjer je volja, tam je tudi pot. Tako smo se ponovno napolnili v to krajevno skupnost, da bi preverili, kaj od načrtovanega že uresničujejo. In najprej nas je pot pripeljala k najbolj obveščeni in odgovorni — predsedniku sveta KS Stročja vas — JOŽETU KUNČIČU. Povprašali smo ga, kaj novega se dogaja pri njih.

»Lahko rečem, da smo letošnje leto zapeli z veliko volje do dela in seveda velikimi načrti, ki jih bomo po vsej verjetnosti tudi uresničili. Zakaj? Zato, ker se zavedamo, da naloge moramo opraviti čim hitreje, saj je le tako tudi ceneje. Pravkar smo delavni pri telefonskem omrežju. Že letos naj bi dobili okoli 200 novih priključkov. Zemeljska dela — izkop, polaganje telefonskega kabla in zakop — so že končana, sledi še urejanje zračne napeljave. Da bi celotno naložbo pocenili, smo se v krajevni skupnosti dogovorili, da bo vsak krajan prispeval 30 delovnih ur, dva telefonska dražja in okoli 150.000,00 dinarjev. Seveda to velja za tiste ki bodo imeli telefon. Od teh 200 novih priključkov jih bo 25 v obnovljenem Varčevem gradu, ki ga urejuje Stanovanjska skupnost Ljutomer in v katerem bo 25 novih stanovanj. Seveda pa še ne morem povedati, kdaj bodo telefoni tudi priključeni, kajti to je odvisno od pošte. Sedanja telefonska centrala je namreč že obremenjena do skrajnosti, obljubljajo pa, da bodo še letos namestili novo. In takrat bomo priključeni tudi mi. Drugo, kar je pomembnega pri

nas, je začetek obnove šole, o čemer pa vam bo lahko več povedal ravnatelj — Leopold Horvat. Našel bi še nekaj nalog, ki jih načrtujemo v krajevni skupnosti za leto: v pripravi so načrti za prekop vodovodnega omrežja v hribovi-

tem območju naše skupnosti. Ta del je namreč priklopljen na ormoški vodovod, s katerim pa imamo predvsem — ko je sezona sladkorne pese — precej težav, saj so takrat krajan velikokrat brez vode. In tako bi se radi priklopili na ljutomerski vodovod.

Druga naloga, ki jo načrtujemo in ki jo bomo začeli uresničevati že čez dober mesec, je gradnja odvodnega kanala Stročja vas — Pristava. Ta kanal bi zgradili že pred časom, vendar pa smo čakali na melioracije, ki pa jih ni bilo. Zato

bomo to storili kar sedaj, kajti čakati več ne moremo.

Seveda pa še naprej ostaja naloga — priprava terena za gradnjo nove trgovine. To pa je v načrtu krajevne skupnosti v letu 1989.

Po podrobnejše podatke o obnovi osnovne šole pa smo se napolnili k ravnatelju. LEOPOLD HORVAT nam je povedal tole:

»V ponedeljek smo začeli s prvo etapo obnove osnovne šole. Gre za delo, ki jo je sprejela občinska izobraževalna skupnost. Sedaj bomo obnovili streho šole, uredili jedilnico in kuhinjo za gospodinjstvi pouk ter obnovili in popravili strop v prostoru za telovadbo. Kot je že znano, bo denar zbran iz družbene amortizacije od nepremičnin osnovnih šol v občini Ljutomer. Seveda pa želimo tudi mi graditi karseda varčno in poceni. Opeko smo dobili še po decembrskih cenah (gre za strešno kritino) in sama vrednost prekrivanja je okoli 2,5 milijona dinarjev. Obnova drugih prostorov in stroja pa bo stala 3,5 milijona. Že to je velika naložba, ki pa vsekakor ne bo brez koristi. Kdaj in kako pa bomo začeli z drugo etapo pa je vprašanje.«

V Stročji vasi so torej zagrabili za delo. In če bodo tako nadaljevali, potem verjetno ni dvoma, da bodo opravili tudi druge načrtovane naloge.

Dušan Loparnik

Na dvorišču Osnovne šole v Stročji vasi je strešna opeka že pripravljena. V ponedeljek so začeli s prekrivanjem. Ta dela bo opravil ljutomerski Komgrad, notranjo obnovo jedilnice, kuhinje in stroja pa bo opravil ljutomerski PGP.

Začeli so s cesto Andrejci — Ivanovci

O slabem stanju lokalnih cest v soboški občini se lahko prepričamo vsakodnevno. Močno pa so načete tudi regionalne in magistralne ceste, kar precej ogroža varnost cestnega prometa. Kot kaže, pa se zadeve zadnje čase vendarle premikajo na bolje, saj so delavci Tozda za vzdrževanje in varstvo cest iz Murske Sobotice, ki sodi v okvir mariborskega Cestnega podjetja, pred kratkim začeli z obsežnimi deli pri obnovi najbolj ogroženih cestnih odsekov. In prav ti so zajeti v srednjeročnem načrtu posodobitve lokalnih cest v letih 1986—1990, ki ga je izdelala občinska samoupravna interesna skupnost za ceste. Kot zagotavljajo delavci cestnega podjetja, ki do konca maja, če jim ne bo nagajalo vreme, asfaltirali dva kilometra dolg cestni odsek od Andrejca do križišča z Ivanovci, kamor so prejšnje dni navažali gramoz.

Velikega pomena bodo gotovo tudi predvidena zemeljska dela na zelo prometnem odseku Bakovci—Dokležovje—Ižakovci in asfaltiranje pet kilometrov ceste med Gornjimi Črnci in Fikšinci, kar naj bi opravili v letošnjem letu. Za naslednja leta pa je predvideno asfaltiranje druge polovice te ceste, ki povezuje krajevni središči Cankovo in Rogošove. Vsekakor pa bi s temi deli morali končati do leta 1990. Kot pravijo na občinski skupnosti za ceste, bodo vsa ta dela stala okrog 340 milijonov dinarjev. In kje bodo dobili potreben denar? Zbrala ga bo občinska skupnost za ceste, ki ima dogovor z uporabniki cest,

več denarja pričakujejo tudi od delovnih organizacij iz dohodka, samopriskupkov in drugih virov, svoj delež pa naj bi primaknila tudi republiška skupnost za ceste, in sicer iz sklada za urejanje cest na manj razvitih območjih.

Spodbudno pa je da so za obnovo močno načete regionalne ceste Martjanci—Moravske Toplice, ki je velikega pomena za turistični razvoj tega območja, uspeli zagotoviti potreben denar. Za ureditev poldruga kilometra ceste je namreč zagotovljen skoraj 70 milijonov dinarjev. To pa bo žal dovolj le za ureditev šest metrov širokega voznega pasu, zmanjkalo pa ga bo za še kako nujno kolesarsko stezo, čep prav je v projektu predvidena.

Hkrati pa v soboški občini ne morejo biti zadovoljni tudi s trenutnim stanjem mostov, ki jih bo treba čimprej obnoviti in popraviti. In če pogodbenih obveznosti ne uresničujejo v dogovorjenih rokih, se ne smemo preveč čuditi, da so postali mostovi poseben problem. Nazoren primer je most v Topolovcih, saj so zanj že lansko leto podpisali pogodbo z Gradisom, vendar z deli še vedno niso začeli. Kako dolgo še — se upravičeno sprašujejo številni udeleženci cestnega prometa.

Milan Jerše

Komisija za razpis del in nalog Srednje šole kovinarske, pedagoške in ekonomske usmeritve Lendava razpisuje v skladu s 30. in 40. čl. Samoupravnega sporazuma o združevanju dela delavcev v delovno organizacijo in 198. čl. Statuta šole ter 5. čl. Pravilnika o knjigovodstvu dela in naloge delavca s posebnimi pooblastili in odgovornostmi

računovodja šole

Pogoji:

Kandidati morajo poleg zakonsko določenih pogojev izpolnjevati še naslednje:

- višješolska ali srednješolska izobrazba ekonomske smeri in 3 leta delovnih izkušenj,
- računovodja bo imenovan s 4-letnim mandatom.

Kandidati naj pošljejo svoje prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev in opisom dosedanjega dela v 15 dneh po objavi na naslov: Srednja šola kovinarske, pedagoške in ekonomske usmeritve Lendava, Partizanska 82.

Kandidati bodo pisno obveščeni o izbiri v 15 dneh po izteku razpisnega roka.

SOBOČANOM NAČRTOV OČITNO NE PRIMANJKUJE

Da imajo v šestih krajevnih skupnostih mesta Murska Sobota zares velike načrte, se ni težko prepričati. To velja predvsem za asfaltiranje ulic ter ureditev kanalizacijskega in vodovodnega omrežja, kar je v preteklosti prebivalcem povzročalo veliko težav. Za ta dela bo treba odšteti okrog 80 milijonov dinarjev. V ta namen so mestne krajevne skupnosti podpisale pogodbo s Splošnim gradbenim podjetjem Pomurje iz Murske Sobotice, ki se je obvezalo, da bo do 30. junija končalo z deli. Seveda pa za asfaltiranje ne bodo končali že letos, ampak se bodo nekatera dela zavlekla še v prihodnje leto, ko načrtujejo boljše utrditve cestišč.

In katere ulice bodo nared za asfaltiranje in komunalno ureditev v mestu Murska Sobota? To so: Kuharjeva, Kroška, kjer načrtujejo razširitev vozišča, medtem ko naj bi v ulicah Iva Lole Ribarja, Klavniški, Lendavski, Nikole Tesle in v Šercerjevem naselju v celoti uredili komunalno in vodovodno omrežje. Poleg tega bodo v šestih mestnih krajevnih skupnostih letos porabili okrog 60 milijonov dinarjev za gradnjo večnamenske dvorane s telovadnico, ki je širšega pomena za mesto in njegovo okolico.

V soboških krajevnih skupnostih pa je zadnje čase naletela na ugoden odmev tudi pobuda teniškega kluba o gradnji petih teniških igrišč v rekreacijskem središču v Fazaneriji. Za ta namen naj bi krajevne skupnosti mesta Murska Sobota prispevale 18 milijonov dinarjev. Pogoj pa je, da bo natančno določeno gospodarjenje z igrišči, za kar se mora opredeliti tudi občinska telesnokulturna skupnost. Ob pomoči delovnih organizacij in prostovoljnem delu članov teniškega kluba pa računajo še na dodatnih 30 milijonov dinarjev.

M. Jerše

Organi upravljanja v ABC Pomurki — Veletrgovina POTROŠNIK, n. sol. o., Murska Sobota RAZPISUJEJO naslednje naloge in opravila delavcev s posebnimi pooblastili:

1. GLAVNEGA DIREKTORJA VELETRGOVINE POTROŠNIK MURSKA SOBOTA
2. DIREKTORJA TOZDA VELEPRODAJA, MURSKA SOBOTA
3. DIREKTORJA TOZDA IZBIRA, MURSKA SOBOTA
4. DIREKTORJA TOZDA MERKUR, MURSKA SOBOTA
5. DIREKTORJA TOZDA PRESKRBA, MURSKA SOBOTA
6. DIREKTORJA FINANČNEGA SEKTORJA DELOVNE SKUPNOSTI SKUPNE SLUŽBE
7. VODJO KOMERCIALNE TOZDA VELEPRODAJA, MURSKA SOBOTA
8. VODJO PE BLAGOVNICA, MURSKA SOBOTA

Kandidati morajo poleg splošnih pogojev, določenih z zakonskimi predpisi, izpolnjevati še naslednje:

- Pod 1:
- visoka izobrazba ekonomske, pravne ali druge ustrezne smeri,
 - najmanj 5 let delovnih izkušenj pri opravljanju vodilnih ali drugih odgovornih opravil in nalog.
- Pod 2, 3, 4, 5:
- visoka ali višja izobrazba ekonomske, pravne ali druge ustrezne smeri,
 - 5 let delovnih izkušenj, od tega 3 leta na vodilnih delovnih mestih v gospodarstvu.
- Pod 6:
- visoka ali višja izobrazba ekonomske, pravne ali druge ustrezne smeri,
 - 5 let delovnih izkušenj.
- Pod 7:
- višja izobrazba ekonomske ali druge ustrezne smeri,
 - 5 let delovnih izkušenj.
- Pod 8:
- višja ali srednja izobrazba ekonomske ali druge ustrezne smeri,
 - 4 leta delovnih izkušenj.

Kandidati bodo imenovani oziroma izbrani za 4 leta.

Prijave z dokazili o izpolnjevanju razpisnih pogojev naj kandidati pošljejo v 15 dneh po objavi razpisa na naslov: Veletrgovina Potrošnik Murska Sobota, Arh. Novaka 2, z oznako: »za razpisno komisijo«.

BOLNIKI, POZOR! HERMELIKA — NARAVNO ZDRAVILO še v zalogi

Spet se oglasam v VESTNIKU, kot vsako pomlad, poletje, jesen in zimo. Že 23 let predelujem zdravilno zelišče — hermeliko (Sedum maximum) v tinkturo, s katero uspešno in učinkovito zdravim bolnike z naslednjimi boleznimi: revmatizem (sklepni, živčni, mišični), išias, oteklina nog, čir na želodcu in dvanajsterniku in druga notranja vnetja, vnetja mehurja, ledvic in jeter, opekline, posledice udarcev, slaba prebava, gastritis, želodčni in črevesni katar, tudi krčne žile — odprte, stare po več deset let in sveže — trombozo, arteriosklerozo, glavobol, sinuse, ekceme; vrne vam tek — suhi bolniki se zredijo, uravnava želodčno kislino na normalno, zdravi ozeblino in vse vrste oteklin, hemoroide, tumorje na maternici, beli tok, otdrine na dojkah, razne podkožne tumorje in še veliko drugih bolezni.

Iskreno vam priporočam zdravite se s tem mojim preparatom! V Celju, Mariboru, Murski Soboti, Ljubljani in drugod po Sloveniji me že dobro poznajo. Mnogi bolniki, ki so se zdravili s hermeliko, predelano po mojem postopku, so ozdraveli, o čemer ste pred leti lahko brali v različnih slovenskih časopisih. Prav tako so bile objavljene izjave bolnikov o uspešnem zdravljenju.

Če se želite tudi vi zdraviti z mojim naravnim zdravilom, mi TAKOJ pišite in na kratko opišite svojo bolezen.

HERMELIKO (tinktura) BOM DOSTAVIL V CELJE, MARIBOR IN MURSKO SOBOTO po 1. juniju 1986. O točnem kraju, datumu in uri izdaje zdravila vas bom pravočasno pisno obvestil. Pri prevzemu zdravila dobite tudi tiskarico navodilo za uporabo v slovenskem in srbohrvaškem jeziku. O vsem, kar vas bo še zanimalo, se bomo ustno pogovorili.

Zdravljenje z mojo zdravilno hermeliko vam priporočam, ker se boste s razmerno poceni, enostavno in hitro pozdravili.

Pišite na naslov: PREDELAVA ZDRAVILNIH ZELIŠČ, HERMINA IN STIPE PIVČEVIČ, Glinškova ploščad 8, 61113 LJUBLJANA BEŽIGRAD.

OPOMBA: Moje zdravilo hermeliko lahko dobite pri meni v Ljubljani na gorjem naslovu (prvo nadstropje, stanovanje 10). Moj telefon je: (061) 348-170.

Na podlagi DD o skupnih izhodiščih za oblikovanje cen komunalnih storitev v letu 1986 ter določil pravilnika o oblikovanju cen proizvodov in storitev v Tozdu Komunala Lendava je delavski svet tozda Komunala v širši sestavi 29. 4. 1986 potrdil na komunalni skupščini usklajeni predlog novih cen za vodo, in sicer:

— za gospodinjstva m ³	114 din
— za druge porabnike m ³	144 din
— pavšal za osebo in kopalnico na mesec	348 din
— letni pavšal za vinske kleti do 30 m ² (nad 30 m ² letno na števec)	3.380 din
— števnina za servisiranje vodomera mesečno (za 1 kos) DIM. Ø 5/4" — 4"	1.680,00 din
DIM. Ø 1/2" — 5/4"	175,00 din
— kanalščina za m ³ porabljene vode	15 din

Ta sklep začne veljati 1. 5. 1986.

Zdravilišče Radenska, n. sol. o. Radenci, objavlja po sklepu komisije za delovna razmerja tozda Tovarna polnilne opreme prosta dela in naloge

vodenje skladišča 04

Pogoji: srednješolska izobrazba ali VKV trgovske smeri in 3 leta delovnih izkušenj

Poskusno delo traja 3 mesece.

Kandidati naj pošljejo pisne prijave v 8 dneh po objavi na naslov: Zdravilišče Radenska Radenci, kadrovsko-socialna služba.

Kandidati bodo o izbiri obveščeni v roku 45 dni po poteku objavnega roka.

Osnovna organizacija ZSS delavcev pri zasebnikih občine Murska Sobota organizira 24. in 25. maja za svoje člane dvodnevni družinski

planinski izlet

v Zasevje.

Odhod iz M. Sobotice v soboto, 24. 5. 1986, z vlakom ob 5.25.

Prijave sprejema in daje informacije: TTQ M. Sobotice, Titova 1, do srede, 21. 5. 1986.

Ob prijavi plačate 1.000.— dinarjev akontacije, druge stroške bo za svoje člane kriila GOZSS. Pridite primerno oblečeni za pohod v gore!

Izlet bo organiziran, če bo več kot 15 prijav. Ob izredno slabem vremenu bo izlet preložen.

Mercator - Sloga

Delavski svet MERCATOR—SLOGA, trgovina na drobno, debelo ter gostinstvo, p. o. Gornja Radgona

razpisuje:

prosta dela in naloge s posebnimi pooblastili (ni reelekcija)

POSLOVODJA III

v PE STOGOVCI, Stogovci

Poleg splošnih pogojev, določenih z zakonom, mora kandidat izpolnjevati še naslednje pogoje:

- da ima poslovodsko šolo ali srednjo komercialno šolo ali poklicno trgovsko šolo z delovnimi izkušnjami nad 5 let,
- da ima sposobnost vodenja poslovne enote in
- da ima sposobnost komuniciranja s strankami.

Kandidat se imenuje za dobo 4 let, po poteku te dobe je lahko ponovno izbran.

Kandidati naj naslovijo svoje prošnje z ustreznimi dokumenti v roku 15 dni po razpisu na naslov:

Razpisna komisija MERCATOR—SLOGA, p. o. Gornja Radgona, Partizanska c. 16.

Prijavljeni kandidati bodo o izbiri obveščeni v 30 dneh od poteka roka za prijavo.

Čuvajte živila prihranite energijo podaljšajte živ. dobo

ZAMRZOVALNIKU

Po najnovejši tehnologiji in z najboljšimi materiali iz uvoza mu bomo ob vaši prisotnosti v vašem domu naredili novo izolacijo s triletno garancijo. **Okvare:** če zamrzovalnik toči ali ledeni z zunanje strani.

Zakaj Mure niso obsijale »odrske luči«

K pisanju me je navedlo razmišljanje o članku Za odprto organizacijo, objavljenem v Vestniku 10. 4. 86 (o XII. kongresu ZSMS), ter najnovejši vesti iz Kidričevega.

Imenovani članek ni sporen. Toda sprašujem se, zakaj so »Mura in njeni problemi« na XII. kongresu ZSMS, kot pravi avtorica članka B. Peček, »ostali tokrat zunaj reflektorskega sijaja«? Sprašujem se, zakaj ravno »tokrat«?

Res je, da pomurski delegati na mladinskem kongresu niso prišli do govorniškega odra, da so ostali v ozadju. Toda, znova se pojavlja vprašanje, zakaj? Lahko bi rekli, da je mladinski kongres bil plat zvona pod geslom: »Ta čas je naš čas, mi nimamo drugega časa...« Toda pri tem ni bilo slišati pomurskega zvona.

V omenjenem članku piše, da je med kongresoma čutili nazadovanje na nekaterih področjih. V našem (pomurskem) primeru je to res, predvsem kar se tiče učenja. Na ravni regije so bile razdeljene razprave (po tematskih področjih) z namenom, da se ne bi ponovil pomurski tijaško izpred štirih let (beri: pomurski molk). Pa se je. Ze sestava delegacij iz pomurskih občin pove dovoli. Pomurje, kot najbolj kmetijsko območje Slovenije, na kongresu ni imelo v delegacijah nobenega mladega kmeta. Kdo naj se torej zavzema oz. bori za kmeta? Kot je rekel »edini« kmet delegat na kongresu, ko je govoril o kongresnem plakatu z jabolkom: »Iz pečke bo zrasel »divjak«, ki ga bo treba cepiti. To pa znamo le kmetje.« Zato ni čudno, da je bila kmetijska problematika obravnavana obrobno, tako »mimogrede«. Zato se avtorica članka upravičeno sprašuje, ali so bile teme (pripravljene razprave) pomurskih delegatov res pravi prikaz problemov, ki pestijo pomursko mladino. Najbolj udarnih razprav, ki naj bi osvetlile najpomembnejše aktualne probleme Pomurja, na kongresu ni bilo, čeprav je bilo dogovorjeno, da se jih pripravi. Ni bilo razprave o problemu neskladnega regionalnega razvoja

Slovenije s poudarkom na Pomurju ter s tem povezane potrebe po prestrukturiranju gospodarstva znotraj regije, kar je prvi pogoj na poti k cilju, ki se imenuje: znebiti se (odpraviti jo) oznake »nerazviti« — manj razviti. Pa ne samo oznake. Predvsem je treba »odpraviti« dejstvo, da to »smo«.

Tudi o problemu gradnje hidroelektrarn na reki Muri ni bilo razprave. Delegat iz Zasavja je podal izčrpno poročilo o posledicah ekološkega uničenja poročja reke Save v zasavskih občinah. O tej razpravi so poročala vsa sredstva obveščanja. O Muri in o sklopu posledic gradnje HE na njej pa nič. Kajti za tako pomemben forum, kot je kongres, nismo pripravili niti ene razprave o tej problematiki. In to mi, Pomurci, mladi te regije, katerih bodočnost (usoda) je tesno povezana z rešitvijo tega vprašanja. Le na nekaterih fotografijah s kongresa so vidni plakati »Mura je v moji deželi«, ki so bili nalepljeni po tleh na ploščadi pred vhodom v kongresno dvorano. Tako lahko simbolično rečemo: da so Muro na mladinskem kongresu »pohodili«, namesto da bi jo »obsijale odrske luči«.

Zamujena je velika priložnost, da bi problem Mure tudi politično legalizirali na tako pomembnem forumu, enakovredno s prečnimi problemi nuklearne ekologije ter velikih neracionalnih gospodarskih naložb. Zamudili smo priložnost, da slovenski in širši javnosti na uradnem mestu povemo, da problem HE na Muri in predvsem problemi, povezani s posledicami gradnje HE, niso le problem gibanja »zelenih«, ampak da je to problem nas vseh, predvsem pa nas vseh Pomurcev.

V ponedeljek, 28. 4. 1986, je bil v radijskem dnevniku objavljen prispevek o tem, kako »napredujejo« dela pri gradnji nove tovarne aluminija v Kidričevem. Torej kljub temu, da javnost zah-

teva (XII. kongres ZSMS zelo odločno) racionalne odločitve glede našega globalnega razvoja in glede naše prihodnosti, kljub temu se tovarna že gradi, in to z obrazložitvijo, da ne smemo zamujati rokov, ker to drago stane. Vprašanje je, ali s tem res kaj zamujamo, ali pa kam drvimo!

Sprašujem se, ali bomo tako tudi nekega dne zvedeli iz sredstev javnega obveščanja, da se HE na Muri že gradijo in to kljub obilici argumentov, ki govorijo proti gradnji, predvsem pa proti predloženi varianti (izvedbi). Sprašujem se, ali bodo Muro namesto »odrskih luči« obsijali žarometi gradbenih strojev?

Mladi te »dežele, v kateri je Mura« ne smemo dovoliti izvedbe tega megalomanskega projekta. Boriti se moramo, da bodo naše zahteve upoštevane in uresničene. Da bo upoštevan glas ljudstva. Kajti to ni glas »nepremišljenih« mladostnikov, ki ne vedo, kaj bi radi, kot se včasih želi prikazati.

Mi dobro vemo, kaj bi radi. Saj smo na XII. kongresu ZSMS tako jasno povedali, kaj hočemo. Naj citiram besede predsednika RK ZSMS Roberta Černeta: »Mi hočemo biti generacija, ki odloča in ne samo posluša. Hočemo biti generacija svobode in človeškega dostojanstva...«

Toda Pomurci smo na tem kongresu, žal, molčali. In to po svoji krivdi. In če smo molčali v Krškem, potem ne smemo še zdaj.

Kot pravi avtorica omenjenega članka: »Učimo se, da se kaj naučimo!« In minuli mladinski kongres bi nas moral marsikaj naučiti, na kar nas opozarja tudi podnapis pod fotografijo v omenjenem članku: »Kaj vse so morali prestati delegati iz Pomurja, preden so prišli v Krško — saj, slabe ceste, slabi avtobusi, slabe...«. Te tri pike naj bodo izkušnja za vnaprej. Da se potem v časopisju ne bodo več pojavljale dileme kot »Pomurci — slovenski Bosanci«?

Stanislav Sraka

IZJAVA

Pri načrtovanju velikih posegov v prostor SR Slovenije prihaja že vrsto let, zlasti pri izbiri vodnih potencialov, do zaskrbjujočega zanemarjanja temeljnega in temeljitega strokovnega dela. Pri normalnih strokovnih pristopih je tako temeljno delo osnova za sektorsko in projektno raven, pri nas pa skoraj praviloma sektorsko-projektna raven prehiteva osnovne strokovne preveritve, ki jih je treba opraviti na ravni družbenega plana.

Dogajanje v zvezi z graditvijo HE na Muri je eden od značilnih primerov sektorskega pristopa k načrtovanju, ki v začetni fazi ni vključila na pravilen način in v zadostni meri nujnih strokovnih preveritev širšega značaja. Do ugotovitve in priznanja o potrebi po celovitih in z zakonom o urejanju prostora določenih strokovnih preveritvah končno le prihaja, predvsem po zaslugi določenega dela strokovne in druge osveščene javnosti. Med leti se uvršča tudi naš inštitut.

V zvezi s strokovnimi deli, ki bi jih bilo treba še opraviti, se je pojavilo v javnosti tudi ime Urbanističnega inštituta SRS, povezano z dvomom, če tako delo ne bi predstavljalo nepotrebnega trošenja sredstev, ker je morda že tako ali tako vse odločeno. Nekaterim tudi ni zgedalo povsem jasno, če ne bi pri tem delo samo olepševali predloženega sektorskega načrta energetske izrabe Mure. Skupno z Zavodom za ekonomiko in urbanizem iz Murske Sobotice smo namreč med drugimi predlogi za naloge, ki naj zagotove pravilne rešitve vprašanj ob Muri, pripravili tudi osnutek raziskovalnega projekta Mura 2000. Ni prvič, da se je naš inštitut zavzel za podobno obliko in način strokovnega dela in pristopa k rešitvi podobnih vprašanj ob načrtovanju velikih posegov in naš prostor.

Z namenom, da zainteresirani javnosti podrobneje pojasni strokovna stališča Urbanističnega inštituta v zvezi z načrtovano gradnjo HE na Muri, je Svet raziskovalcev na seji 31. 3. 1986 v tej zvezi oblikoval naslednje pojasnilo:

— Nekatere vode in odseki voda so zaradi določenih razlogov (velike kakovosti naše naravne dediščine, simbolike, krajinske tipike, varstva kmetijstva, vodnih virov, rekreacije, turizma in drugih gospodarskih dejavnosti, poselitve itd.) družbeno bolj pomembne za te namene, kot za tako energetske rabe, ki bi uničilo ali razvrednotilo to kakovost.

— Zato se že od leta 1982 z memorandumom in drugimi apelji* na odgovorne naslove zavzemamo za izvršitev celovitega vrednotenja vseh naših voda glede na njihove temeljne vrednote, funkcije in soodvisnosti, med katerimi je pomen vodne energije samo eden od mnogih.

— Na osnovi opravljenega ce-

OCENJEVANJE PSOV

Kinološko društvo v Murski Soboti organizira ocenjevanje zunanosti psov vseh športnih pasem za severovzhodni del Slovenije 17. maja na vodišču pri Fazaneriji na koncu Razlagove ulice v Murski Soboti.

Pri ocenjevanju pasje zunanosti ugotavljamo, ali njegova zunanost ustreza idealnemu pasemskemu tipu. Pri ocenjevanju mora sodnik upoštevati predvsem vse prirajene hibe, ki so lahko dedne ali ne, in pridobljene hibe. K dednim prirajenim splošnim anatomskim hibe, kot so: pomanjkljivo zobovje, predsekanost, podsekavost, slabo razvito okostje, nadgrajenost, pomanjkljiva pigmentacija oči, usten, smrčka, dlake in neprimeren značaj. Pes pa ima lahko tudi dedne hibe, ki se nanašajo na pasemsko tipičnost, te so: nepravilna plečna višina, netipična gradnja telesa, kakovost in harva dlake, skratka vse, kar za določeno pasmo ni značilno.

Lastniki lahko privedejo na ocenjevanje pse, ki so stari najmanj devet mesecev. Smisel ocenjevanja pasje zunanosti je torej v tem, da razvoj pasme nadzorujemo in da pri vzreji dosledno izvajamo selekcijo, s katero ohranjamo pasemske značilnosti. Vsak lastnik psa mora pred ocenjevanjem sodniku izročiti rodovnik. Vsak lastnik pa dobi ocenjevalni list, ne glede na oceno, ki se vpiše v rodovnik. Ocenjevanje zunanosti psa je za vse pasemske pse iz Slovenije in Jugoslavije. Murko

Urbanističnega inštituta SR Slovenije v zvezi z izrabo vodne energije v Sloveniji

lovitega vrednotenja naših voda in njegove družbene verifikacije bi vedeli:

— katere vode ali odseke voda moramo trajno ohranjati v naravnem svojstvu;

— katere vode (ali odseke voda) pa lahko koristimo tudi v energetske in druge vodnogospodarske namene pod določenimi pogoji in na določene načine.

— Ker tako celovito vrednotenje naših voda do danes še ni opravljeno, prihajamo redno, ob vsakokratni obravnavi posameznega predloga Elektrogospodarstva za energetske izbore določene vodnega vira v položaj, ko je treba opraviti zamujeno vsakič posebej, v časovni stiski in pomanjkanju sredstev za potrebna celovita vrednotenja.

— Na koncu takih obravnav prihaja že od leta 1966, ko se je slovenska republiška skupščina izrekla proti gradnji HE na Gor. Soči, po pri nas prvič opravljeni široki javni razpravi o problematiki velikih posegov v naš prostor, do zaključkov, da se na določenih naših vodah ne more graditi vodnih akumulacij.

— Zaman so bili vloženi in se še vlagajo veliki napor in sredstva ter izgubljajo čas v neuresničljive načrte ter zamisli (HE Trnovo, HE Kobarid, Akumulacija Radovna, Ak. Cerknica in Planiško polje, Tara...). Urbanistični inštitut SRS se je udeležil razprav o teh velikih posegih ter utemeljeval strokovne argumente, ki so v teh primerih govorili proti načrtovanju posegov.

— Tudi za načrtovano verigo vodnih elektrarn na Muri zavzema Urbanistični inštitut SRS vsekoli isto načelno stališče, da je treba najprej celovito presoditi, kaj vsestransko pomeni reka Mura (ker pač skupna presoja vseh slovenskih voda ni opravljena) in v tej luči vrednotiti predložene projekte za HE.

— Urbanistični inštitut SRS se zavzema — in opozarja odgovorne že vrsto let — da bi v prime-

rih, ko bi bila na osnovi celovitega vrednotenja dopuščena možnost energetske rabe določenega vodnega vira, prišlo do oblikovanja take zasnove energetskega koriščenja vode, ki bi bila povsem usklajena s podrobno preučeni razmerami in omejitvami (determinantami).

Tak način pristopa je uzakonjen tudi v zakonu o urejanju prostora, ki terja za območje posebnega pomena posebno obdelavo družbenoekonomskih in prostorskih razmer v okviru »krajinske zasnove«, kot sestavni del dolgoročnih planov občin.

Predlog raziskovalnega projekta Mura 2000, ki ga je tudi pripravil Urbanistični inštitut SRS, bo (če bo uresničen) pripomogel k strokovno poglobljenemu reševanju velikega števila socialnih, gospodarsko-razvojnih ter drugih vprašanj tega dela Pomurja, v tesni povezavi z nalogo Dolgoročni razvoj območij ob Muri oz. Krajinska zasnova, kot sestavni del dolgoročnih planov prizadetih občin s ciljem, da se tudi v tem delu slovenske zemlje dopusti samo tak razvoj, ki bo bogatil, ne pa rušil kakovosti, ki sta jih ustvarila narava in človek. Ljubljana, 31. 3. 1986

Predsednik Sveta raziskovalcev: Lojze Peterle

*glej:

— Memorandum UI SRS — prispevek za strokovno posvetovanje Možnost izrabe hidroenergije v sl. 17. novembra 1982

— Energetski objekti na naših vodah — referat za posvetovanje:

— Prostorski vidiki posledic predvidenih in že zgrajenih energetskih objektov v SFRJ, december 1984, Marjan Debelak, UI SRS

— Stališča in predlogi za sodelovanje UI pri problematiki izkoriščanja vodne energije Save in Mure — Radenci, marec 1985

— Razvojna razpota SR Slovenije z ekološkega vidika — referat na strokovnem posvetovanju Urejanje prostora v dolgoročnem razvoju SR Slovenije, 6.—7. nov. 1985, Marjan Debelak, UI SRS.

sozd imos

sgp pomurje p.o. Murska Sobota

Spolšno gradbeno podjetje Pomurje, p. o. Murska Sobota, Štefana Kovača 10 objavlja po sklepu Delavskega sveta

JAVNO DRAŽBO

za prodajo naslednjih rabljenih osnovnih sredstev.

1. Tovorno vozilo FAP — mešalnik betona, l. 1979, izklicna cena 2.000.000.— din	12. Traktor TV 600, l. 1982, izklicna cena 200.000.— din
2. Tovorno vozilo ROMAN — Sasija, l. 1979, izklicna cena 1.200.000.— din	13. Kombi TAM 2001 CB, l. 1975, izklicna cena 300.000.— din
3. Tovorno vozilo 13 SK FAP — HIAB, l. 1972, izklicna cena 1.000.000.— din	14. Kombi Z 435 K, l. 1980, izklicna cena 150.000.— din
4. Tovorno vozilo FAP 18, l. 1978, izklicna cena 1.200.000.— din	15. Kombi IMV 2200 D, l. 1980, izklicna cena 500.000.— din
5. Tovorno vozilo FAP 18, l. 1978, izklicna cena 1.200.000.— din	16. Kombi IMV 2200 D, l. 1980, izklicna cena 300.000.— din
6. Tovorno vozilo FAP 13, l. 1972, izklicna cena 900.000.— din	17. Kombi IMV 2200 D, l. 1980, izklicna cena 300.000.— din
7. Tovorno vozilo FAP 13, l. 1972, izklicna cena 800.000.— din	18. Kombi IMV 1600, l. 1978, izklicna cena 300.000.— din
8. Tovorno vozilo TAM 6500 K, l. 1976, izklicna cena 1.000.000.— din	19. Osebno vozilo R 4, l. 1978, izklicna cena 250.000.— din
9. Tovorno vozilo TAM 5000, l. 1969, izklicna cena 700.000.— din	20. Osebno vozilo R 4, l. 1979, izklicna cena 250.000.— din
10. Tovorno vozilo TAM 5000, l. 1971, izklicna cena 500.000.— din	21. Osebno vozilo R 4, l. 1980, izklicna cena 250.000.— din
11. Kopač rogov RIKO, l. 1980, izklicna cena 1.000.000.— din	22. Osebno vozilo R 4, l. 1980, izklicna cena 250.000.— din

in razna druga osnovna sredstva ter ključavničarski izdelki manjše vrednosti. V izklicno ceno osnovnega sredstva ni vračunan prometni davek.

Javna dražba bo v soboto, 24. 5. 1986, ob 9. uri v obratih na Bakovski cesti.

Osnovna sredstva si zainteresirani lahko ogledajo na dan dražbe med 7.00 in 9.00.

Interesenti morajo uro pred začetkom dražbe plačati 10-odstotno varščino od izklicne cene.

OPEL V GRADCU:

Salis & Braunstein

Wienerstraße 35

NAJVEČJI OPLOV TRGOVEC V AVSTRIJI NAJVEČJI SKLADIŠČNI PROSTOR REZERVNIH DELOV OPEL V EVROPI

- Originalni deli za vozila OPEL izdelana od leta 1964 dalje
- 35.000 kartic posameznih skupin rezervnih delov v 10 nadstropjih
- Uvoznik za športno opremo IRMSCHER
- Avtomobilski pribor vseh vrst, OPEL — SHOP
- Mehanična delavnica, ličarstvo, lakirnica

K nam pridete tako, da se peljete po avtocesti GRAZ—OST v mesto, potem pa po ulicah: Conrad v. Hötzendorferstrasse — Schönauergürtel — Karlauer Gürtel — Lazarettgürtel — Eggenberggürtel — Hauptbahnhof — Keplerstrasse — Lendplatz — Wienerstrasse 35.

Ob sobotah odprto do 12. ure.

MILAN BRATKOVIČ — PREDSEDNIK SKUPŠČINE TKS MURSKA SOBOTA

Analiza stanja — osnova za bodoče delo

»Šolski šport ima pomembno vlogo pri razvoju telesne kulture, saj mladi prav v osnovni šoli dobivajo temelje. Zato moramo šolskemu športu tudi v prihodnje nameniti posebno skrb. Naša nadaljnja usmeritev razvoja telesne kulture v soboški občini pa mora izhajati iz analize, ki jo moramo izdelati, da bi lahko ugotovili, na katerih področjih dosegamo boljše rezultate in kje nazadujemo. V športni rekreaciji smo v soboški občini dosegli precejšen napredek, pri čemer se predvsem uveljavljajo nekatera krajevna središča zunaj mesta Murska Sobota. V športni rekreaciji smo tudi uveljavili nekatere nove oblike dela, ki pri delovnih ljudeh in občanih dobivajo široko podporo. Na področju tekmovalnega športa je bilo nekaj kritik na račun prednostnih panog, sicer pa so ocene različne. Za vse to moramo narediti

analizo, ki mora biti strokovna, strniti vse razpoložljive kadre, zlasti poklicne, pri čemer pa morajo odigrati svojo vlogo tudi odbori in komisije pri TKS in ZTKO občine Murska Sobota. Samo na osnovi strokovnih analiz bomo lahko spreminjali

stanje tako v športni rekreaciji kot tekmovalnem športu, ovrgli ali podprli take ali drugačne ugotovitve posameznih okolij. Res je, da s strokovnimi analizami in programskimi nalozami tako kot povsod drugje nekoliko zamujamo, vendar brez njih ne bo šlo. Na področju naložb bomo lahko razpoložljiva sredstva v glavnem uporabljali za vzdrževanje športnih objektov in jih bomo morali združevati s sredstvi krajevnih skupnosti, na območju katerih so športni objekti. Krajevne skupnosti so namreč tiste, ki v svojih programih tudi načrtujejo naložbe v telesno kulturo. Mislim, da bi bila drugačna pot v današnjih razmerah napačna. To je nekaj razmišljanj in usmeritev novega predsednika skupščine TKS Murska Sobota Milana Bratkoviča, za nadaljnji razvoj telesne kulture. Feri Maučec

KOLESTARSTVO

Jože Cigüt v Luksemburgu

Trenutno najboljši pomurski kolesar Jože Cigüt je kot član slovenske mladinske reprezentance sodeloval na kriteriju v počastitev osvoboditve Ljubljane, kjer so lahko tekmovali le povabljeni najboljši člani, ki niso sodelovali na dirki Alpe-Jadran in

pa mladinci. Med 50 tekmovalci je Cigüt zasedel enajsto mesto. Jože Cigüt je bil izbran v slovensko reprezentanco, ki bo od 4. do 7. julija sodelovala na veliki mednarodni mladinski kolesarski dirki v Luksemburgu.

ODBOJKO

Slovenija prva v Foči

Slovenska mladinska reprezentanca v odbojki, ki jo je vodil predsednik Pomurske odbojarske zveze dr. Jože Šumak, je sodelovala na partizanski olimpiadi v Foči in se odlično odrezala.

Mladi odbojkarji iz Slovenije, v reprezentanci je nastopil tudi član OK Pomurje iz Murske Sote Stanko Gobec, Darko Horvat pa je bil rezerva, so premagali Makedonijo, BiH in Srbijo, vse z rezultatom 2:1. V finalu pa so premagali Vojvodino s 3:1, in tako postali zmagovalec.

NAMIZNI TENIS

Benko v državni reprezentanci

Sobočan Borut Benko je dobil veliko priznanje, saj ga je zvezni kapetan Skakič določil v državno mladinsko reprezentanco za mednarodno mladinsko prvenstvo ČSSR, ki bo konec tedna v Viasinu pri Pragi, in za mednarodno mladinsko prvenstvo Madžarske, ki bo sredi junija v Szolnoku, je pa tudi skoraj zanesljiv potnik na evropsko pr-

venstvo v Bruslju. Priznanje pa je dobil tudi Ivan Kuzma, ki bo branil barve državne reprezentance na mednarodnem mladinskem prvenstvu Francije konec meseca maja v Nantesu, s slovensko člansko reprezentanco pa bo Kuzma konec tega tedna odpotoval na mednarodni turnir na Poljsko v Gliwice.

M. U.

V NEKAJ VRSTAH

NOGOMET — V Veržeju je bil tradicionalni nogometni turnir za pokal Emila Gaberca. Rezultati — Črenšovci:Rakičan 3:1, Ljutomer:Dokležovje 1:0, Veržej:Dokležovje 1:1 in Črenšovci:Ljutomer 6:1. Vrstni red: 1. Črenšovci, 2. Ljutomer, 3. Veržej in 4. Dokležovje.

STRELSTVO — Na skupščini Strelske zveze Slovenije so za služnim organizatorjem in tekmovalcem podelili priznanja. Plaketo te republiške športne organizacije je kot edini iz Pomurja prejel Anton Kranjc, predsednik občinske Strelske zveze Murska Sobota.

NOGOMET — V finalni pokalni nogometni tekmi na območju občinske nogometne zveze Lendava je Polana premagala Nafto iz Lendave s 3:2. Tako je vodilno moštvo v prvi občinski ligi Lendava Polana postalo pokalni prvak občine Lendava.

STRELSTVO — V počastitev OF je SD Jezero Dobrovnik pripravila tekmovalje v streljanju z zračno puško. Med 6 ekipami je zmagala SD Planika Turmische s 663 krogi pred SD ŠK Turmische 652 in SD Lendava 646 krogov. Med posamezniki je bil najboljši Donko (Lendava) s 177 krogi pred Vargo (Dobrovnik) in Jerebica (ŠK Turmische) po 172 krogov. (D. B.)

ROKOBORBA — Edi Vogrinec, član RK Pomurje iz Murske Sote, je kot član državne mladinske reprezentance (do 18 let) sodeloval na močnem mednarodnem turnirju v Bolgariji, na katerem so merili moči tekmovalci iz 12 držav. Čeprav je ostal brez uvrstitve, je s svojim prvim nastopom zadovoljil. Bila pa je to dobra priprava za nastop na svetovnem mladinskem prvenstvu.

NOGOMET — PNL (16. kolo) — Veržej:Črenšovci 0:1, Čarda:Dobrovnik 1:3, Lipa:Rakičan 0:2, Odranci:Renkovič 4:2, Turmische:Bakovič 5:1 in Beltinka:Hotiza 1:1. (17. kolo) — Beltinka:Veržej 2:1, Rakičan:Čarda 4:2, Hotiza:Turmische 1:1, Bakovič:Odranci 4:0, Renkovič:Lipa 4:0 in Dobrovnik:Črenšovci 3:2.

I. MNL MS (13. kolo) — Tešanovci:Radgona 2:2, Tišina:Izakovič 6:0, Pušča:Apače 1:4, Filovci:Ljutomer 2:2 in Tromejnik:Dokležovje 3:3. **II. MNL MS — vzhod (10. kolo)** — Križevci:Prosenjakovič 3:1, Gančani:Romah 4:0, Bogojina:Vrelec 3:1 in Selo:Bratovci 2:1. **Zahod (10. kolo)** — Rogošci:Čankova 0:2 in Šalovci:Puconci 3:4. **I. ONL Lendava (13. kolo)** — Mostje—Mladost 2:4, Nafta:Kobilje 2:2, Bistrica:Polana 0:4, Kapca:Lakoš 0:2 in Petišovci:Nedelica 2:2. **II. ONL Lendava (5. kolo)** — Zvezda:Olimpija 0:11 in Graničar:Panonija 3:2.

STRELSTVO — V Vidmu ob Ščavnici je bilo tekmovalje v streljanju z malokalibrsko puško in pištolo. Med 7 ekipami je v streljanju z MK puško zmagala prva ekipa Vidma pred drugo ekipo Vidma in Elradom. Med posamezniki pa je bil najboljši Rojko (Videm) pred Vučkom (Elrad) in Krestom (Videm). V streljanju s pištolo pa je zmagal Ivanek (Elrad) pred Korošakom (Avtoradgona) in Krestom (Videm). (B. P.)

KARATE — KK Stefan Kovač Beltinci organizira 18. maja 1986 ob 14. uri v telovadnici SŠC v Murski Soboti mednarodno tek-

movanje v karateju za memorial Štefana Kovača. Poleg slovenskih klubov bodo sodelovali tudi klubi iz Ingolstadta in Stuttgarta ter Zalaegerszega.

NOGOMET — V tekmi za pokal NZS je Mura v Murski Soboti premagala Partizana iz S. G. z rezultatom 4:2. Strelci za Muro: Škaper 2 ter Mertük in Jančar. Sodil je Bukovec iz Lendave.

STRELSTVO — V prvem kolu občinske lige Lendava v streljanju z MK puško — tekmovalje je bilo v Centibi — je zmagala SD Jezero Dobrovnik s 697 krogi pred Ino 595 in Lendavo 11 506 krogov. Med posamezniki je bil najboljši Varga s 191 krogi pred Cimermanom 187 in Laiterjem 171 krogov, vsi SD Jezero Dobrovnik. (D. C.)

SPEEDWAY — Na kvalifikacijah za svetovno prvenstvo v speedwayu v Ljubljani je sodeloval tudi Radgonačan Albert Kocmut in z osvojenimi 4 točkami zasedel 12. mesto. Tako se ni uvrstil na nadaljnje tekmovalje, ki bo 25. t. m. v Pragi.

KOŠARKA — V nadaljevanju tekmovalja v slovenskih ligah so bili doseženi naslednji izidi — **mladinci** — Ruše:Pomurje 65:96. Najboljši strellec Gomboc je dosegel 58 košev. **Mladinke** — Rogošci:Pomurje 69:37. Najboljša strelka Drožinova, 11 košev. **Kadetji** — Branik:Pomurje 65:56. Najboljši strellec Banič, 27 košev. **Kadetinje** — Branik:Pomurje 49:61. Najboljši strelki Geričeva in Lihtenegerjeva po 16 košev.

ROKOBORBA — V Murski Soboti je bil mednarodni pionirski turnir, na katerem je sodelovalo 86 tekmovalcev iz 6 klubov. Ekipno je zmagal RK Pomurje z 18 točkami pred reprezentanco Burgenlanda 17, Mariborom 11, Puconci 8, Bratovci 7 in Partizanom Murska Sobota 4 točke. Najboljši posamezniki: Kerec, Vukan, Tribnik in Bačić (vsi Pomurje). (B. D.)

BADMINTON — Na republiškem pionirskem prvenstvu v Ljubljani, kjer je sodelovalo 34 pionirjev in pionirk, so dosegli lep uspeh tekmovalci in tekmovalke Mladosti iz Lendave, saj so osvojili kar štiri prva mesta med petimi možnimi. Naslove republiških prvakov so osvojili — Tabor Füle med posamezniki in Mirjana Krpan med posameznicami. V ženskih dvojicah sta bili prvi Krpanova in Matičičeva, v mešanih dvojicah pa Krpanova in Füle.

KOLESTARSTVO — V okviru prirediteljev ob mesecu narcis je bila v Veržeju 16. tradicionalna kolesarska dirka kriterij narcis, na kateri je sodelovalo blizu sto tekmovalcev iz 9 klubov. Od pomurskih kolesarjev so se najbolje odrezali Hajdinjak, ki je zmagal pri pionirjih, in brata Šooš, ki sta bila pri pionirjih in starejših pionirjih tretja. Pri mlajših mladincih je tekmoval Robi Kopun, pri starejših mladincih pa Jože Cigüt, ki je bil z eno točko dvanajsti, in Jože Kraban.

HOKEJ NA TRAVI — Na šestem turnirju v hokeju na travi za prvenstvo Slovenije je ekipa Lipovec uspešno igrala v Mariboru, kjer je premagala domačo ekipu PIC Maribor z 1:0 in igrala v ljubljansko Svobodo 3:3. V nedeljo bo v Murski Soboti 7. turnir, na katerem bodo nastopile ekipe: Lipovci, Murska Sobota in PIC Maribor (L. Z.)

KOŠARKA

Velik uspeh mladih Sobočank

V Šoštanju je bilo republiško polfinale PF 86 za mlajše pionirke, kjer so sodelovale tudi košarkarice OŠ Edvarda Kardelja iz Murske Sote in dosegle velik uspeh. Premagale so ekipo Maribora s 60:28 in ekipo Šoštanja z 49:41 ter postale zmagovalke turnirja. Tako so se uvrstile med štiri najboljše ekipe v Sloveniji. Broderjeva pa je bila najboljša igralka turnirja, dosegla je 41 košev. Druge strelke: Ciganova 27, Frišičeva 15, Malatičeva 12, Cerova 10, Mrkšičeva in Harijeva po 2. Mlajši pionirji OŠ Dane Šumenjak iz Murske Sote pa so na polfinalnem turnirju zasedli tretje mesto. Izgubili so s Trbovljami 45:50 in z Mariborom 53:65. Najboljša strelca: Džuban 46 in Ropoša 29.

NAMIZNI TENIS

Benko odličen drugi

Na državnem mladinskem prvenstvu v namiznem tenisu, ki je bilo v Zagrebu, za posameznike in dvojice je sodelovalo tudi pet Sobočanov, ki so se odlično odrezali. Najuspešnejši med njimi je bil Benko, ki je osvojil odlično drugo mesto, izvrten pa je bil Mirko Unger, ki je bil peti, Benko—Kuzma pa četrta. To so rezultati, ki Sobočane uvrščajo v sam jugoslovanski mladinski vrh. Benko, ki je v odlični formi, je v polfinalu premagal republiškega članskega in mladinskega prvaka Jamška z 2:1, v finalu pa izgubil s tretjevrščencem in evropskem članskem prvenstvu v dvojicah Primorcem (Vjesnik) z 0:2. Mirko Unger, ki je poskrbel za največje presenečenje na prvenstvu, pa je premagal več favoritov, med njimi tudi klubskega kolega Kuzmo z 2:0. Za Benka in Ungerja je to doslej daleč največji uspeh. Kuzma je zasedel dvajseto, Benkovič enaindvajseto, Žitek pa trindvajseto mesto med 48 tekmovalci. Uspeh pomeni tudi četrto mesto dvojice Benko—Kuzma. Benko pa je skupaj s Černetovo (II) v mešanih dvojicah pristal med osmerico.

M. U.

ATLETIKA

Gomboc drugi na Madžarskem

V Szombathelyu na Madžarskem je sodelovala slovenska mladinska atletska reprezentanca, ki jo je vodil atletski trener Mirko Seruga iz Murske Sote. V reprezentanci je nastopil tudi član AK Pomurje Marjan Gomboc in v skoku v daljavo z rezultatom 6,63 zasedel zelo dobro drugo mesto. Skočil je celo 6,83, vendar s prestopom, kar bi bil pomurski rekord.

HOKEJ NA TRAVI

ABC Pomurka : Concordija 3:1

V tekmovalju prve zvezne lige — zahodna skupina je ABC Pomurka v Murski Soboti premagala zagrebško Coconcordijo. Strelca za ABC Pomurko sta bila: Časar 2 in Zelko.

HOKEJSKI TURNIR

Tretjič zmagala Jugoslavija

Zveza za hokej na travi Slovenije, ki ima sedež v Murski Soboti, je bila organizator 5. tradicionalnega turnirja v hokeju na travi mladinskih reprezentanc (do 21 let) Avstrije, Madžarske in Jugoslavije. Največ uspeha je imela reprezentanca Jugoslavije, za katero je dobro igral domačin Vito Fujs kot edini Slovenec, ki je premagala obe reprezentanci. Za najboljšega igralca pa so razglasili Anteja Manjija (Jug.). Rezultati — Jugoslavija:Madžarska 1:0, Avstrija:Madžarska 4:0 in Jugoslavija:Avstrija 1:0. Vrstni red: 1. Jugoslavija, 2. Avstrija, 3. Madžarska. Tako je tretjič zmagala reprezentanca Jugoslavije.

PNL

Rezultati — 18. kolo	
Veržej:Dobrovnik 1:0	
Črenšovci:Rakičan 3:1	
Čarda:Renkovič 1:2	
Lipa:Bakovič 3:0	
Odranci:Hotiza 5:1	
Turnišče:Beltinka 2:4	
Črenšovci 18 13 2 3 43:20 28	
Odranci 18 11 4 3 40:26 26	
Beltinka 18 11 3 4 47:27 25	
Veržej 17 9 4 4 31:17 22	
Dobrovnik 18 9 4 5 25:20 22	
Bakovič 17 7 3 7 31:35 17	
Rakičan 18 7 2 9 32:42 16	
Turnišče 18 6 3 9 40:33 15	
Renkovič 18 6 3 9 29:40 15	
Hotiza 18 5 4 9 27:33 14	
Lipa 18 3 5 10 20:40 11	
Čarda 18 1 1 16 15:47 3	

I. MNL MS

Rezultati — 14. kolo	
Radgona: Tromejnik 0:4	
Dokležovje: Filovci 2:0	
Ljutomer: Pušča 6:2	
Apače: Tišina 1:1	
Izakovič: Tešanovci 2:2	
Tišina 14 10 3 1 33:9 23	
Dokležovje 14 9 2 3 57:22 20	
Ljutomer 14 7 4 3 34:32 18	
Tromejnik 14 4 7 3 35:28 15	
Apače 13 6 2 5 27:38 14	
Tešanovci 14 3 6 5 26:27 12	
Izakovič 14 4 4 6 27:35 12	
Radgona 14 3 4 7 23:33 10	
Filovci 13 2 3 8 18:30 7	
Pušča 14 2 3 9 22:50 7	

I. ONL LENDAVA

Rezultati — 14. kolo	
Mladost: Petišovci 0:2	
Nedelica: Kapca 0:1	
Lakoš: Bistrica 1:1	
Polana: Nafta 4:1	
Kobilje: Mostje 0:2	
Polana 14 9 3 2 36:14 21	
Petišovci 14 8 2 4 23:19 18	
Lakoš 14 7 3 4 22:13 17	
Kapca 14 6 3 5 26:27 15	
Mostje 14 5 4 5 24:23 14	
Mladost 14 5 3 6 22:24 13	
Bistrica 14 5 2 7 23:26 12	
Nedelica 14 5 2 7 18:22 12	
Kobilje 14 4 4 6 23:28 12	
Nafta 14 1 4 9 24:45 6	

II. MNL MS — VZHOD

Rezultati — 11. kolo	
Selo:Križevci 7:1	
Bratovci:Bogojina 3:5	
Vrelec:Gančani 3:4	
Romah:Prosenjak 3:8	
Gančani 11 9 2 0 45:14 20	
Bogojina 11 7 1 3 42:28 15	
Vrelec 11 6 2 3 39:22 14	
Selo 11 6 1 4 25:16 13	
Prosenjak 11 3 4 4 32:30 10	
Bratovci 11 3 1 7 20:33 7	
Romah 11 2 1 8 19:45 5	
Križevci 11 2 0 9 14:48 4	

II. MNL MS — ZAHOD

Rezultati — 11. kolo	
Puconci: Grad 4:3	
Hodoš: Rogošci 2:2	
Čankova: Šerdica 4:1	
Čankova 10 8 0 2 31:14 16	
Puconci 9 5 1 3 28:24 11	
Šalovci 9 5 1 4 23:17 10	
Medoš 9 3 2 4 19:25 8	
Rogošci 9 3 1 5 14:18 7	
Šerdica 9 2 3 4 12:17 7	
Grad 9 2 1 6 14:26 5	

II. ONL LENDAVA

Rezultati — 7. kolo	
Panonija: Zvezda 5:1	
Olimpija: Žitkovič 4:4	
Olimpija 6 4 1 1 27:12 9	
Graničar 5 3 1 1 13:11 7	
Panonija 6 2 2 2 12:10 6	
Žitkovič 5 1 1 3 18:13 3	
Zvezda 6 1 1 4 5:21 3	

Minilo žalostno je leto dni, zapustila dom in tvoje drage si, na tvojem grobu rože ti cveto, ki grenke solze jih rosijo.

V SPOMIN

Mineva žalostno leto, odkar nas je 18. maja po težki bolezni za vedno zapustila draga žena in mama

Marija Zadavec

z Melinec

V naših srcih še živíš in boš živela do konca naših dni.

Globoko žaljuči mož Ignac, sinovi Tonček, Mirko in Slavek z družinami ter drugo sorodstvo

ZAHVALA

Ob smrti naše skrbne žene in mame

Rozalije Pucko

iz Gančan

nam je bilo v veliko oporo spoznanje, da v žalosti nismo bili sami. Radi bi se zahvalili vsem, ki ste nam v teh težkih trenutkih stali ob strani in ste jo v tako velikem številu pospremili na zadnji poti, darovali vence, šopke, prispevali za gradnjo kirurgije in darovali za maše v spomin nani.

Prisrčna hvala medicinskemu osebju internega oddelka, duhovnikom za pogrebni obred, pevkam in pevcem za odpete žalostinke in govornice KS za poslovilne besede.

Vsem še enkrat — iskrena hvala!

Žaljuči: mož Štefan, sinova Štefan in Anton, ter hčerke Gizela, Regina in Mara z družinami

ZAHVALA

Ko je vsa narava v cvetju, je v 81. letu prenehalo biti plemenito srce našemu dragemu možu, očetu, dedku in pradedku

Vinku Bukovcu

upokojenemu železničarju iz M. Sobote

Ob boleči izgubi se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom in prijateljem, ki so ga pospremili na njegovi zadnji poti.

Posebna hvala g. duhovniku za ganljive besede, pevcem za žalostinke, godbi na pihala, upokojeniškemu pevskega zboru in predstavniku KS za poslovilne besede.

Vsem prisrčna hvala za podarjeno cvetje in izrečeno sožalje.

M. Sobota, Celje, N. Gorica, Mungen, Radenci, Jeruzalem, Maribor, Pulj

ŽALUJOČI: VSI NJEGOVI

ZAHVALA

23. aprila nas je v 87. letu starosti tiho in mirno, kot je živela, brez slovesa, za vedno zapustila naša draga mama, tašča in stara mama

Marija Kamplin

iz Markišavca

Ob boleči izgubi se iskreno zahvaljujemo sosedom, sorodnikom, prijateljem in znancem, ki ste nam v težkih trenutkih priskočili na pomoč, drago pokojnico pospremili na njeni zadnji poti, darovali vence in cvetje, nam pa izrekli sožalje.

Posebna zahvala dr. Antoniču za lajšanje bolečin in g. župniku za pogrebni obred.

Vsem še enkrat — iskrena hvala!

Žaljuči: hčerka Barica, zet Pavel in vnuk Karel iz Amerike

ZAHVALA

V 41. letu starosti nas je mnogo prezgodaj zapustil

Štefan Žganjar

iz Lendavskih Goric 124

Iskreno se zahvaljujemo vsem, ki ste nam v najtežjem trenutku stali ob strani in nas tolažili, darovali cvetje in vence ter nam izrazili sožalje.

Zahvaljujemo se g. duhovniku Balažicu za pogrebni obred, pevcem za odpete žalostinke, predstavnikom in govornikom Agromerurja, Društva šoferjev in avtomehaničarjev, KS in GD Markišavci za poslovilne besede. Zahvala je namenjena tudi kolektivu Agromerurja in ozdu Mura, tozd Perilo, za razumevanje in pomoč. Hvala tudi domačim in drugim gasilcem ter Natašinim sošolcem in razredničarki OŠ Daneta Šumenjaka iz M. Sobote, ki so pospremili dragega pokojnika na zadnji poti. Prisrčna hvala tudi vsem sosedom, sorodnikom, prijateljem in vsem, ki so nam ob tem težkem trenutku stali ob strani.

Markišavci, 19. aprila 1986

VSI NJEGOVI

Samoupravna stanovanjska skupnost občine Gornja Radgona razpisuje v skladu z določili Pravilnika o pogojih in merilih za pridobitev kreditov iz sredstev vzajemnosti, združenih v Samoupravni stanovanjski skupnosti občine Gornja Radgona, sprejetega na 1. skupni seji zboru uporabnikov in zboru izvajalcev skupščine Samoupravne stanovanjske skupnosti občine Gornja Radgona z dne 23. 4. 1986 naslednji

VI. NATEČAJ

za dodelitev posojil iz sredstev vzajemnosti

I. NAMEN KREDITIRANJA

Posojila, dodeljena po tem natečaju, se lahko uporabljajo za:

- gradnjo in nakup stanovanj in stanovanjskih hiš v zasebni lasti;
- gradnjo in nakup stanovanj v etažni lastini;
- obnovo stanovanj in stanovanjskih hiš;
- preurejanje podstrešnih stanovanjskih hiš v družbeni lastini, za katero izda ustrezno soglasje Samoupravna stanovanjska skupnost.

II. UPRAVIČENCI DO POSOJILA SO:

- delavci, ki združujejo delo v organizacijah združenega dela oz. v delovnih skupnostih, ki združujejo sredstva vzajemnosti v stanovanjski skupnosti, ali so združevanja začasno oproščena;
- delovni ljudje, ki samostojno opravljajo dejavnost z osebnim delom s sredstvi v lasti občanov, pri njih zaposleni delavci, delovni ljudje, ki samostojno kot poklic opravljajo umetniško ali drugo dejavnost, ki združujejo sredstva vzajemnosti v stanovanjski skupnosti;
- upokojenci in invalidi, ki izpolnjujejo druge pogoje, navedena v tem natečaju, s tem da velja domicilno načelo.

III. NATEČAJNA VSOTA JE 3.465.000 DIN

IV. NATEČAJNI POGOJI

Delovni in drugi upravičenci imajo pravico do posojila za gradnjo, nakup in obnovo stanovanjske hiše, če izpolnjujejo naslednje pogoje:

- da nimajo stanovanja ali imajo neustrezno oz. neprimerno stanovanje in niso lastniki vseljivega stanovanja, stanovanjske hiše ali vseljive počitniške hiše, katere površina presega 50 kv. m;
- da imajo zgrajeno stanovanjsko hišo do III. gradbene faze, če gre za nove gradnje, oz. da je pogodbeni rok izvajalca del, ki bi moral objekt zgraditi do III. gradbene faze, že potekel; razen ob gradnji montažne stanovanjske hiše, kjer morajo imeti veljavno sklenjeno pogodbo o nakupu montažne hiše, katere rok je že potekel;
- da imajo sklenjeno kupno oz. predkupno pogodbo, če gre za nakup stanovanja;
- da imajo veljavno gradbeno dovoljenje, tudi če gre za obnovo stanovanja oz. stanovanjske hiše.

Posojila za nakup, gradnjo in obnovo stanovanj ter stanovanjskih hiš v zasebni lasti se dajejo delavcem največ za dobo 14 let po 4-odstotni obrestni meri, ki se po preteku 10 let poveča za 2 odstotka.

Posojila se vračajo v enakih mesečnih obrokih, pri čemer en mesečni obrok ne more biti nižji od 1.000 din. Znesek posojila, ki ga lahko da upravičenec, ne more biti nižji od 121.745 din.

Za gradnjo, nakup ali obnovo stanovanj in stanovanjskih hiš v zasebni lasti se daje kredit v odstotku od ugotovljene predračunske vrednosti standardnega stanovanja s površino 90 kv. m, če stanovanjska površina prosilca, za katero prosijo, ni manjša. Vrednost 1 kv. m stanovanjske površine 80.535 din, torej za 90 kv. m 7.248.150 din. Najvišji znesek kredita, ki ga lahko dobi delavec za nakup, gradnjo in obnovo stanovanja ali stanovanjske hiše, znaša 20 odstotkov od predračunske ali kupoprodajne cene, to je 1.449.630 din oz. 30 odstotkov za nakup stanovanja v etažni lastini, to je 2.174.445 din, s tem da se upoštevajo revalorizirana posojila prejšnjih let.

Po izračunu revalorizacije stanovanjskih posojil se upoštevajo naslednji dejavniki:

za posojila, pridobljena v letu	se uporablja faktor	za posojila, pridobljena v letu	se uporablja faktor
1984	1,48	1980	6,38
1985	1,45	1979	9,35
1983	2,64	1977	10,48
1982	3,82	1977	12,13
1981	4,77	1976 in naprej	13,98

Skupna vsota posojil, ki jih lahko dobijo upravičenci na eno stanovanjsko enoto, ne sme presegati:

- pri zadružni stanovanjski gradnji 75 odstotkov ali 5.436.112 din;
- pri gradnji individualne družinske stanovanjske hiše v zasebni lasti 60 odstotkov ali 4.348.890 din;
- pri obnovi stanovanj teh stanovanjskih hiš (tudi ureditve podstrešnih stanovanj v stanovanjskih hišah, ki so družbena lastnina) 80 odstotkov predračunske vrednosti, ki jo izkažejo, s tem da so cene valorizirane v skladu z indeksi povišanja cen v gradbeništvu v SR Sloveniji za vsako posamezno leto.

Izračuni veljajo za 90 kv. m.

V. DOKUMENTACIJA

Prosilec mora k vlogi, ki jo dobi pri Ljubljanski banki, PE G. Radgona, priložiti še:

- veljavno gradbeno dovoljenje,
- kupno oz. predkupno pogodbo za nakup stanovanja ali stanovanjske hiše,
- predračun o ceni del za obnovo stanovanja ali stanovanjske hiše,
- zdravniška potrdila o bolezni ali invalidnosti ter nosečnosti nad 4 mesece,
- potrdila o mesečnih prejemkih družine,
- izjavo o pridobljenih posojilih po prejšnjih natečajih,
- druge ustrezne dokumente, ki jih bo zahtevala banka,
- potrdilo o delovni dobi prosilca,
- potrdilo o članih družine in bivanja v občini,
- zemljiškoknjižni izpisek.

VI. DRUGE DOLOČBE:

Obrazci za vloge za kredit se dobijo pri poslovni enoti Ljubljanske banke v G. Radgoni, ki bo vloge zbirala vključno do 30. 5. 86. Vse dodatne informacije lahko dobijo zainteresirani na poslovni enoti LB ali na Samoupravni stanovanjski skupnosti občine G. Radgona. Vloge, prispelne po tem datumu, in nepopolne oz. neusrezne vloge ne bodo obravnavane.

Banka in Samoupravna stanovanjska skupnost občine G. Radgona imata pravico, da resničnost podatkov preverita.

Upravičenci, ki jim bo stanovanjsko posojilo dodeljeno, sklenejo pri LB, PE G. Radgona, posojilno pogodbo.

Prosilci, ki so po V. natečaju v aprilu 1986 dobili kredit ali pa zaradi premalo zbranih točk izpadli, sedaj predložijo le vloge za kredit in OD za leto 1985. V vlogi naj podrobno navedejo spremembe stanovanjskih razmer in novogradenj, ki so nastale od časa ogleda v marcu 1986 do vložitve vloge. Priglasitev večjih vzdrževalnih del (obnova oken, ostrešij, tlakov itd.) ni dokumentacija, po kateri bi lahko zaprosili za kredit. Na podlagi priglasitve je možno dobiti kredit le, če se s temi deli pridobiva nova stanovanjska površina.

Pri razlagi vsebine razpisa se uporabljajo določila pravilnika o pogojih in merilih za pridobitev posojil iz sredstev vzajemnosti Samoupravne stanovanjske skupnosti občine G. Radgona, splošnih aktov Ljubljanske banke in drugih ustreznih predpisov s področja stanovanjskega gospodarstva.

O rezultatih natečaja bodo prosilci obveščeni v 60 dneh od poteka roka za sprejem vlog.

SAMOUPRAVNA STANOVANJSKA

SKUPNOST OBČINE GORNJA RADGONA

Samoupravna stanovanjska skupnost občine Gornja Radgona razpisuje v skladu s sklepom o pogojih in merilih za pridobitev kreditov iz sredstev solidarnosti borcem NOV in kmetom borcem NOV, združenih v SSS občine G. Radgona in na podlagi sklepa zboru uporabnikov skupščine SSS občine G. Radgona z dne 24. 4. 1986 naslednji

VI. NATEČAJ

ZA DODELITEV POSOJIL IZ SREDSTEV SOLIDARNOSTI BORCEM NOV IN KMETOM BORCEM NOV

I. NAMEN KREDITIRANJA

(Enako kot pri VI. natečaju za dodelitev posojil iz sredstev vzajemnosti).

II. UPRAVIČENCI ZA PRIDOBITEV KREDITOV SO:

- borci NOV in kmeti borci NOV,
- vdove oz. vdovci padlih ali po vojni umrlih udeležencev NOV,
- za pridobitno delo nesposobni otroci padlih ali po vojni umrlih udeležencev NOV.

III. NATEČAJNA VSOTA JE 8.000.000,— DINARJEV.

IV. NATEČAJNI POGOJI

Poleg natečajnih pogojev, ki jih vsebuje VI. natečaj za dodelitev kreditov iz sredstev vzajemnosti, se pri dodeljevanju kreditov iz sredstev solidarnosti borcem NOV in kmetom borcem NOV ter drugim upravičencem po tem natečaju upošteva tudi aktivno in organizirano delo v NOV, in sicer pripada udeležencem NOV s priznanim dvojno dobo za čas sodelovanja v NOV:

do 9. 9. 1943 100 % do 9. 9. 1944 80 % po 1. 1. 1945 60 %

kredita od maksimalno določenega zneska, ki ga določi OO ZZB NOV Gornja Radgona.

V. DOKUMENTACIJA, VI. OSTALE DOLOČBE

(Enako kot pri VI. natečaju za dodelitev posojil iz sredstev vzajemnosti).

SAMOUPRAVNA STANOVANJSKA SKUPNOST

OBČINE GORNJA RADGONA

Radijski in televizijski spored od 16. do 22. maja

PETEK	SOBOTA	NEDELJA	PONEDELJEK	TOREK	SREDA	ČETRTEK
RADIO MURSKA SOBOTA 16.00 — Najlepše želje s čestitkami in pozdravi, 16.30 — Aktualno v petek, 16. maja (mladinska oddaja, Kam konec tedna), 18.00 — Najlepše želje s čestitkami in pozdravi, 19.00 — Vključitev osrednjega slovenskega sporeda.	RADIO MURSKA SOBOTA 9.00 — Najlepše želje s čestitkami in pozdravi, 11.00 — Vključitev osrednjega slovenskega sporeda. 16.00 — Najlepše želje s čestitkami in pozdravi, 16.30 — Aktualno v soboto, 17. maja (sobotna reportaža, Iskanije—znanje—ustvarjanje), 18.00 — Najlepše želje s čestitkami in pozdravi, 19.00 — Vključitev osrednjega slovenskega sporeda.	RADIO MURSKA SOBOTA 10.05 — Najlepše želje s čestitkami in pozdravi, 11.00 — Srečanje na pomurskem valu, 12.00 — Spored v madžarskem jeziku, 13.00 — Doma in onkraj meja, 13.30 — V nedeljo popoldne (kmetijska oddaja, humor), 14.30 — Najlepše želje s čestitkami in pozdravi, 17.00 — Vključitev osrednjega slovenskega sporeda. DEŽURSTVO: 9.00 do 13.00 — telefon: 21-232	RADIO MURSKA SOBOTA 16.00 — Po domače, 16.30 — Aktualno v ponedeljek, 19. maja (šport, prispevek o SLO in družbeni samozastiti), 18.00 — Najlepše želje s čestitkami in pozdravi, 19.00 — Vključitev osrednjega slovenskega sporeda.	RADIO MURSKA SOBOTA 16.00 — Najlepše želje s čestitkami in pozdravi, 16.30 — Aktualno v torek, 20. maja (pogovor v živo, Predstavljamo vam..., Iskrice), 18.00 — Sotočje, 19.00 — Vključitev osrednjega slovenskega sporeda.	RADIO MURSKA SOBOTA 16.00 — Najlepše želje s čestitkami in pozdravi, 16.30 — Aktualno v sredo, 21. maja (gospodarska tema, Iz delegatskih klopi), 18.00 — »21-232« — propagandno glasbena oddaja, 19.00 — Vključitev osrednjega slovenskega sporeda.	RADIO MURSKA SOBOTA 16.00 — Jazz... jazz... jazz, 16.30 — Aktualno v četrtek, 22. maja (oddaja o kulturi, Išče odgovore na vaša vprašanja), 18.00 — Najlepše želje s čestitkami in pozdravi, 19.00 — Vključitev osrednjega slovenskega sporeda.
TV LJUBLJANA 9.00 Tednik, 10.00 Moč zborovskega zvoka, 3. oddaja (do 10.20), 15.50—23.45 Teletekst RTV Ljubljana, 16.05 Tv mozaik — ponovitev, 17.25 Poročila, 17.30 Beli Delfin, 7. del francoske risane nadaljevanke, 17.45 Flipper, 2. del ameriške nanizanke, 18.15 Za učinkovito umsko delo, 2. del izobraževalne oddaje (Uporabljal miselne vzorce), 18.45 Risanka, 19.00 Danes, Obzornik ljubljanskega območja, 19.30 Tv dnevnik, 20.05 Avtomanija, 10. del angleške dokumentarne serije, 20.35 R. B. Stewart: Bergerac, 5. del angleške nanizanke, 21.25 Tv dnevnik in poročilo s kongresa ZK Hrvatske, 22.00 Risarjeva pogodba, angleški film Oddajniki II. Tv mreže: 8.15 Lutkomendija, otroška serija, 8.45 Tv v šoli, 12.30 Iz tv arhiva, 13.00 Tv dnevnik, 17.10 Test, 17.25 Lutkomendija, otroška serija, 18.15 Dr. Biberski, izobraževalna oddaja, 18.45 S plesnim orkestrom TV Novi sad, 19.30 Tv dnevnik, 20.00 J. Matičič-K. Hribar: Ciklus, balet SNG Ljubljana, 20.25 R. Schumann: Simfonija št. 2 (samo za Lj 2), 21.00 Premor, 21.15 Porota, dokumentarna oddaja, 22.20 Nočni kino: Chopin, italijanski film.	TV LJUBLJANA 8.05 Trave, 8.20 Na črko, na črko, 3. del nanizanke TV Beograd, 8.50 Vrnica male gospodične, 10.10 Slovenski ljudski pesi: Notranjska, Vzhodna Primorska in Ljubljansko predmestje, 11.10 Stres: Kaj je stres?, ponovitev 1. dela, 11.30 Avtomanija, ponovitev 10. dela angleške dokumentarne nanizanke, 11.55 Poročila, 14.45 Mali kaznjec, avstralski animirani film, 16.05 Ameriško živalstvo, dokumentarna oddaja, 16.35 Poročila, 16.40 Nogomet — OFK Beograd: Vardar, prenos, v odmoru športni non stop, 18.30 Na zvezdi, oddaja za stik z gledalci, 18.50 Risanka, 19.00 Danes: turistični globus, 19.30 Tv dnevnik, 19.45 Vreme, 19.50 Zrcalo tedna, 20.15 Primer Thomasa Crowna, ameriški film, 22.00 Tv dnevnik in poročilo s kongresa ZK Hrvatske, 22.30 Videogodba Oddajniki II. Tv mreže: 17.45 Pasti — 2. del dokumentarne drame, 19.00 Večer slovenske narodnozabavne glasbe na Bledu: »Savinjskih sedem«, 19.30 Tv dnevnik, 20.00 Glasbeni oder, 20.35 Dokumentarna oddaja, 21.30 Poročila, 21.40 Športna sobota.	TV LJUBLJANA 13.00 Poročila, 15.55 Poročila, 16.00 Mrtvi uče žive, češkoslovaški film, 17.15 Alpe—Jadran, informativno-mozaična oddaja, 17.45 Tv kavarna, 18.45 Risanka, 19.00 Danes, ko se ne boli, 19.30 Tv dnevnik, 20.00 S. Pavaič—S. Mrmak: MISIJA MAJORJA ATERTONA, 2. del nadaljevanke TV Sarajevo, 21.30 Tito — beseda in slika neke dobe, 6. del dokumentarne serije Tv Zagreb, 22.25 Reportaža z nogometne tekme — CZ:HAJDUK, 22.50 Športni pregled. Oddajniki II. Tv mreže: 16.10 Karlovac: Motokros Alpe—Jadran, reportaža, 16.55 Zrenjanin: PJ v rokometu — Proleter Naftagas: infostem, prenos, v odmoru... 18.25 Izviri: Usode, dokumentarna oddaja, 19.10 Na štirih kolesih, oddaja o prometu in turizmu, 19.30 Tv dnevnik, 20.00 Podočja časa 1760—2060, 12. del dokumentarne serije, 20.50 Včeraj, danes, jutri, 21.05 Poezija, 21.35 S poti v novi Pazar, reportaža, 22.15 Pavlakovi, 2. del	TV LJUBLJANA 9.00 Zrcalo tedna, 9.20 Integrali, 15.35—22.30 Teletekst RTV Ljubljana, 15.50 Tv mozaik — ponovitev, 17.10 Poročila, 17.15 Ulica vseh otrok, 17.35 Na črko, na črko, 4. del nanizanke TV Beograd, 18.05 Ljudska glasbila iz Makedonije: Kaval, 18.35 Južnoameriška glasbena skupina Ayllu, 18.45 Risanka, 19.00 Danes, Podravske obzornik, 19.30 Tv dnevnik, 20.05 H. Wouk: Vihre vojne, 18. — zadnji del ameriške nadaljevanke, 21.00 Aktualno: Kako zelena bo moja dežela, 22.00 Tv dnevnik in poročilo s kongresa ZK BiH. Oddajniki II. Tv mreže: 8.20 Radi imamo živali, 9. del otroške serije, 8.35 Polly, 2. del otroške oddaje, 8.50 Tv v šoli, 10.30 Poročila, 10.35 Tv v šoli, 12.30 Iz tv arhiva, 13.00 Tv dnevnik, 18.00 Beograjski Tv program, 18.55 Premor, 19.00 Indirekt, oddaja o športu, 19.30 Tv dnevnik, 20.00 Znanost in mi, 20.50 Včeraj, danes, jutri, 21.10 Dinastija, 99. del ameriške nadaljevanke, 22.05 En avtor, en film, 22.20 Dobre vibracije.	TV LJUBLJANA 9.00 Tv mozaik — šolska TV: Osebnostnega: Nega obraza, Otroške nalezljive bolezni: Njihovo širjenje, Družbena samozastita: Osnovni pogoji preživetja, 16.05—22.25 Teletekst RTV Ljubljana, 16.20 Tv mozaik — Šolska TV, ponovitev dopoldanskih oddaj, 17.20 Poročila, 17.25 Pedenžep, 18.00 Vsak regrat dobi enkrat lučko, portret ilustratorke in slikarke Ančke Gošnik-Godec, 18.15 Korenjak, nihče mu ni enak, dokumentarni film, 18.45 Risanka, 19.00 Danes, Pomurški obzornik, 19.30 Tv dnevnik, Tv dnevnik 20.05 C. Goldani—M. Rupel: Primorske zdrave, predstava SSG Trst, 21.55 Svet na zaslonu, 22.45 Tv dnevnik in poročilo s kongresa ZK BiH. Oddajniki II. Tv mreže: 8.30 Pisani avtobus, otroška oddaja, 9.00 Tv v šoli, 10.30 Poročila, 10.35 Tv v šoli, 12.30 Iz tv arhiva, 13.00 Tv dnevnik, 17.25 Tv dnevnik, 17.45 Obiskovalci, 7. del otroške serije, 18.15 Nekoč in danes, 1. del izobraževalne serije, 18.45 Zabavnoglasbena oddaja, 19.30 Tv dnevnik, 20.00 Resna glasba, 20.50 Medigra, 21.05 Jazz na ekranu, 21.50 Stipe, dokumentarna oddaja.	TV LJUBLJANA 9.00 I. Tavčar: 4000, drama (č/b), 15.50—22.50 Teletekst RTV Ljubljana, 16.05 Tv mozaik — ponovitev, 17.25 Poročila, 17.30 Zlatorog, 17.45 J. Bleiweis: Bob iz Kranja (č/b), 18.20 Za leta, ki prihajajo, ameriški znanstveno-tehnični film, 18.45 Risanka, 19.00 Danes, Posavski obzornik, 19.30 Tv dnevnik, 20.05 Film tedna: Zima naših sanj, avstralski film, 21.40 Spoznano—neznano, oddaja o znanosti, 22.20 Tv dnevnik in poročilo s kongresa ZK BiH. Oddajniki II. Tv mreže: 8.30 Obiskovalci, 7. del otroške serije, 9.00 Tv v šoli, 10.30 Poročila, 10.35 Tv v šoli, 12.30 Iz tv arhiva, 13.00 Tv dnevnik, 17.25 Tv dnevnik, 17.45 Obiskovalci, 7. del otroške serije, 18.15 Nekoč in danes, 1. del izobraževalne serije, 18.45 Zabavnoglasbena oddaja, 19.30 Tv dnevnik, 20.00 Resna glasba, 20.50 Medigra, 21.05 Jazz na ekranu, 21.50 Stipe, dokumentarna oddaja.	TV LJUBLJANA 9.00 Svetozar Marković, jugoslovanski film, 15.25—22.10 Teletekst RTV Ljubljana, 15.40 Tv mozaik — ponovitev, 17.25 Poročila, 17.30 Slovenske ljudske pravljice: Nehvaležna sestra in rešena nevesta, 1. del, 17.40 Slovenska ljudska glasbila in godci: Bordunske citre, 18.15 Obramba in samozastita, 18.45 Risanka, 19.00 Danes, celjski Obzornik, 19.30 Tv dnevnik, 20.05 Tednik, 21.10 E. Hemingway: Sonce tudi vzhaja, 1. del ameriške nadaljevanke, 21.55 Tv dnevnik. Oddajniki II. Tv mreže: 8.20 Šalajko, 6. del otroške serije, 8.50 Tv v šoli, 10.30 Poročila, 10.35 Tv v šoli, 12.30 Iz tv arhiva, 13.00 Tv dnevnik, 17.25 Tv dnevnik, 17.45 Šalajko, 6. del otroške serije, 18.15 Znanost: Kamenje, ki govori, 18.45 Muppet show, 19.30 Tv dnevnik, 20.00 Tuji in bratje, 6. del angleške nadaljevanke, 21.00 Umetniški večer: 30 let Tv Zagreb.
TV ZAGREB 8.10 Tv v šoli, 9.55 Otvoritev 10. kongresa ZK Hrvatske, 12.00 Tv v šoli, 16.30 Tv v šoli, 17.40 Poročila, 17.45 Otroški in mladinski spored, 18.15 Poročila s kongresa, 18.45 Tv koleadar, 18.55 Kviz, 19.15 Risanka, 19.30 Dnevnik, 20.00 Vihre vojne, 20.55 Koncert, 22.25 Dnevnik, 22.40 Kronika kongresa, 22.55 V petek ob 22.	TV ZAGREB 8.50 Tv v šoli, 13.45 Pristopno vaši, 14.30 Sedem tv dni, 15.00 Narodna glasba, 15.30 Otroški in mladinski spored, 16.25 Poročila, 16.30 Tv koleadar, 16.40 Nogomet: OFK Beograd — Vardar (prenos), 18.30 Poročila s kongresa, 19.15 Risanka, 19.30 Dnevnik, 20.00 Princ in plesalka (film), 21.45 Dnevnik, 22.00 Kongres — kronika.	TV ZAGREB 14.00 Namejite klovna, 15.00 Ob nedeljah, 17.00 Ring strasti (film), 18.35 Poročila s kongresa, 19.05 Pred Svetovnim festivalom animiranega filma, 19.30 Dnevnik, 20.00 Misijska majorja Atertona (nadaljevanke), 21.30 Tito — beseda in slika nekega obdobja, 22.25 Nogometna reportaža, 22.45 Športni pregled, 23.10 Dnevnik.	TV ZAGREB 8.50 Tv v šoli, 15.50 Tv v šoli, 17.40 Poročila, 17.45 Otroški in mladinski spored, 18.45 Tv koleadar, 18.55 Kviz, 19.15 Risanka, 19.30 Dnevnik, 20.00 Vrenje (tv drama), 21.15 Mini portret, 21.30 Odpri knjiga, 22.00 Vzporednice, 22.30 Dnevnik, 22.50 Kongresna kronika	TV ZAGREB 9.00 Tv v šoli, 16.20 Tv v šoli, 17.40 Poročila, 17.45 Otroški in mladinski spored, 18.55 Kviz, 19.15 Risanka, 19.30 Dnevnik, 20.00 Tujec (film), 21.40 Okrogla miza, 23.00 Dnevnik, 23.20 Kongresna kronika. Sreda 21. maja 1986	TV ZAGREB 9.00 Tv v šoli, 16.20 Tv v šoli, 17.40 Poročila, 17.45 Otroški in mladinski spored, 18.55 Kviz, 19.15 Risanka, 19.30 Dnevnik, 20.00 Tujec (film), 21.40 Okrogla miza, 23.00 Dnevnik, 23.20 Kongresna kronika. Sreda 21. maja 1986	TV ZAGREB 8.50 Tv v šoli, 17.10 Poročila, 17.15 Otroški in mladinski spored, 18.45 Tv koleadar, 18.55 Kviz, 19.15 Risanka, 19.30 Dnevnik, 20.00 Obarvana svetloba in film: Izterjevalec pravice. Četrtek 22. maja 1986
TV AVSTRIJA Prvi program 9.00 Poročila, 9.05 Tv v šoli, 10.30 Ponovitve, 13.05 Poročila, 16.00 Otroški in mladinski spored, 18.00 Avstrija v sliki, 18.30 Družinski magazin, 19.00 Avstrija danes, 19.30 Čas v sliki, 20.15 Derrick, 21.20 To so bili časi, 22.10 Umetnine	TV AVSTRIJA Prvi program 9.00 Poročila, 9.05 Tv v šoli, 10.35 Ponovitve, 13.35 Poročila, 14.30 Otroški in mladinski spored, 18.00 Tedenski festival, 18.10 Objektiv, dejstva o svetu socializma, 19.30 Tv dnevnik, 20.00 Pesem za vsakogar, 20.05 Linda, 18-karatna zlata ribica, 21.05 Tutti-frutti, glasbeni potpuri (ne le za mlade), 21.35 Slabi igralci, madžarski film, 23.15 Tv dnevnik, himna.	TV AVSTRIJA Prvi program 10.00 R-ligija, 11.15 Kaj je masa?, 12.15 Usmeritev, 14.10 Kopajoca se Venera (film), 15.40 Otroški in mladinski spored, 17.40 Klub seniorjev, 18.25 Po sledih detektivov, 19.00 Avstrija v sliki, 19.30 Čas v sliki, 20.15 James Bond — Ognjena krogla (film), 22.20 Sport, 22.30 Spomini (film).	TV AVSTRIJA Prvi program 14.15 Otroški in mladinski spored, 19.00 Avstrija v sliki, 19.30 Čas v sliki, 20.15 Wallenstein (tragedija), 23.55 Sto mojstrov. Drugi program 13.10 Priseljenci (film), 16.30 Šport, 17.00 Imate radi klasiko?, 17.45 Šerif in vesoljček (film), 19.30 Čas v sliki, 20.15 Mesto zločina, 21.55 Dinastija, 22.40 Šport, 22.55 Lov agentov (film).	TV AVSTRIJA Prvi program 9.00 Poročila, 9.05 Tv v šoli, 10.30 Ponovitve, 13.05 Poročila, 14.30 Otroški in mladinski spored, 18.00 Avstrija v sliki, 18.30 Družinski magazin, 19.00 Avstrija danes, 19.30 Čas v sliki, 20.15 Zunanjepolitični raport, 21.15 Dallas, 22.20 Knjižni magazin, 23.05 Serpico (film).	TV AVSTRIJA Prvi program 9.00 Poročila, 9.05 Tv v šoli, 10.30 Ponovitve, 13.00 Poročila, 16.30 Otroški in mladinski spored, 18.00 Avstrija v sliki, 18.30 Družinski magazin, 19.00 Avstrija danes, 19.30 Čas v sliki, 20.15 Rop stotletja (film), 21.35 Zemlja živi, 22.25 V sencu palač, 22.30 Nikogaršnja zemlja (film).	TV AVSTRIJA Prvi program 9.00 Poročila, 9.05 Tv v šoli, 10.30 Ponovitve, 13.00 Poročila, 16.30 Otroški in mladinski spored, 18.00 Avstrija v sliki, 18.30 Družinski magazin, 19.00 Avstrija danes, 19.30 Čas v sliki, 20.15 Glasbeni senik, 21.50 Dunajski praznični tedni 86, 22.40 Ples 86. Drugi program 17.00 Šport, 17.15 Tv v šoli, 18.00 Tv kuhinja, 18.30 Naša mala farma, 19.30 Čas v sliki, 20.15 Zunanjepolitična reportaža, 21.35 Kulturni žurnal, 21.45 Klub 2.
TV MADŽARSKA 9.00 Šolska TV, 9.55 Upokojenski dopoldan, vmes Upokojenec nikoli nima časa, in Babičin vnuček, 15.05 Šolska TV, 16.20 Poročila, 16.25 Tv spored za 3 dni, 16.30 100 mojstrov, 16.40 Kratki filmi, 17.40 TV ogledalo, 18.00 Okno, notranja politika, 19.30 Tv dnevnik, 20.05 Krhke vezi, češki film, 21.35 Srečanje v petek, 22.35 Mojstrske arije, 23.15 Tv dnevnik.	TV MADŽARSKA 8.30 Ponovitve do 11.05, 15.15 Cirkuški trenutki, 16.15 Ozkotirne železnice, 17.00 Dnevnik, 17.20 Dirigentjski festival, 18.10 Objektiv, dejstva o svetu socializma, 19.30 Tv dnevnik, 20.00 Pesem za vsakogar, 20.05 Linda, 18-karatna zlata ribica, 21.05 Tutti-frutti, glasbeni potpuri (ne le za mlade), 21.35 Slabi igralci, madžarski film, 23.15 Tv dnevnik, himna.	TV MADŽARSKA 8.30 Za otroke, 9.15 Uglasbene pesmi S. Weőreisa, 11.00 Peterboj, 14.40 Hišica ob Donavi, glasbeni mozaik, 15.05 Gumi Tarzan, danski film, 16.40 Oglejmo si skupaj, 17.10 Družabna igra, 18.00 Delta, 19.00 Teden, aktualna reportaža, 20.05 Pirati XX. stoletja, pustolovski film, 21.30 Šport, 21.40 Mexiko '86, razgovor z zveznim kapetanom, 22.05 Tv dnevnik, himna.	TV MADŽARSKA 17.25 Poročila, 17.30 Književniki v gosteh; novosadski pisatelji v Szegedinu, spored studija Szeged, 18.10 Inozemci, TV igra, 19.45 Tv dnevnik, 20.05 V. mednarodni dirigentski festival, 21.50 Šestinseddeset, aktualni razgovor, gost oddaje: dr. Bela Szkszay, državni sekretar, predsednik urada za cene, 22.40 Tv dnevnik, himna.	TV MADŽARSKA 9.00 Šolska TV, 10.00 Munkacsy, dokumentarni film o slikarju, 10.50 Posebno posebni oddelci, ameriška serija, 15.05 Šolska TV, 16.20 Poročila, 16.30 Dejstva in uganke na dnu morja, 2. del, 17.35 Koledar, poljudnoznanstveni magazin, 18.30 Agrarni svet, 18.50 Mini studio, 19.30 Tv dnevnik, 20.05 Žene za pulatom, češka serija, 21.00 Studio '86, 22.00 Tv dnevnik, himna.	TV MADŽARSKA 9.00 Šolska TV, 9.55 Delta, 10.20 Madžarske podobne, pon. 11.00 Vstajniki v preobleki, zgodovinski film, 15.10 Šolska TV, 16.05 Poročila, 16.15 Kratki film, 16.40 Za naše zdravje, 16.50 Studio Pecs, 17.40 O kongresu Sovjetske KP, 18.20 Na fini angleški način, TV film, 19.30 Tv dnevnik, 20.05 Železi ste, gledajci, 21.35 Umetnina tedna, 21.45 Panorama, 22.45 Tv dnevnik, himna.	TV MADŽARSKA 9.00 Šolska TV, 9.55 Žene pripravujejo, TV film, 11.15 Kratki film, 15.10 Šolska TV, 16.05 Poročila, 16.15 Srečanje zvezdnikov, 16.45 Prometna varnost, 17.10 Ob pismih gledalcev, 17.40 Pulzus, zabavna glasba, 18.30 Telesport, 19.30 Tv dnevnik, 20.05 Družinski krog, 21.00 Ozadje vesti, 21.50 Nekaj minut o gledališču, 22.00 Zaklad iz Nagyszentmiklosa, 2. del, 22.25 Tv dnevnik, himna.
TV KOPER 16.40 Otroški program: Risanka, Mala zgodovina glasbe, Lamu — risanka, 18.30 Lisica z zlatim uhanom — tv film, 18.55 Tv novice, 19.00 Odpri meja — oddaja v slovenščini, 19.30 TVD stičišče, 19.50 Odpri prostor, 20.30 Verdi: 8. del tv nadaljevanke, 22.00 TVD vsedanes, 22.15 Časovni stroj — dokumentarec, 23.00 Film: Intrige — igrajo: Robert Wagner, Anjanette Comer, režija: Ron Wington.	TV KOPER 14.14 Tv novice, 14.25 Uboga Klara — telenovela, 15.10 Intrige — film, 17.00 Šport, 18.30 Uporaba kompjuterja — dokumentarec, 18.55 Tv novice, 19.00 Colonel March — telenovela, 19.30 TVD stičišče, 19.50 Sobota v družini, 20.30 Opera For Africa — resna glasba, v promoru TVD vsedanes, 23.45 Zdravnik in pacient — medicinska oddaja.	TV KOPER 14.15 Boks: Svetovno prvenstvo, 15.00 Verdi — Tv nadaljevanke 8. del, 16.40 Risanka, 17.00 Tom Sawyer — film, 18.30 Uporaba kompjuterja — dokumentarec, 19.00 Colonel March — telenovela, 19.30 Sivi dom — Tv nadaljevanke 8. del, 20.30 Bellamy — telenovela, 21.40 Cambo Theatre 5. del, 22.30 Car nepredvidnega — telenovela, 23.00 Pogled na svet, 23.30 Boks: svetovno prvenstvo.	TV KOPER 14.15 Tv novice, 14.25 Uboga Klara — telenovela, 15.10 Zdravnik in pacient — medicinska oddaja, 15.45 Rock-pop v Berlinu, 16.30 Risanka, 18.00 Zdravnik in otrok — nasveti pediatrov — oddaja v živo, 18.55 Tv novice, 19.00 Odpri meja — oddaja v slovenščini, 19.30 TVD stičišče, 19.50 Dokumentarec, 20.30 Športni pregled, 21.00 Celovečerni film cca 22.00 TVD vsedanes, 22.10 Film — 2. del, 22.50 Kralji: Festival ekološkega in etnološkega filma.	TV KOPER 14.15 Tv novice, 14.25 Uboga Klara — telenovela, 15.10 Film 16.50 Risanka, Kamen Marka Pola — telenovela, Lamu — risanka, 18.30 Lisica z zlatim uhanom — telenovela, 18.55 Tv novice, 19.00 Odpri meja — oddaja v slovenščini, 19.30 TVD stičišče, 19.50 Dokumentarec, 20.30 Sissi usodna leta cesarice — film, Igrata: Romi Schneider, Carlheint Behm, Režija: Ernst Marischka, 22.30 TVD vsedanes, 22.45 V labirintu — film, Igrata: Rosemarie Bexter, Adolfo Celli, Režija: Mario Caiana.	TV KOPER 14.15 Tv novice, 14.25 Uboga Klara — telenovela, 15.10 Visoka napetost — film, Igrata: Marina Mell, Gabriele Ferzetti; Režija: Julio Buchas Garcia, 16.40 Risanka — Mala zgodovina glasbe — Lamu Risanka, 18.30 Lisica z zlatim uhanom — telenovela, 18.55 Tv novice, 19.00 Odpri meja — oddaja v slovenščini, 19.30 TVD stičišče, 19.50 Dokumentarec, 20.30 Sissi usodna leta cesarice — film, Igrata: Romi Schneider, Carlheint Behm, Režija: Ernst Marischka, 22.30 TVD vsedanes, 22.45 V labirintu — film, Igrata: Rosemarie Bexter, Adolfo Celli, Režija: Mario Caiana.	TV KOPER 14.15 Tv novice, 14.25 Uboga Klara — zadnji del, 15.10 Sissi usodna leta cesarice — film, 17.10 Risanka — Kamen Marka Pola — Lamu — risanka, 18.30 Lisica z zlatim uhanom — telenovela, 18.55 Tv novice, 19.00 Odpri meja — oddaja v slovenščini, 19.30 TVD stičišče, 19.50 Kulturna panorama, 20.30 Film — Postelja, 22.00 TVD vsedanes, 22.15 Variete.

Tedenski koledar

PETEK, 16. maja — Janez SOBOTA, 17. maja — Mojca NEDELJA, 18. maja — Erika PONEDELJEK, 19. maja — Peter TOREK, 20. maja — Bernard SREDA, 21. maja — Dan letalstva ČETRTEK, 22. maja — Renata

kino

PARK MURSKA SOBOTA
16. maja ob 18. uri ameriški film: JEDIJEVA VRNITEV;
16. maja ob 20. uri ameriški film: MLADI ZALJUBLJENI ZDRAVNIKI. Mladini do 16. leta ogleda filma ne priporočamo!
18. maja ob 16. in 19. uri ameriški film: JEDIJEVA VRNITEV in ob 20. uri ameriški film MLADI ZALJUBLJENI ZDRAVNIKI (mladini do 16. leta ogleda filma ne priporočamo!)

prodam

STANOVANJSKA HIŠA, zgrajena do V. faze, v Ivanjševskem Vrhu pri Gornji Radgoni, primerna tudi za počitniško hišo, s 16-arsko parcelo (vrt, sadovnjak in brajda), naprodaj. Naprodaj tudi več brijeh zajkeli ali že z mladiči. Informacije do 8. ure zjutraj ali zvečer. Brus, Trubarjeva 4, telefon: (069) 74-260. M-2561
KOSO ZA FERGUSON IN ŠKROPILNICO ZA TRAKTOR PRODAM. Murski Črnci 23. M-2163
ZASTAVO 101 prodam. Alojz Gaborn Tropovci 3a. M-2188
KRAVO, brejo s tretjim teletom, kontrola A, prodam. Gradišče 40a. M-2189
TELICO, brejo sedem mesecev, prodam. Kruplinski 47, p. Grad. ČISTOKRIVNO NEMŠKO OVČARJO ZA RODOVNIKOM PRODAM. Leopold Gomboc, Cankova 21c. M-2193
OPEKO OD PORUŠENE STAVBE POCENI PRODAM. Žekš, Lendavska 25a, telefon: 24-867. M-2196
TRAKTOR STEYR s kabino in jermenico, registriran, generalno obnovljen in en vagon koruze na starih prodam. Motvarjevi 64. M-2197
KOMPLETNO ŠKROPILNICO NA ELEKTRIČNI POGON PRODAM. Stane Madon, Radenci, Mladinska 8, telefon: 73-229 — zvečer. M-2198
STAREJŠO HIŠO Z NEKAJ ZEMLJE v Križevcih v Prekmurju in seno prodam. Naslov v upravi lista. M-2199
KABINO ZA FIAT ŠTORE, novo, prodam. Ivanovci 52. M-2201
RENAULT 4, dobro ohranjen, prodam. Naslov v upravi lista. M-2205
MALI IN VELIKI STOŽČASTI ZOBČENIK DIFERENCIALA Z LEŽAJI ZA TRAKTOR STEYR, tip 180 (hrošč), prodam. Čakova 2, p. Videm ob Ščavnici. M-2202
TRAKTOR ZETOR 6711 s kabino prodam. Sotina 106, p. Rogaševci. M-2206
GABROVA (4 m³) IN MEŠANA DRVA (8 m³) prodam. Sebeborci 128. M-2207
JEDILNI KROMPIR PRODAM. Odranci 202. M-2209
OJACEVALEČ FENDER 75 LEAD IN MIKROFON BEYER prodam. Telefon: 23-582. M-2210
DIANO, letnik 1979, prodam. Telefon: 21-875 med 18. in 20. uro. Žunič, M. Sobota, St. Rozmana 2. M-2211
MALE PUJSKE PRODAM. Satahovci 40. M-2215
VARNOSTNI LOK ZA TRAKTOR DEUTZ UGODNO PRODAM. Stanko Nemet, Puconci 97a. M-2213
TRAVNIK, 60 arov, prodam. Mačkovi 25. M-2215

VESTNIK

Štefan Dravec (direktor in glavni urednik), Juš Makovec (pomočnik direktorja in glavnega urednika), Jože Šabjan (odgovorni urednik), Brigita Bavčar, Jani Dominko, Jože Graj, Milan Jerše, Ludvik Kovač, Dušan Loparnik, Feri Maučec (šport), Bernarda Peček, Štefan Sobočan, Janko Stolnik (dopisništvo), Branko Žunc, Endre Gönter (tehnični urednik), Nevenka Emri in Marjan Maučec (lektorji). Naslov uredništva in uprave: Murska Sobota, Titova 29/1 — Telefoni: novinarji 21-232, 21-064 in 21-383; direktor in glavni urednik, odgovorni urednik, naročniški oddelček, računovodstvo, gospodarskopropagandna služba in tajništvo 21-064 in 21-383; dopisništvo Gornja Radgona 74-597, dopisništvo Lendava 75-085 in dopisništvo Ljutomer 81-317. Nenaročenih republikov in fotografij ne vračamo. Celoletna naročnina 3.000 din, polletna 1.500 din; letna naročnina za tujino 322 ASč, 46 DM, 24 Can. dol., 18 USA dol., 38 SFR; letna naročnina za delovne organizacije. Tekoči račun pri SDK, Murska Sobota 51900-603-30005. Devizni račun pri Jugobanki Ljubljana 50100-620-00112-5049512. Cena posamezne številke je 80 din. Tiska ČGP Večer Maribor. Po pristojnem mnenju je Vestnik oproščen plačila temeljnega davka od prometa proizvodov.

GOSPODINJE!

Vam zamrzovalna skrinja toči, na zunanjih stenah ledeni? Se skrinja nepravilno vkaplja ali izklaplja? Če želite kakovostno popravilo z 2-letnim jamstvom, pokličite po telefonu (069) 24-296.

KOMBAJN EPLLE, v odličnem stanju, prodam. Telefon: 70-295. M-2217
KUHINJSKE ELEMENTE (oranžni ultrapas), električni štedilnik, preproga — tekač, in obšalnik z ogledalom prodam. Talaber, Murska Sobota, Lendavska 23b, telefon: (069) 25-034. M-2218
GOZD, 68 arov, prodam. Telefon: 77-805. M-2219
ENOOSNO PRIKOLICO, 3 t, domače izdelave, in motorno žago (rusko), malo rabljeno, prodam. Ivan Zamuda, Hrastje-Mota 80. M-2220
NOVO PEČ FERROTERM Z BOJLERJEM (30.000 kalorij) prodam. Informacije ob delavnikih od 13. do 14. ure. Telefon: 74-731, int. 26. IN-19047
PRALNI STROJ, letnik 1983, dobro ohranjen, prodam zaradi selitve. Ponudbe pod šifro »Ljutomer«. IN-19045
STAREJŠO HIŠO Z VELIKIM DVORIŠČEM IN SADOVNJAKOM V PETIŠOVCIH prodam. Gerenčar, Petišovci, Petiškovska 8. IN-19041
TRAKTOR TORPEDO, 60 KS, 600 delovnih ur, prodam. Informacije: telefon: 81-375. IN-19039
OPEL COMMODORE, registriran do aprila 1987, prodam. Telefon: 062 701-505 od 7. do 14.30 ure ob delavnikih. IN-19035
AŽ PANJE, dobro ohranjeno, prodam. Naslov v upravi lista. IN-19034
TOMOS 14 M, v dobrem stanju, prodam. Slavko Rus, Cven 48 e, p. Ljutomer, telefon: 81-591. IN-19033
GNOJ PRODAM. Križevci 142 v Prekmurju. M-2221
NOVO KABINO ZA TRAKTOR FERGUSON prodam. Franc Novak, Šalinci 34, p. Križevci pri Ljutomeru. IN-19025
BREJO KRAVO prodam. Cven 41, p. Ljutomer. IN-19021
TRAKTOR URSUS C 360, star tri leta, prodam. Naslov v upravi lista. IN-19053
POHIŠTVO ZA SPALNICO, divan, omaro za kuhinjo in pomivalno korito, v dobrem stanju, prodam. Helena Grabar, Lendava, Mohorjeva 3. LE-10155
DVE ČISTOKRIVNI NEMŠKI OVČARJI Z RODOVNIKOM, odličnih staršev, in nemško dobermanko, črno, stari 7 mesecev, prodam. Murska Sobota, Kroška 79. M-2224
RABLJENO OSTREŠJE (8 x 12) prodam. Janez Gomboc, Otovci 8. M-2225
PRODAM nov HILTI 750 vrtni stroj. Informacije: Stojan Mitrovič, St. Rozmana 19, Murska Sobota.
BREJE TELICE PO IZBIRI PRODAM. Tropovci 51. M-2227
ENOVRTNI VALILEČ ZA 150 JAJC prodam za 20.000 din. Kapca 108, p. Lendava. M-2230
MOPED, starejši letnik, po ugodni ceni prodam. Hrastje Mota 61, p. Radenci. M-2231
NOVO PEČ ZA CENTRALNO KURJAVO FERROTERM, 30.000 kalorij, prodam po stari ceni. Žekš, M. Sobota, Staneta Rozmana 4, po 15. uri. M-2232
KOSILNICO BCS z vozičkom prodam. Markišavci 17. M-2233
OPEL ASCONO PRODAM. Krajna 22a. M-2234
DVE KRAVI, breji, prodam. Pečarjovci 23. M-2235
SLAMOREZNIČO PRODAM. Karl Bertalančič, Šratovci 30. M-2236
RABLJENA OKNA IN VRATA PRODAM. Kupšinci 4. M-2237
SENO PRODAM. Tolvaj, Vanjševci 20 (100 kg a 2000 din). M-2238
HRAŠTOVE PLOHE UGODNO PRODAM. PETANJCI 16. M-2239
DVE TELIČKI (pripuščeni) prodam. Lipovci 86. M-2240

Glasilo občinskih konferenc SZDL Murska Sobota, Gornja Radgona, Lendava in Ljutomer — Izdaja Zavod za časopisno in radijsko dejavnost Murska Sobota, Titova 29/1. Ureja uredniški odbor:

RENAULT 4 TL, oktober 1981, prevoženih 41.000 km, ugodno prodam. Bagar, Gornji Petrovci, telefon dopoldne: 21-914. M-2241
ŠKODO 100, letnik 1971, prodam. Telefon popoldne: 71-546. M-2242
KOSO DUBRAVA ZA TRAKTOR URSUS 335 prodam. Naslov v upravi lista. M-2243
MOTORNO KOSILNICO ALPINA Z REZERVNO KOSO PRODAM. Jože Faflek, Fikšinci 19. M-2244
BREJO KRAVO ALI KRAVO S TELEFOM, kontrola A, prodam. Domanjševci 34. M-2245
KRAVO IN BREJO TELICO prodam. Lucu, G. Petrovci 83. M-2246
NOVO PEČ ZA CENTRALNO KURJAVO ZNAMKE TAM, 35.000 kalorij, z bojlerjem, nekaj časa doma shranjeno, prodam 20% ceneje. Bakovci, Cvetna 10, telefon: 76-071. M-2247
POSTELJO S PREDALOM (195 x 95) prodam. Telefon: 25-417. M-2249
NOVO KOSO ZA IMT 533—539 prodam. Tišina 57. M-2251
STRUŽNICO (Ø 300 x 750) prodam. Bratonci 145a, telefon: 71-086. M-2252
TRAKTOR STEYR (žaba) prodam. Bratonci 145a, telefon: 71-086. M-2252
POHIŠTVO ZA SPALNICO, starejše, prodam. Murska Sobota, Kroška 26. M-2253
PLUG ZNAMKE OLT, 10-colni, nov, ugodno prodam. Štefan Bernjak, Vidonci 81. M-2264
PARCELO V BAKOVCIH, 4—5 arov, prodam. Naslov v upravi lista. M-2255
ŽITNI KOMBAJN ZMAJ 780, leto izdelave 1968, v dobrem stanju, ali KOMBAJN ZMAJ 133 S, še nerabljen (10% ceneje), prodam. Informacije po telefonu: 21-777. Ivan Halec, Dubovica 28, pri Ljubdregu. M-2248
GUME ZA TRAKTOR 11, 2. 28, po ugodni ceni prodam. Štefan Zrnski, Neradnovci 11, p. Petrovci. M-2288
TOMOS 14 TMC, v dobrem stanju, prodam. Marko Jerič, Murska Sobota, Partizanska 1. M-2290
SURF IMGRAD RAICING 77 (komplet) prodam za 70.000 din. Informacije popoldne po telefonu: (069) 21-022. M-2291
GOZD V ČRENŠOVCIH, 38 arov, prodam. Interesenti naj se ogledajo v Črenšovcih 89. M-2292
DRVA PRODAM ALI ZAMENJAM ZA KAKRŠNOKOLI ZRNJE. Trdkova 101, ali telefon: 78-259. M-2256
APN 4 (za 70.000 din) IN GLASBENI CENTER (za 130.000 din) prodam. Telefon: 71-175. M-2258
OPEL REKORD, registriran, prodam za 170.000 din. Dokležovje 38. M-2259
FIAT 750, december 1982, prodam. Informacije po telefonu: 26-046 — popoldne ali Rogaševci 5. M-2260
Smarnico, 400 l, prodam. Naslov v upravi lista. M-2295
PSA, stara tri leta, pasme nemški ovčar, in motorno kolo JAWA, 350 ccm, prodam. Cena po dogovoru. Bakovci, Mali Bakovci 29, p. M. Sobota. M-2262
RENAULT 12 TL, leto izdelave 1974, dodatno opremljen, prodam. Segovci 19, p. Apače. M-2266
FIAT 126 P prodam. Križevci 148, v Prekmurju. M-2267
ZASTAVO 750 SE, letnik 1980, prodam. Slavko Sraka, Lipovci 180 c, p. Beltinci. M-2270
KRAVO, staro pet let, kontrola A, prodam. Gradišče 17, p. Tišina. M-2271
HLADILNIK UGODNO PRODAM. Telefon: 24-240. M-2272

POROČNO OBLEKO št. 38 prodam. Beltinci, Panonska 97. M-2273
PLUGE IMT, visok odmik od tal (»Klirens«), prodam. Vprašati: Brezovci 9 ali v večernih urah po telefonu: 72-695. M-2274
TRAKTOR SCHLÜTER, 42 KS, s koso, prodam. Slavek Vajngerl, Zagajski vrh 6. M-2261
RENAULT 4 GTL, letnik 1985, prodam za 125.000 din. Telefon: (069) 81-879. M-2293
KRAVO, staro pet let, plemenško, prodam. Jožef Kuzmič, Vidonci 140. M-2276
ZASTAVO 101, letnik 1976, registrirano do 13. 12. 1986, v dobrem stanju, prodam. Vesna Pučko, Ulica ob kanalu 11, Murska Sobota, telefon: (069) 26-572. M-2278
TRAKTOR STEYR, 30 KM, dobro ohranjen, ter plug in brane prodam. Feri Miholič, Murska Sobota, M. Gubca 3, po 14. uri. M-2279
KOSILNICO BCS PRODAM. Predanovci 18. M-2280.
GOZD PRODAM. Fokovci 47. M-2282
ZASTAVO 750, letnik 1975, prodam. Vidonci 86. M-2283
MOTORNO KOLO MZ 250 UGODNO PRODAM. Šumak, Bogojina 70, telefon: 76-217. M-2294
PUHALNIK TAJFUN, dobro ohranjen, prodam. Beznovci 13. M-2286
SLAMOREZNIČO ALFA 400 z verigo prodam. Naslov v upravi lista. M-2287
BMW 520 PRODAM. Telefon: 73-172. M-2296
ZASTAVO 101 prodam. Bakovci, Stara 15. M-2297
MALE PSE PRODAM. Brezovci 40. Ogled v nedeljo. M-2298
PEUGEOT 504 TI po ugodni ceni prodam. Srečo Jerabic, Riharovi 30, p. Radenci. M-2300
MERCEDES 200 D, letnik 1971, prodam. Movrin, Hrastje-Mota 84, p. Radenci. M-2302
VOLKSWAGEN 1300 POCENI PRODAM. Naslov v upravi lista. M-2303
TRAKTOR STEYR, tip 180 A, 30 KS, s koso in jermenico prodam. Lutverci 53. GR-12625
VW 1200 (tudi po delih) prodam. Drago Puklavc, Paričjak 4, p. Radenci. GR-12627
ČZ 175, registriran, prodam. Peter Belak, Paričjak 17 a, p. Radenci. GR-12628
TRAKTORSKO KOŠO NA KARDANSKI POGON UGODNO PRODAM. Alojz Pintarič, Plitvički vrh 19, p. Gornja Radgona. GR-12629
OBRAČALNIK ZA KOSILNICO FIGARO PRODAM. JOŽE ŽIGERT, Lomanoše 22, Gornja Radgona. GR-12630
FERGUSONOV PLUG, 12-colni, koso za zeto 2511 in puhalnik TAJFUN prodam. Anton Tratnjek, Žiberci 44, p. Apače. GR-12634
NOVO, NERABLJENO TRAJNOŽARNO PEČ STADLER ZA CENTRALNO KURJAVO, 50.000 kalorij, prodam. Informacije popoldne po telefonu: 74 511, int. 266. Ogled vsak dan po 15. uri. Ilija Đekovski, Črnci 70, p. Apače. GM-12639
MOPED, STAREJŠI LETNIK, DOBRO OHRANJEN (ni potreben izpit, po zelo ugodni ceni prodam. Miran Mauko, Plitvički Vrh 28, p. Gornja Radgona. GR-12640
FORD 20 M prodam za 140.000 din. Ropoša 71, p. Rogaševci. M-2316
CISTERNO ZA GNOJNICO, 2200 l, prodam. Beznovci 40, p. Bodonci. M-2317
KRAVE PRODAM. Kupšinci 62. M-2346
PIANINO ZNAMKE ZIMMERMAN PRODAM. Bati—Konc Žuzana, Lendava, Mlinska 8, telefon: 75 322. M-BKZ
ZASTAVO 750, letnik 1978, prodam. Karel Žiško, Rakičan, Stefana Kovača 3.
OSTREŠJE IN MORALI (8 x 5 cm) naprodaj. Martin Srša, Veščica 19, p. Ljutomer. IN-19028
SILAŽNI KOMBAJN ZNAMKE POTINGER IN SUHE HRAŠTOVE PLOHE, 5 cm, prodam. Strukovci 25. M-2304
RENAULT 4 TL, letnik 1977, prodam. Bakovci, Soboška 35. M-2305
KRAVO PO IZBIRI, brejo osem mesecev s tretjim teletom, pet let, prodam. Odranci 152. M-2306
KRAVO Z DRUGIM TELEFOM BREJO IN MOLZNI STROJ VITREKS, nov, prodam. Ivanci 28. M-2307
FORD TRANZIT (KOMBI), obnovljen, registriran do 30. aprila 1987, po ugodni ceni prodam. Ogled vsak dan dopoldne. Brezovci 2 ali telefon: (069) 72 658. M-2308
ZASTAVO 101 registrirano do februarja 1987, prodam za 300.000 din. Franc Kovač, Petanjci 18 a, p. Tišina. M-2343

RENAULT 4 GTL, letnik 1985, 10.000 km, prodam. Sadl, Stara 20. M-2310
PEČI ZA KOPALNICO PRODAM. Pečarjovci 51. M-2311
TRAVNIK V VIDONCIH, 40 arov, prodam ali dam v najem. Informacije dopoldne po telefonu: 76-406, popoldne: Gradišče 37. M-2312
MLATILNICO PRODAM. Markovci 45, p. Šalovci. M-2315
KOMBAJN KLAS HEDEL 2,70 (z bunkerjem), potreben manjšega popravila, prodam. Telefon do 14. ure: 75-013. M-OP
VW 1300, letnik 1970, ugodno prodam. Krog, Murska 96. M-2318
ZASTAVO 750, karambolirano (tudi po delih), prodam. Jug. Vanča vas 18, p. Tišina. M-2320
BALIRANO PŠENIČNO SLAMO PRODAM ALI ZAMENJAM ZA GNOJ. Bogojina 62, telefon: 76-222. M-2321
FIAT 126 P IN MOSKVIČ KARANAVAN, oba letnika 1979, prodam. Vadarci 7. M-2322
RENAULT 4, letnik 1981, prodam. Drago Štic, Stavešinski Vrh 42, p. Spodnji Ivanjci. M-2323
ŠEST TEDNOV STARI NEMŠKI OVČARJI, odličnih staršev, prodam. Informacije po telefonu (069) 26-284, od 13. do 15. ure. M-2324
GOLF, letnik 1983, prodam. Informacije od 7. do 15. ure. Kiosk — avtobusna postaja. M-2325
VEČJE PRAŠICE ZA REJO PRODAM. Krog, Rožna 5, ali telefon: 26-438. M-2326
VOZ Z GUMIJASTIMI KOLESI UGODNO PRODAM. Krog, Murska 63. M-2327
RENAULT 18, dobro ohranjen, prodam. Ogled: Cvetkova 19. M-2330
OMARO ZA DNEVNO SOBO, dobro ohranjeno, prodam. Murska Sobota, Mladinska 20a. M-2331
ČELADO ZA MOTOR, novo, motor za moped s tremi prestavami prodam. Križevci 168 v Prekmurju. M-2332
RENAULT 8, starejši letnik, prodam. Murska Sobota, Lendavska 28. M-2333
MIXER MITEC, 16-kanalni, z multikablom, 33 m, in z razdelilno škatlo, troblje 100 W RCF in CELESTION, srednjetonjski skrinji 2 x 150 W z 100 W zvočnikom fender 50 w troblji ter pasivno kretnico, mikrofone shure, bobne pearl in trawa, vse mali komplet, bobnarski sinty in picalmiter prodam. Vlado Mičev, Murska Sobota, Matija Gubca 10. M-2335
NOVO MOTORNO ŠKROPILNICO mio standard, 100 l, na dve kolesi in 200 litrsko škropilnico za Tomo Vinkovič, atomizer, prodam. Čermelavci, Gederovska 18 — popoldne. M-2335
TRAKTOR STORE 404 SUPER, s kompresorjem in kabino ORAŠJE, 100 delovnih ur, prodam. Večer 37. M-2337
MLATILNICO PRODAM. Krašiči 24, p. Cankova. M-2338
GOLF 1300 GLJ, letnik 1982, prevoženih 29.000 km, cisterno creina, 2700 l, in večjo prikolico za prevoz živine prodam. 71-071. M-2339
ŽITNI KOMBAJN EPLLE (kombajn za koruzo), širina 2,5 m, prodam. Telefon: 062 75 022. M-2340
ASCONO, 1,5, dobro ohranjeno, ugodno prodam. Telefon: 23-766. M-2341
REGAL ZA DNEVNO SOBO, odlično ohranjen, prodam. Terezija Pukl, Gornja Radgona, Čeremošnikova 4, ali telefon 74 190 med 18. in 20. uro. M-MM
ZASTAVO 101, letnik 1976, dobro ohranjen, poceni prodam. Gornja Bistrica 189, p. Črenšovci. M-2344
POHIŠTVO ZA SPALNICO Z VZMETNICO JOGI IN RADIŠKOV BUDILKO TER ZAMRZOVALNO OMRAO, 120 l, zelo ugodno prodam. Informacije: Bojan Činč, Lendavska 25 b ali po 15. uri po telefonu: 25-423. M-MM
VW 1300, letnik 1970, prodam. Telefon: 72-728. M-2342
BARVNI TELEVIZOR GORENJE prodam. Telefon: 21-596. M-2347
PRALNI STROJ GORENJE POCENI PRODAM. Telefon: 24-410. M-2349
14. DELNE BRANE, PLUG BATUJE IN BREJO SVINJO PRODAM. Nemčavci 27. M-2350
DIANO, letnik 1976, prodam. Naslov v upravi lista. M-2351
OPEL KADETT B, registriran do 9. V. 1987, prodam. VOZ Z GUMIJASTIMI KOLESI, nosilnost do 4,5 t, stranicami in poviški, prodam ali zamenjam za enoosno prikolico. Rakičan, Tomšičeva 16. M-2352
REZAN LES ZA OSTREŠJE (9,2 m³ s-1) Telefon: 21-980. M-2353

TELIČKO, staro devet tednov, kontrola A, PRODAM. Polana 38. M-MM
RENAULT 18, letnik 1983, 20.000 km, prodam. Telefon: 25-269. M-2354
AVTO CHRYSLER SUNBEAM 1300 DL, registriran do maja 1987, dobro ohranjen in motokultivator GORENJE MUTA, ugodno prodam. Informacije po telefonu: 70-438. Le-10161
ZASTAVO 101, letnik 1976, registrirano do oktobra, prodam. Cena 300.000 din. Silvo Sedlak, Hermanci 24, 62275 MIKLAZ PRI ORMOŽU. IN-19063
ZAMRZOVALNO SKRINJO (345), dobro ohranjeno, ugodno prodam. Rudi Mavrin, Babinci 30, p. Ljutomer. IN-19054
ŠTEDILNIK (4 plin, 2 električna), prodam. Miran Kovačič, Krapje 29 a, p. Verzej. IN-19062
PRIKOLICO ZA TRAKTOR, 5 t, slamoreznični tarab, in hrastove doge za 2000 l posod, prodam. Križevci 20, p. Križevci pri Ljutomeru. IN-19060
RENAULT 4, letnik 1977, prodam. Konrad Vogrinčič, Gradišče 8. M-MM
TRAKTOR FERGUSON, 35 KS, prikolico, brane in pluge prodam. Marija Horvat, Petišovci, Vrtna ulica 6. M-2355
VW GOLF, DIZEL, star 2,5 leta, prodam. Kuzmič, Brezovci 64a, telefon: 72-647. M-2357
ZASTAVO 101 MEDITERAN, letnik 1981, 38.000 km, ohranjeno, prodam. Hodošek, Lendavska 45 b, Murska Sobota. M-2358
GOZD V STANJEVCIH, 60 arov, prodam. Informacije po telefonu: 76-858. M-2359
OBRAČALNIK ZA SENO SIP ŠEMPETER, malo rabljen, prodam. Nemčavci 15, ali telefon: 24-800. M-2360
VOZ Z GUMIJASTIMI KOLESI prodam. Krog, Murska ulica 104. M-2361
KOMBAJN EPLLE MOBIL 250 z adapterjem ali brez prodam. Geza Sečko, Vaneča 33. M-2362

kupim

TOMOS APN 6 KUPIM. Telefon: 21-507. M-2182
TRAKTOR FERGUSON, STEYR ALI TOMO VINKOVIČ, do 35 KS, kupim. Ponudbe osebno ali po telefonu: 22-987. Božanovič, Klavniška 9. M-2229
PREDSETVENIK, širina 1,80 m, kupim. Tropovci 26, p. Tišina. M-2328

zaposlitve

ZENSKO ZA OSKRBO STAREJŠE OSEBE IŠČEM. Dam stanovanje in hrano ali plačilo v denarju. Naslov v upravi lista. M-2195
MIZARKEGA POMOČNIKA IN NEKVALIFICIRANEGA DELAVCA TAKOJ ZAPOSILIMO. Mizarstvo Vutek, Vaneča, telefon: 72-557. M-2250
MLADO SAMOSTOJNO ŠIVILJO ZAPOSILIM V ZNANEM BUTIKU V LJUBLJANI. Stanovanje zagotovljeno, OD odličen. Ponudbe po telefonu od 10. do 12. ure: 061 328-106 (raza sobote in nedelje). M-2264
NATAKARICO, lahko tudi priučeno, zaposlimo v Murski Soboti. Telefon: 24-955. M-2277
DELO DOBI NATAKARICA ZA DELO V BIFEJU. Hrana in stanovanje v hiši. Telefon: 061 881-368. M-OP
KUHARICO IN KUHARSKO POMOČNICO ZAPOSILIMO POGODBENO V POČITNIŠKEM DOMU ZD SSS V PIRANU. Ponudbe sprejema Dom odnaha, Kraigherjeva 3, Izola, ali po telefonu: 066 25-854. M-OP

razno

NEMŠKEGA OVČARJA, starega dve leti, podarim. Naslov v upravi lista. M-2191
PREKLIC!
Preključim veljavnost Hranilne knjžice št. 26519—9, izdane pri KZ Panonka M. Sobota. Matjaž Žnidarič, Cankova 48 a. M-2208
PREKLIC!
Preključim žaljive besede, ki sem jih izrekel o Stanku Sukiču iz Vidone 15. Ludvik Ferko, Vidonci 10. M-2214
PREKLIC!
Preključim veljavnost vozniškega dovoljenja št. 19595, izdanega 29. 6. 1984 v Murski Soboti. Mladen Dominič, Rakičan, Jezera 17. M-2216
TRAVNIK V BLIŽINI TURNIŠČA dam v najem. Turnišče, Pod lozom 7. M-2228

VRTOVE DAM V NAJEM PRI AVTOBUSNI GARAŽI NA BAKOVSKI ULICI v M. Soboti. Telefon 22-037. M-2223

IZDELUJEM KVALITETNE AŽ PANJE (10-satne) IZ SMREKOVINE. Imam jih tudi v zalogi. Cena ugodna. Mizar, Vučetinec 73, 42311 Lopatinec. IN-19029

ZDOMCI! SELITVE OPRAVIM SOLIDNO IN ZANESLJIVO. Telefon: 72-912. M-2257

PREKLIC! PREKLICUJEM VELJAVNOST HRANILNE KNJIŽICE št. 23903, izdane pri HKS KZ Gornja Radgona, TZO Videm ob Ščavnici. Terezija Gerlica, Bohlehejci 25, p. Videm ob Ščavnici. M-2263

RAZNO GOSPODINJE! ČE VAM ZAMRZOVALNA SKRINJA ROŠI, TOČI ALI LEDENI, pokličite servis po telefonu: 062 774-806. Popravilo na vašem domu. Zlahtič, Ptuj, Zagrebška 54. M-2269

PREKLIC! Preključujem veljavnost hranilne knjižice št. 160044, izdane pri HKS Panonka Murska Sobota. Ernest Bokan, Dolič 102. M-2275

24. aprila 1986 se je v Beltincih izgubil mlad nemški ovčar, črne barve, star dva meseca. Poštenega najditelja prosim, da ga proti nagradi vrne lastniku. Zvonko Tušak, Beltinci, Panonska 46, telefon: 71-124. M-2294

PREKLIC! Preključujem veljavnost hranilne knjižice 550-4, izdane pri HKS KZ Gornja Radgona. Ivana Jančar, Lastomerci 6, p. Gornja Radgona. M-2329

PREKLIC! Preključujem veljavnost naloga za vpis v hranilno knjižico št. 18258-4, izdanega pri HKS Panonka M. Sobota, v znesku 75.731.— Štefan Gorčan, Bogojna 7. M-2336

IZDELUJEM STISKALNICE DO 300 t, primerne za oljarne. Informacije po telefonu: 042 811-549. IN-19049

POČ. HIŠICO NA ŽELEZNI GORI PRI ŠTRIGOVI, s sadovnjakom in vinogradom zamenjam za podobno na morju. Informacije po telefonu: 042 811-549. IN-19048

FANT, star 29 let, želi spoznati dekletko, vdovo ali ločenko, staro do 30 let. Ponudbe na upravo lista pod MESEC MAJ. M-OP

PODARIM! OTROŠKE OBLEKICE (za 2-4 let stare deklice in fantke) ter moške obleke in plašče podarim. Karel Lucu, Križevci 14 v Prekmurju. M-MM

IZGUBLJENO! 1. maja se je v neznanu zatekel tri leta star nemški ovčar, črno-rjave barve, sliši na ime FOKI. V levem ušesu ima vtetovirano št. 65948. Vse informacije proti lepi nagradi sporočite Miču Gošnjaku, Vrazova 8, 69240 Ljutomer, telefon: 81-375. IN-19058

*Polje, kdo bo tebe ljubil,
ko bom jaz v grobu spal...*

ZAHVALA
V 71. letu starosti nas je tiho
zapustil naš dragi mož, oče
in dedek

Štefan Hozjan

iz Male Polane

Ob boleči izgubi se zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, ki ste nam v težkih trenutkih pomagali in ga v tako velikem številu pospremili na njegovi zadnji poti, mu darovali vence in cvetje, nam pa izrekli sožalje.

Posebna hvala g. župniku za pogrebni obred, oktetu iz Polane in cerkvenim pevcem za odpete žalostinke, kolektivoma Deloze iz Velike Polane in Gidosa iz Lendave ter predstavniku KS za poslovilne besede.

Vsem še enkrat — iskrena hvala!

Žalujoci: žena Ana, hčerka Anica, sinova Franc in Ignac z družinama ter hčerka Marija z družino iz Kanade

*Nikjer ne sliši se tvoj glas,
tišina je zdaj okrog nas,
a v srcih naših še spomin živi
in živel bo do konca naših dni.*

V SPOMIN
17. maja mineva žalostno leto,
odkar nas je nepričakovano
zapustil naš dragi mož,
•oče in stari oče

Viljem Horvat

iz Lončarovec

Hvala vsem, ki se ga spominjate in se ustavite pri njegovem grobu.

Žalujoci: žena Karolina in hčerka Dragica z družino

*Oh ti kruta smrt,
kaj si storila,
da nam je zemlja hladna,
našega sina in brata prekrila.*

V SPOMIN
9. maja mineva pet let, polnih
bolečine in žalosti, odkar nam je
kruta usoda v cvetu mladosti
iztrgala nadvse ljubega sina,
brata in vnuka

Antona Gubiča

iz Trdkove

Ob tvojem grobu zremo brez besed in še ne moremo dojeti, da te ni več med nami, te bridka bolečina nam kot solza kane iz oči.

Hvala vsem, ki se ustavite ob njegovem grobu in počastite spomin na njega.

Žalujoci: mama, brat Drago, stara mama in drugo sorodstvo

ZAHVALA

24. aprila nas je v 84. letu starosti zapustila draga mama, babica in prababica

Terezija Vlaj

roj. Podlessek
iz Zenkovec

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom in vsem, ki ste jo spremljali na njeni zadnji poti, ji darovali vence, šopke ali v druge namene. Posebna hvala g. župniku za pogrebni obred, pevcem za lepo odpete žalostinke in predstavnici KS za poslovilne besede.

Vsem še enkrat — iskrena hvala!

ŽALUJOČI: VSI NJENI

ZAHVALA
V 83. letu starosti nas je za vedno zapustil naš dragi oče,
stari oče in stric

Franc Pevec

iz Pristave 34

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem, znancem, sosedom ter vsem, ki so ga v tako velikem številu pospremili na njegovi zadnji poti, izrekli sožalje ter darovali vence in cvetje. Zahvala kolektivu uprave inšpekcijskih služb iz Murske Sobote, ter gasilskima društvoma iz Pristave in Stroče vasi. Posebna zahvala dobri sosedu Matli Križaniču za vso pomoč, govornikom za poslovilne besede, duhovščini za pogrebni obred in upokojenskemu pevskemu zboru za odpete pesmi.

ŽALUJOČI: VSI NJEGOVI

*Štiri leta te že zemlja krije,
na tihem bregu mirno spiš,
srce ljubeče več ne bije
in ti se več ne prebudiš.*

V SPOMIN

16. maja bodo minila štiri leta, odkar nas je zapustil naš dragi mož in zet

Dezider Škalič

poslovodja iz Vučje Gomile

Hvala vsem, ki obiskujete njegov prerani grob in na njem prižigate sveče.

ŽALUJOČI: ŽENA OLGA IN TAST

*Toni, sonce, toni,
toni srčne boli,
drugim na srečo vstajaj,
če meni več ne boš nikoli.*

V SPOMIN

19. maja mineva eno leto, polno žalosti in bolečine, odkar smo se morali za vedno ločiti od našega dragega moža, očeta, starega očeta, tasta in brata

Ivana Nedeljka

iz Krapja

Naš dom, ki si ga imel rad in si se zanj toliko trudil, je brez tebe prazen in tih. Žalostna je resnica, da te ni več, a z nami živijo tvoja podoba, lep spomin in tvoja ljubezen, dobrotu ter plemenitost.

Hvala vsem, ki mu v spomin prižigate svečo ali za hip postojite ob njegovem grobu.

VSI NJEGOVI

*Čprav tvoj glas se več ne sliši,
beseda tvoja v nas živi,
čutimo te mi vsi,
med nami si.*

ZAHVALA

30. aprila nas je v 64. letu starosti za vedno zapustil naš dragi mož in oče

Geza Šiftar

iz Polane

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, ki ste ga v tako velikem številu spremljali na zadnji poti ter mu darovali vence in cvetje.

Vsem še enkrat — iskrena hvala!

Polana, 1. maja 1986

Žalujoci: žena Jožefa in sin Pavel z ženo Zoro

*Cilj doseči si hotel,
življenje mlado si si vzela,
si obupal — nič, obstal,
v prerani grob si se podal.*

ZAHVALA

Nepričakovano nas je 23. aprila 1986 v Altonstadtu, v 19. letu starosti, za vedno zapustil dragi sin in brat

Srečko Fujs

iz Mlajtinec

Veliko prerano je utihnilo tvoje plemenito srce, naš dom, ki smo ga gradili s trudom in ljubeznijo, je prazen. Tiho, mirno in žalostno je ob tvojem grobu, naša srca so strta od bolečine, vdana, polna neizmerno lepih spominov, hvaležna za vse, kar nam je dalo tvoje zlato srce.

Iskrena hvala vsem, ki sta nam ob boleči izgubi dragega Srečka karkoli pomagali, ter vsem sorodnikom, botrini, mladinkam in mladincem iz Mlajtinec in Lukačevca, sosedom, prijateljem, predstavniku mladih za ganljive besede ob odprtem grobu ter vsem, ki ste sočustvovali z nami, darovali cvetje in ga v tako lepem številu spremljali na njegovi tako prerani zadnji poti.

Hvala duhovniku za pogrebni obred in pevcem za odpete žalostinke.

Mlajtinci, 27. aprila 1986

Neutolažljiva mama in brat Stanko

MALE OGLASE IN ZAHVALE SPREJEMAMO DO SOBOTE — ZA OBJAVO V NASLEDNJEM TEDNU. DELOVNI ČAS OD 7. DO 15. URE, V SOBOTO PA OD 8. DO 12. URE.

VERŽEJ, BANOVC

RAZSTAVA IN PRAZNOVANJE

V soboto in nedeljo so v KS Veržej nadaljevali s prireditvami letošnjega jubilejnega Meseca narcis. V soboto so odprli razstavo cvetlic in spominkov — gre za novo prireditev v mesecu maju, ki so jo poimenovali po najlepši značilnosti Veržeja in okolice. Na njej je sodelovalo okoli 450 razstavljalcev — gogiteljev najrazličnejših lončnic iz vseh vasi krajevne skupnosti, nekoliko manj pa je bilo razstavljenih izvirnih domačih spominkov, toda ti, ki so jih pokazali, so bili lepi.

Po tem uvodu je besedo povzela tajnica Turistične zveze Slovenije Danica Zorko, ki je predstavila hotenja te turistične organizacije in obenem vlogo turističnih društev (kot je Veržej) v teh hotenjih. Za konec slovesnosti pa je Franc Rajnar, direktor tozda Hotel Jeruzalem, v sklopu katerega je tudi termalno kopališče Banovci, predstavil razvojne načrte Radenske, ki bo v Banovcih zgradila še pokrit bazen, hotel s 110 ležišči (hotel in drugi objekti bodo v celoti ogrevani s tamkajš-

Veržejska kinodvorana se je za nekaj dni spremenila v pravo cvetlično dvorano. 450 razstavljalcev je prikazalo svoje najlepše cvetje.

V nedeljo pa so v Banovcih proslavili 20-letnico Turistično-olepševalnega društva Veržej in organiziranih turističnih prireditev. V uvodu je Erih Mohorko, predsednik društva, najprej na kratko predstavil nastanek in razvoj društva. Le-to je nastalo zaradi številnih turističnih prireditev, ki so jih v Veržeju že prirejali, in društvo je postalo nosilec in usklajevalec le-teh. V turizmu so v teh letih dosegli pomembne uspehe, predvsem pri uveljavljanju krajevne skupnosti in Veržeja v tekmovanju za najlepši kraj v Sloveniji.

njo toplo vodo), razširila turistični kamp ter zgradila igrišča v toplicah. Leopold Krese, predsednik TZS, je društvu izročil priznanje za osvojeno drugo mesto v lanskem tekmovanju za najlepši kraj, Erih Mohorko pa je izročil priznanja Vladu Ferencu, Avgustu Bobnarju, Antonu Farkašu, Marijanu Beloviču, Janezu Srešu in Manku Golarju za dolgoletno in pionirsko delo pri razvoju veržejskega turizma. V kulturnem programu sta sodelovala veržejski mladinski mešani nonet in moški oktet.

Dušan Loparnik

LJUTOMER

Nova tržnica odprta

Za krajevni praznik so dobili Ljutomerčani in okoličani obnovljeno tržnico. V petek popoldne so s krajšo slovesnostjo tržnico odprli, Geza Horvat, predsednik sveta KS Ljutomer, pa je na kratko predstavil to novo ljutomersko pridobitev. Pokriti del je velik približno 60 kvadratnih metrov, na asfaltiranih površinah pa je še 800 kvadratnih metrov prodajnih površin. Ima tudi tekočo mrzlo vodo, tako da so na novi tržnici vse možnosti za normalno delo. Zdaj imajo potezo seveda branjevci. Meščani naj bi v prihodnje na tržnici kupovali sveže sadje in zelenjavo, mlečne izdelke, dvakrat tedensko pa bo mariborska ribarnica ponujala tudi sveže ribe, ki jih v Ljutomeru zelo pogrešajo.

Po otvoritvi je Geza Horvat predal ključ, s katerim je odklenil vhod na tržnico, Ivo Lašiču, direktorju DO Komgrad, ki jo bo v bodoče upravljala.

Med številnimi napovedanimi prireditvami bi ob krajevnem prazniku morali odpreti tudi razstavo domačih spominkov, vendar pa so jo zaradi razstave Grosmanovih fotografij preložili. Ta razstava bo odprta 30. maja, takrat jo bodo povezali tudi z občinskimi prazniki. Ker so razstavo preložili, je Turistično društvo Ljutomer podaljšalo razpis za izvirne domače turistične spominke.

D. L.

cp maribor

OBVESTILO

Cestno podjetje Maribor, Tozd za vzdrževanje in varstvo cest Murska Sobota obvešča vse udeležence v prometu, da bo od 19. 5. do 17. 6. 1986 zaradi obnove cestišča zaprta cesta R 357 na odseku Martjanci—Moravske Toplice.

Promet bo potekal po obvozu: Murska Sobota—Lipovci—Gančani—Bogojina in obratno.

Vse udeležence v prometu, prosimo naj upoštevajo cestno-prometno signalizacijo in se ravnavajo po njej.

Slavnostna seja

V počastitev 9. krajevnega praznika so v ljutomerskem domu kulture v petek zvečer pripravili tudi slavnostno sejo skupščine in družbenopolitičnih organizacij KS Ljutomer. Predsednik skupščine KS Ivo Šumak je v svojem uvodnem govoru opozoril na nekatere pomembne uspehe, ki so jih krajski vodstvo krajevne skupnosti in družbenopolitičnih organizacij dosegli v minulih letih. To je bilo predvsem pri realizaciji referendumskega programa in uvedbi novega krajevnega samopripravka, za katerega so se krajski odločili in s tem dokazali visoko zavest.

Stanko Klemen, predsednik KK SZDL Ljutomer, je Mariji Torič, Marici Zacherl, Ljubu Habjančiču in Antonu Germadniku iz Ljutomera ter Jožetu Vogrinču s Kamenščaka in Antonu Žumanu iz Noršinec za dolgoletno in aktivno delo v krajevni skupnosti in družbenopolitičnih organizacijah izročil priznanja z bronasto značko OF.

Po slavnostni seji pa se je začel letni koncert mešanega pevskega zbora in Ljutomerskega okteta Kuda Ivan Kaučič.

D. L.

LJUTOMER

Zmagali odgovornost in solidarnost

O zemeljskem plazu, ki se je sprožil letos spomladi v Nunski Grabi in ki ogroža stanovanjsko hišo Lenarta Medvarja, smo že poročali. Aktivnosti pa v tem času niso zamrle, saj so družbenopolitične organizacije v krajevni skupnosti, skupaj s civilno zaščito, nenehno spremljale položaj in ogroženost, v reševanje problematike pa se je vključil tudi izvršni svet SO Ljutomer. Na svoji zadnji seji so namreč sprejeli sklep, da naročijo pri Zavodu za raziskavo materialov in konstrukcij iz Ljubljane geološko raziskavo plazu, v kateri bo nakazana tudi možna rešitev. Študija bo stala 650.000 dinarjev.

Zemeljske plazove štejejo med naravne nesreče in denar za pomoč pri odpravi posledic bi morala posameznikom zagotoviti družbenopolitična skupnost. Občina Ljutomer (kot večina občin v Sloveniji) takšnega sklada nima, zato so na seji izvršnega sveta iskali vire za plačilo te študije. Nekaj možnosti so našli že na seji, druge vire pa bodo poiskali še na komiteju za družbeno planiranje in gospodarski razvoj.

Čeprav so bila mnenja o tem, ali naročiti študijo ali ne, različna, pa je na koncu vseeno prevladal občutek odgovornosti in solidarnosti do Lenarta Medvarja in njegove družine, ki so si z odrekanjem in trdim delom zgradili hišo in ki jo sedaj ogroža plaz.

D. L.

Priznanje ob dnevu varnosti

Tudi letos je več delavcev organov za notranje zadeve, občanov in organizacij združenega dela prejelo priznanje ob dnevu varnosti. Zlat znak organov za notranje zadeve so dobili: gasilsko društvo Murska Sobota, Mirko Hajdinjak iz Lendave, Dana Suklič iz Gornje Radgone, Jože Lipič in Martin Pravičič, oba delavca ONZ. Srebrni znak pa so prejeli: osnovalna šola Jože Kerencič iz Gornje Radgone in Peter Panič ter Rajmond Kojzek, oba delavca ONZ.

S. S.

MURSKA SOBOTA

SKUPAJ O POLOŽAJU NARODNOSTI

Poleg stalnih nalog, ki spremljajo delo komisije za narodnostna vprašanja in obsejne stike pri pomurskem medobčinskem svetu SZDL, bo komisija — kot so sklenili na zadnji seji v Murski Soboti — letos namenila še posebno pozornost spremljanju in spodbujanju uredništev akcijskega programa o posebnih pravicah pripadnikov italijanske in madžarske narodnosti v Sloveniji, ki ga je sprejela slovenska skupščina na enem izmed prvih prvih letošnjih zasedanj, pa tudi

uresničevanju priporočil, stališč in usmeritev, ki so jih sprejeli zbori občinskih skupščin v Lendavi in Murski Soboti. V svoj program dela je komisija uvrstila tudi oceno delovanja sisa za prosveto in kulturo pripadnikov madžarske narodnosti v obeh občinah in obravnavo skupne raziskave slovensko-madžarskih sodelavcev narodnostnih inštitutov v Dobrovniku in na Gornjem Seniku. Madžarska stran je s svojim delom in pripravo analize že končala, in

to pričakujejo v najkrajšem času tudi od Inštituta za narodnostna vprašanja v Ljubljani. Sicer pa so na omenjeni seji člani komisije namenili največ pozornosti pripravam na skupno sejo s komisijo za narodnost pri županijskem svetu Železne županije, ki bo danes (15. maja) v Murski Soboti. Tokrat bodo obravnavali temo Družbeno-gospodarski razvoj narodnostno-mešanih območij v Pomurju oziroma Železni županiji.

J. G.

PASJE DOPOLDNE

V slovesnosti ob 9. krajevnem prazniku KS Ljutomer so se vključili tudi člani domačega kinološkega društva. S pomočjo Lovsko-kinološke in Kinološke zveze Pomurja ter ob sodelovanju službenih psov milice so pripravili prikaz pasem in pasje šole. Številni obiskovalci so lahko videli najrazličnejše pasje rodove, od pekinških dvornih psov do kraških ovčarjev, šarplanincev, dog in drugih. Seveda pa so najbolj navdušili tečajniki, ki so predstavili znanje svojih štirinožnih ljubljencev, in seveda vaje, ki so jih opravili službeni psi milice.

D. L.

OBISK SOVJETSKE DELEGACIJE — Ob 9. maju — dnevu zmage je Mursko Soboto obiskala delegacija generalnega konzulata Sovjetske zveze v Zagrebu. Delegacija, v kateri sta bila konzul Slinjko in sekretar Gorelof, je najprej sprejel predsednik skupščine občine Andrej Gerencič. V pogovoru so sodelovali tudi predstavniki občinskih družbenopolitičnih organizacij. V spremstvu najvišjih predstavnikov družbenopolitičnega življenja soboške občine je sovjetska delegacija položila šopek cvetja na spomenik na Trgu zmage (na posnetku), ki simbolizira skupen boj in zmago jugoslovanskih in sovjetskih narodov. Ob tej priložnosti so položili tudi venec na grobišče 516 rdečearmejcev na soboškem pokopališču.

Tekst: M. Jerše. Foto: A. Abraham.

OBISK MADŽARSKIH ZALOŽNIKOV

V ponedeljek je bila na obisku pri Pomurski založbi v Murski Soboti delegacija založbe Europa iz Budimpešte. Delegacijo sta vodila Tarnóc Marton, direktor uprave za založništvo v ministru za kulturo Madžarske in direktor založbe, Domokos Janoš. Dogovorili so se za skupno dvojezično izdajo Cankarjeve zgodbe O potepuhu Marku in nekaterih pripovedi o Kralju Matjažu, ki jih je prevedel v madžarščino dr. Avgust Pavel. *Jože Vilč*

LJUTOMERČANI OBISKALI MLADE IZ KÖSZEGA

Sodelovanje bodo razširili

V soboto in nedeljo, 10. in 11. maja, so bili mladi iz Ljutomera gostje mladih iz Köszega. Sodelovanje se je začelo že pred leti, takrat še med gimnazijama v obeh mestih, mladi pa so navezali tesnejše stike leta 1983.

V soboto se je dramska skupina ljutomerske srednje šole predstavila z igro Carlos, maturanti gimnazije (Jurisich Miklos Gimnazium) pa predstavili Romeo in Julija. Tega dne so se namreč tamkajšnji maturanti poslavljali, zato sta bila šola in dijaški dom v zelenju in cvetju, v izložbah po mestu pa so viseli panoji s slikami učencev in profesorjev. V soboto popoldne so se mladi iz delovne organizacije Marles pomerili z mladimi iz Köszega tudi v športu.

V nedeljo je bila na osrednjem trgu mesta velika proslava ob dnevu osvoboditve, na kateri so sodelovali tudi člani tamburaškega orkestra Zora iz Hrvaškega Židanja ter narodnozabavni instrumentalni ansambel iz Ljutomera.

Cilj vseh je poglobiti in razširiti sodelovanje. Tako se bodo že v poletnih mesecih izmenjale skupine za letovanje — Ljutomerčani bodo letovali v Büku, mladi iz Köszega pa v Makarski.

Bernarda Peček

Z UPRAVE ZA NOTRANJE ZADEVE

V zadnjih štirinajstih dnevih se je na soboški Upravi za notranje zadeve nabrala obilica gradiva. Tokrat bomo opisali le najtežje prometne nezgode, oziroma največje tatvine.

ZARADI NEPREVIDNOSTI V SMRT

Prvi maj je bil usoden za Ignaco Horvata, 63-letnega Petišovčana. Ob 12.45 se je s kolesom z motorjem peljal izven naselja Trmilini. 30 metrov pred križiščem za Petišovce se je nenadoma želel obrniti in je zato zapeljal na sredino ceste, ne da bi se poprej prepračil, če to lahko varno stori. V tem času se je za njim pripeljal voznik osebnega avtomobila Roland Novinič iz Peklenice. Kljub zaviranju ni mogel preprečiti trčenja in Horvat je takoj umrl.

SMRT POD LOKOMOTIVO

Tretjega maja ob 10.00 so med železniškima postajama Ljutomer in Žerovinci našli

mrtvega 28-letnega Srečka Bagarija iz Radenec. Ugotovili so, da se je nesreča zgodila štiri ure prej in da je ponesrečenec izkrvavel. Kaže, da je Bagari ležal na tih in da ga je zadelo podvozje lokomotive ter ga vleklo 25 metrov.

OPAZIL PRIJATELJA — ZBIL KOLESARKO

Zelo nepreviden je bil voznik avtomobila Mirko Gajšek iz Turnišča. Sedmega maja popoldan je v Genterovcih zavijal proti Turnišču. Medtem je opazil prijatelja, zato se je z vzvratno vožnjo peljal proti njemu. Pri tem pa je spregledal Terezijo Čuka iz Genterovca in jo zadel z zadnjim delom avtomobila. Kolesarka je hudo poškodovana.

NEPRAVILNO PREHITEVANJE

Trije ljudje so bili lažje, eden težje poškodovan, poleg tega

pa je še za dober milijon dinarjev škoda na vozilih. Vse to zaradi prehitavanja, ko se voznik osebnega avtomobila Janez Pankas iz Lendave ni prepračil, če lahko varno prehitava osebnih avto, ki ga je vozil Zoltan Feher iz Doline. Nasproti je pripeljal Franc Varga iz Pinc, prav tako z osebnim avtomobilom. Pankas je trčil v Vargo, poleg tega pa z zadnjim delom avta še v Feherja. Čeprav so bili vsi priprti z varnostnimi pasovi, so se telesno poškodovali.

LES (NEZAKONITO) ME-NJAL LASTNIKA

V gozdu med Rankovci in Borejci so ukradli veliko lesa — predvsem akacije in gabra. Drevje so odpeljali v neznanu, znano pa je, da so s tem oškodovali lastnika — soboško Gozdno gospodarstvo — kar za 132 tisoč dinarjev. Kaže, da se je tatvina zgodila že jeseni ali pozimi!

BoP